

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

COLLECTION
CAMPBELL

BEOWULF

nebst den kleineren Denkmälern der Heldensagen

Mit Einleitung, Glossar und Anmerkungen

herausgegeben von

FERDINAND HOLTHAUSEN

I. Teil: Texte und Namenverzeichnis

8. verbesserte Auflage

Heidelberg 1948

Carl Winter · Universitätsverlag

Alt- und mittelenglische Texte
Herausgegeben von L. Morsbach und F. Holthausen
Bd. 3^r

Ferdinand Holthausen
ist geboren am 9. 9. 1860
in Soest i. W.

Lizenz US · W · 1007

Lambert Schneider · Carl Winter · Universitätsverlag

Achte Auflage 2000 · Juli 1948

Archiv-Nr. 2820

Printed in Germany.

Vorwort zur zweiten Auflage

Daß eine neue, unter möglichster Schonung der Überlieferung nach den Gesetzen der ae. Metrik hergestellte Beowulfausgabe neben den vorhandenen deutschen und englischen Werken dieser Art nicht überflüssig war, hat die freundliche Aufnahme meines Buches beim Publikum und bei der Kritik — der öffentlichen wie der brieflich geäußerten — deutlich gezeigt. Der Beifall der Sachverständigen konnte aber dem Verf. nur ein Sporn sein, seinen Plan in der schon so bald nötig gewordenen Neuauflage noch besser durchzuführen und den Text besonders in zwei Richtungen weiter zu vervollkommen. Einmal schien es notwendig, die Überlieferung viel schonender zu behandeln und eine Anzahl als überflüssig erkannter Änderungen und Zusätze wieder zu streichen¹⁾, wie dies schon z. T. in den Anmerkungen vorgeschlagen war; sodann galt es, alle stehengebliebenen metrischen Fehler auszumerzen und einige Besserungsvorschläge durch einleuchtendere oder einfachere zu ersetzen. In beiden Beziehungen glaube ich jetzt dem Ideal einer kritischen Ausgabe, d. h. der ursprünglichen Form des Gedichtes, näher gekommen zu sein als einer meiner Vorgänger, deren Verdienste ich im übrigen dankbar anerkenne.

Die inzwischen erschienene Literatur ist für die Textherstellung gewissenhaft benutzt worden; besonders für die Regelung der Interpunktion bot mir die treffliche Arbeit Morgans im 33. Bande von Paul und Braunes Beiträgen höchst dankenswerte Hilfe. Auch wurde

---

¹⁾ Auch in der Annahme von Lücken bin ich jetzt vorsichtiger geworden.

bei der Korrektur wieder eine Kollation mit der Faksimileausgabe Zupitzas vorgenommen (sowohl mit der Photographie wie der Transliteration), wobei sich einige kleine Berichtigungen ergaben. Im übrigen ist die Anlage des Buches ziemlich die alte geblieben, nur daß der Text der Übersichtlichkeit halber noch weiter in kleine Abschnitte zerlegt wurde. Die handschriftlichen Akzente sind auch jetzt beibehalten, während sonst ein — die Vokallänge bezeichnet; Abkürzungen der Hs. und alle Änderungen der Überlieferung sind durch *Kursivdruck* hervorgehoben. Untergesetzte Punkte bedeuten, daß der betreffende Buchstabe zu tilgen ist, runde Klammern deuten Ergänzungen von erloschenen Buchstaben an, die schon den ersten Abschreibern nicht mehr zu erkennen waren, eckige dagegen Ergänzungen durch Konjekturen. Die Urheber der letzteren sind in den Fußnoten folgendermaßen bezeichnet worden: *Bar.* = Barnouw, *Bo.* = Bouterwek, *Bu.* = Bugge, *Cb.* = Conybeare, *Cn.* = Cosijn, *D.* = Dietrich, *E.* = Ettmüller, *Feu.* = Feussner, *Gg.* = Grundtvig, *Gm.* = J. Grimm, *Gn.* = Grein, *He.* = Heyne, *Hm.* = Holtzmann, *Ja.* = Jacobsen, *Je.* = Jellinek, *Ka.* = Kaluza, *Ke.* = Kemble, *Klae.* = Klaeber, *Klu.* = Kluge, *Kö.* = Kölbing, *Kög.* = Kögel, *Kr.* = Kraus, *La.* = Lachmann, *Mö.* = Möller, *Mü.* = Müllenhoff, *Ra.* = Rask, *Ri.* = Rieger, *Schm.* = Schmeller, *Scht.* = Schubert, *Schü.* = Schücking, *Si.* = Sievers, *St.* = Stephens, *tB.* = ten Brink, *Th.* = Thorpe, *Thk.* = Thorkelin, *Tr.* = Trautmann, *W.* = Wülker, *Wack.* = Wackernagel, *Z.* = Zupitza. Konjekturen, bei denen kein Name steht, rühren von mir selbst her. — In manchen Fällen konnten jetzt die Urheber aufgenommener Textbesserungen richtiger angegeben werden, als in der 1. Auflage.

Mehrfachen Anregungen aus Kollegenkreisen Folge leistend, habe ich nun noch die übrigen alten Dichtungen der germanischen Heldensage mitaufgenommen: die Waldere-Bruchstücke, Deors Klage, Widsið und das ahd. Hildebrandslied, letzteres als das einzige kontinentale, den übrigen Denkmälern in Stil und Ausdruck so nahestehende Stück dieser Art. Einige anspruchlose Versuche, dem schlecht überlieferten Texte desselben metrisch aufzuhelfen, mögen die Fachleute milde beurteilen! Die beigegefügte Rekonstruktion des

Hildebrandsliedes soll aber nicht etwa, wie diejenige der ersten 25 Verse des Beowulf, ein Bild des mutmaßlichen Originals geben, sondern nur im engen Anschluß an die seltsame Überlieferung die — vielleicht dialektisch und zeitlich schon nicht mehr einheitliche — Textgestalt vorführen, die dem letzten (niederd.) Aufzeichner vorlag¹⁾. Natürlich wurden diese neu aufgenommenen Dichtungen bei der Revision des Eigennamenverzeichnisses gebührend berücksichtigt und sollen auch bei einer Neuauflage des 2. Teiles in vollem Umfange herangezogen werden.

Die vielleicht auffallendste Neuerung der 1. Auflage, die Bezeichnung der „kurzen“ Diphthonge durch ein $\sim$ nach dem Vorschlage Bülbrings (Beibl. z. Anglia XIV, Nr. I, 2) hat teils Zustimmung, teils Widerspruch erfahren — letzteren wohl besonders deshalb, weil es eben eine Neuerung war! Ich sehe aber keinen Grund, von dem für richtig erkannten abzugehen, trotz dem Herkommen. Es kann doch keinem Zweifel unterliegen, daß Diphthonge, die metrisch und sprachgeschichtlich vollständig mit einfachen kurzen Vokalen auf einer Stufe stehen (z. B. *ĕarm* = *arm*, *ĕalu* = *alu*), eben kurz gewesen sein müssen, etwa wie die westfäl. Brechungen, während die Diphthonge, die denen der übrigen german. Dialekte entsprechen oder durch Kontraktion entstanden, normale waren (vgl. ae. *deop*, *diop* = as. *deop*, *diop*, ahd. *tiof*, *tiuf*, got. *diups* etc.) und daher keiner Hervorhebung bedürfen. Der Umstand, daß sie im Mittelengl. zu einfachen Längen wurden, beweist noch nicht, daß schon in altengl. Zeit das erste Element lang war, sonst müßte man ja auch z. B. as. *dēop* und ahd. *tīof* schreiben, weil jenes im Mnd. zu *dēp*, dieses im Nhd. zu *tief* (d. i. *tīf*) geworden ist! Wenn in meinem Text der erste Vokal ein Längezeichen trägt, z. B. in *flēon* 'fliehen', so bedeutet dies metrische Zweisilbigkeit (*flē-on*). Keine der anderen Aufgaben ist bei ihrer Schreibung der Diphthonge imstande, diesen wichtigen, auch praktisch bedeutsamen Unterschied zum Ausdruck zu

¹⁾ Daß das Hildebrandslied ursprünglich hochdeutsch abgefaßt war, dürfte nach den Ausführungen von Sievers in den Prager Deutschen Studien, Heft 8, S. 19 (des Sep.-Abz.) Anm. 3 keinem Zweifel mehr unterliegen!

bringen. — In bezug auf die Worttrennung ist noch zu bemerken, daß jetzt alle Komposita, mit Ausnahme einiger Völkernamen (z. B. *Sūd-Dene*) als éin Wort geschrieben sind und die Negation *ne* wieder vom Verbum getrennt ist. Hoffentlich findet auch diese Änderung Beifall.

Indem ich noch allen Fachgenossen, die durch Vorschläge und Anregungen zur Vervollkommnung dieser Ausgabe beigetragen haben, herzlich danke, schließe ich mit dem Wunsche, daß auch mein Text dazu beitragen möge, das Studium dieser wertvollen Überreste der altgermanischen Dichtkunst immer weiter zu verbreiten und immer mehr zu vertiefen. Um dies zu erreichen, wird mir keine Mühe zuviel sein.

Die auf meinen Wunsch vom Herrn Verleger jetzt beigefügten Schrifttafeln geben Proben von den beiden Händen, die bei der Herstellung der Hs. tätig gewesen sind.

Kiel, den 12. Mai 1908.

F. Holthausen.

Vorwort zur siebenten Auflage

(1938)

Seit dem Erscheinen der 6. Auflage (1928) hat die Beowulf-forschung nicht geruht, sind doch inzwischen u. a. Neuauflagen der Ausgaben von Sedgefield (1935) und Klaeber (1936) sowie die wichtigen „Beowulfstudien“ und der „Kommentar zum Beowulf“ (1932) von Hoops erschienen. Diese und alle einschlägigen kleineren Beiträge und Aufsätze habe ich bei der Neugestaltung des Textes gewissenhaft benutzt; vor allem aber hat mir die Heranziehung des in Leipzig aufbewahrten handschriftlichen Textes von Sievers wichtige Dienste geleistet, sowohl für die Zeichensetzung wie bei der Besserung verderbter Stellen. Für den *Widsið* wurde natürlich auch die Ausgabe von Kemp Malone (1936) zu Rate gezogen.

Vorwort zur achten Auflage

Auch diesmal sind die Texte gründlich revidiert und unter Berücksichtigung der neuen Ausgabe von Heyne-Schucking durch E. v. Schaubert (1940) sowie des *Supplements* zu Klaebers Ausgabe von 1940 und J. C. Popes vordienstliches Buch: *Rhythm of Beowulf*, Newhaven 1942, an vielen Stellen gebessert worden.

Wiesbaden, im Juli 1948.

F. Holthausen.

Inhaltsverzeichnis

Seite
V

Vorwort V

I Beowulf. Erster Teil. Seyld Scēfing, als Kind ans Land getrieben, begründet eine dänische Dynastie; sein Tod und seine Bestattung im Schiff, sein Sohn Beowulf I (V. 1—63). Dessen Enkel Hrōðgār läßt die Halle Hēorot bauen; sie wird bald durch das Untier Grendel unsicher gemacht, der viele darin schlafende Helden tötet und nachts dort haust (V. 64 bis 193). Der Gaute Beowulf II. hört davon und fährt mit 14 Begleitern nach Dänemark, um Hrōðgār beizustehn (194 bis 228). Vom Strandwart begrüßt und zurechtgewiesen, gelangen sie zu Hrōðgār's Residenz und werden zum Könige geführt (229—404). Audienz, Gelage in der Halle, wobei Beowulf, von Unferð gereizt, sein Wettschwimmen mit Breca erzählt und Wēalhpeow kredenzt (405—641). Hrōðgār zieht sich mit seinem Gefolge zurück, Beowulf und seine Leute legen sich in Hēorot zur Ruhe (642—702). Grendel erbricht die Halle, tötet Hondscīh und wird von Beowulf angegriffen, der ihm beim Ringen einen Arm ausreißt; der Dämon flieht tödlich verwundet (702—836). Am andern Morgen kommen die Dänen erfreut, verfolgen die Blutspuren zum Grendelsee und stellen ein Wettreiten an; ein Sänger erzählt die Taten Beowulfs, Sigmunds und Fitelas sowie das traurige Ende des alten Dänenkönigs Heremōd (837—924). Hrōðgār erscheint, preist Beowulf, nachdem er Grendels Kralle gesehn, beschenkt ihn reichlich und veranstaltet ein Festmahl; dabei wird die Geschichte von Hengests Kampfe mit dem Friesenkönig Finn vorgetragen. Wēalhpeow kredenzt wieder, schenkt B. ein Gewand und einen kostbaren Ring und empfiehlt ihm ihren Sohn. Am Abend verlassen Hrōðgār und Beowulf die Halle, die jetzt von neuem durch eine Anzahl Dänen bewacht wird (925—1241). Nachts kommt Grendels Mutter, um die Kralle ihres Sohnes zu holen und raubt Æschere, einen vertrauten Ratgeber Hrōðgār's. Dieser bittet am andern Morgen Beowulf um Hilfe, wobei er Grendels Aufenthalt schildert; Beowulf verspricht sie und zieht mit ihm und vielen Kriegern zum Grendelsee. Man erblickt dort allerlei Ungeheuer und

1
40

tötet eins derselben (1242—1441). Nachdem sich Beowulf gerüstet, nimmt er von Hrōðgār Abschied, stürzt sich in die Tiefe, kämpft in einem Saale auf dem Grunde mit Grendels Mutter und tötet sie endlich mit einem Riesenschwerte, womit er auch den toten Grendel enthauptet. Er nimmt dessen Kopf sowie das Heft des Schwertes, dessen Klinge geschmolzen ist, taucht wieder empor und zieht mit seinen Gefährten und den Trophäen zu Hrōðgār zurück (1442—1650). Er erzählt diesem seine Erlebnisse und überreicht ihm das goldne Heft des Schwertes; Hrōðgār dankt ihm, warnt ihn mit einem Hinweis auf Heremōd vor Übermut und Geiz und lädt ihn zum Mahle; darauf begibt man sich zur Ruhe (1651 bis 1802). Am andern Morgen nimmt Beowulf, nochmals reich beschenkt, Abschied, gibt dem Strandwart ein kostbares Schwert und fährt in die Heimat zurück (1802—1924). Er sucht sogleich Hygelāc auf, dessen Gemahlin Hygd der Dichter im Gegensatz zu prȳð, der Frau Offas, schildert, und berichtet ihm beim Gelage von seinen Taten. Dabei fügt er die Episode von Freawaru und Ingeld ein, von deren Verbindung er nichts Gutes erwartet, und beschenkt Hygelāc und Hygd reichlich (1925—2199).

Zweiter Teil. Nach dem Tode Hygelācs fällt auch dessen Sohn Hēardrēd, worauf Beowulf selbst zum Gautenkönig gewählt wird und 50 Jahre regiert. Da beraubt ein entlaufener Knecht den Schatz eines in einem Steingrabe hausenden Drachen, der dafür das Land mit Feuer verwüstet (2200 bis 2323). Als auch Beowulfs Burg verbrannt wird, beschließt dieser mit dem Ungeheuer zu kämpfen, läßt sich einen eisernen Schild machen und zieht mit elf Begleitern sowie dem Knechte zur Drachenhöhle. Der Dichter berichtet hier Hygelācs unglücklichen Zug ins Land der Franken und Friesen und die Kämpfe Hēardrēds mit den Schweden (2324—2416). Beowulf erzählt in langer Rede aus seinem Leben sowie von Hrēðel und dessen Nachkommen, um dann den Drachen allein anzugreifen (2417—2553). Da sein Schwert gegen das feuerspeiende Untier nichts vermag und er in große Bedrängnis gerät, kommt ihm Wiglāf zu Hilfe, mit dem zusammen er schließlich, obgleich schwer verwundet, den Drachen tötet, während die Begleiter feige fliehen und deshalb von Wiglāf gescholten werden (2554—2715). Dieser labt nun seinen Herrn mit Wasser und holt auf dessen Bitte einen Teil des Schatzes heraus; Beowulf erfreut sich an dem Anblick, nimmt von

Wiglāf Abschied, schenkt ihm seine Waffen und Schmuckstücke und stirbt (2715—2820). Nachdem Wiglāf die herankommenden Begleiter nochmals gescholten und die Acht über sie ausgesprochen hat, läßt er durch einen Boten Beowulfs Leuten den Tod ihres Herrn melden und sie zur Bestattung desselben rufen. Der Bote wirft einen Rückblick auf die Kämpfe der Gauten mit den Franken und Schweden und fürchtet für die Zukunft neues Unheil (2821—3027). Die Krieger kommen zum Steingrabe, werfen die Leiche des Untiers ins Meer, holen bei Fackelschein auf Wiglāfs Geheiß alle Schätze heraus und errichten einen Scheiterhaufen, auf dem Beowulfs Leiche verbrannt wird. Seine Asche bestatten sie, wie er selbst gewünscht, in einem hohen Grabhügel am Meere nebst allen Kleinoden und Waffen. Zwölf Recken umreiten das Grab, seine Taten preisend (3028—3182) . . . . . 1—103

Beowulfstext von Sievers (Febr. 1930) 103

Anhang. Die kleineren Denkmäler der Heldensage . . 104

I. Das Finnsburgbruchstück. Hengest weckt, nachts von den Leuten Finns in der Halle überfallen, seine schlafenden Krieger (2—13); sie waffnen und verteidigen sich, die Türen besetzend. Der Friese Gārulf, der Sohn Gūðlāfs, hält Gūðhere vom Streite zurück, tritt dem Segenfürsten Sigeferp an der Saaltür entgegen und fällt selbst mit vielen Angreifern (14—42). Fünf Tage dauert der Kampf; da zieht sich ein verwundeter Krieger zurück, weil seine Brünne und sein Helm durchlöchert sind und wird vom König nach dem Stande der Dinge gefragt (43 bis 50) 104

II. Die Waldere-Bruchstücke. I. Hildegȳð feuert den von den Burgunden überfallenen Waldere zum Kampfe an: er besitze das von Wieland geschmiedete gute Schwert Mimming und habe früher schon manchen Feind besiegt (1—23). Gūðhere habe das angebotene Schwert und die Schätze als Lösegeld verschmäht und werde nun entweder ohne dieselben heimkehren oder hier fallen (24—32). — II. Gūðhere rühmt sich seines von Dietrich stammenden Schwertes (1—10). Waldere erwidert, Gūðhere habe geglaubt, daß ihn Hagen kampfunfähig gemacht hätte (11—14); er bietet ihm aber Trotz im Vertrauen auf seine treffliche Brünne und die Hilfe Gottes (14—31) 106

III. Deors Trost. Der Sänger Deor tröstet sich mit dem Unglücke Wielands, den Nīðhād in Fesseln schlug (1—7), mit dem Kummer der von Wieland betrogenen Bēadohild (7—13), dem Liebesleid Geats, des Geliebten Mæðhilds (14—17), dem Schicksal Dietrichs (18—20), dem Unglück der Untertanen des grausamen Ermanrich (21 bis 27) und bedenkt, daß Gott bei manchem Menschen Leid und Freude wechseln läßt (28—34). Er war lange als Sänger der Hēodeninge seinem Herrn teuer, aber jetzt hat sein Nebenbuhler Hēorrenda seinen Landbesitz erhalten: auch dies Unglück mag wieder vorübergehen (35—42) .	108
IV. Widsið. 1. Der Sänger Widsið aus dem Stamme der Myrgingen hat mit Ealhild, der Tochter des Langobardenkönigs Eadwine, den Gotenkönig Ermanrich besucht und viele Länder, Völker und Fürsten kennengelernt (1 bis 9). — 2. Er zählt eine Reihe von Herrschern auf und berichtet von den Kämpfen Offas mit Dänen und Myrgingen sowie denjenigen Hrōðgārs mit Ingeld und den Hadubarden (10—56). — 3. Weiter nennt er eine Menge von ihm besuchter Völker; er lobt die Freigebigkeit des Burgunden Gūðhere und des Langobarden Ælfwine in Italien (57—87). — 4. Am Hofe Ermanrichs hat er einen kostbaren Ring erhalten, den er seinem König Eadgils gab, wofür dieser ihm den väterlichen Stammsitz verlieh. Auch die Königin Ealhild hat ihn reich beschenkt und mit seinem Genossen Scilling preist er dafür das gütige Herrscherpaar in herrlichen Liedern (88—108). Im Reiche Ermanrichs hat er noch viele Fürsten besucht (109—134). — 5. Epilog. Die Sänger durchwandern viele Länder und empfangen Geschenke, wofür sie der Spender Ruhm verkünden (135—143)	109
Namenverzeichnis	115
Stammtafeln	124—125
Nachtrag	126

I.
BEOWULF

I. Der Kampf mit Grendel

1. **H**_{WÆT, WĒ GĀRDENA} in geardagum, fol. 129^a
 peodcyninga p̥rym gefru[g]non,
 hū ðā æpelingas ellen fremedon.
 Oft Scyld Scēfing scēapena preatum,
 5 monegum mæghum, mēodosetla ofteah,
 egsode ēorl[as], syððan ærest wēarð
 feascēaft funden; hē pæs frōfre gebād,
 weox under wolenum, wēorðmyndum pāh,
 oð pæt him æghwyle ymb sittendra
 10 ofer hronrāde hýran scolde,
 gomban gyldan: pæt wæs gōd cyning!
 Ðæm ēafera wæs æfter cenned,
 * gēong in gēardum, pone god sende
 folce tō frōfre: fyrenðearfe ongēat,
 15 pā hie ær drugon aldor(le)ase,
 lange hwile. Him pæs liffrē[g]a,
 wuldres wēaldend, woroldāre forgēaf:
 Beow wæs brēme, blāed wide sprang
 Scyldes ēafera[n] Scedelandum in.
 20 Swā scēal (gēong g)uma gōde gewyrcean,
 fromum fēohgiftum, on fæder || (æ)rne, 129^b
 pæt hine on ylde eft gewunigen

---

6 eorlas *Ke.* 9 ymb *Si.*] para ymb. 10 *Nach* hron ein *Buchst.*
ausradiert. 15 pa] *Bo.* p || lease *Ra.* 16 frēga *Si.* 18 Beowulf *Hs.*
 19 eaferan *Ke.* 20 geong guma *Gn.* 21 ærne *Gn.*

- wilgesīpas, þonne wīg cume,
 leode gelæsten: lofdædum scēal
 25 in mægpa gehwām man gepēon.
     Him ðā Scyld gewāt tō gescæphwile
     felahrōr, fēran on frean wære.
     Hī hyne þā ætbæron tō brimes faroðe,
     swæse gesīpas, swā hē selfa bæd,
 30 penden wordum weold wine Scyldinga,
     leof landfruma landriht āhte.
     Dær æt hýðe stōd hringedstefna
     īsig *ond* útfūs, æpelinges fær;
     ālēdon þā leofne peoden,
 35 beaga bryttan, on bæarm scipes,
     mærne be mæste. Dær wæs mādma fela,
     of fēorwegum, frætwa gelæded:
     ne hýrde ic cýmlicor ceol gegyrwan
     hildewæpnum *ond* hēaðowædum,
 40 billum *ond* byrnum: him on bæarme læg
     mādma mænigo, þā him mid scoldon
     on flōdes æht fēor gewītan.
     Nalæs hī hine læssan lācum teodan,
     peodgestreonum, þon[ne] þā dydon,
 45 þe hine æt frumscēafte forð onsendon
     æinne ofer yðe, umbor we||sende: 130a
     þā gýt hie him āsetton segen g(yl)denne
     heah ofer heafod, lēton holm beran,
     geafon on gārsecg: him wæs geōmor sefa,
 50 murnende mōd: men ne cunnon
     secgan tō sōðe, selerædende,
     hæleð under hēofenum, hwā þām hlæste onfeng.
     Ðā wæs on burgum Beow Scyldinga, I.
     leof leodcýning, longe prāge

25 gehwām *Si.*] gehwære. 31 landriht] lange. 44 þon[ne] *Thk.*
 47 gyl登ne *Ke.* 51 -rædende *Ke.*] rædenne. 53 Beowulf *HS.*

- 55 folcum gefræge, — fæder ellor hwæarf,
 aldor of earde, — op þæt him eft onwōc
 heah Hēalfdene; heold, penden lifde,
 gamol *ond* gūðreoƿw, glæde Scyldingas.
 Ðæm feower bēarn forðgerīmed
- 60 in worold wōcun, wēoroda rāeswa[n]:
 Hēorogār *ond* Hrōðgār *ond* Hālga Til;
 hȳrde ic, þæt [. . . . .]wæs On]elan cwēn,
 Hēaðo-Scilfingas hēalsgebedda.

- Ðā wæs Hrōðgāre herespēd gyfen,
 65 wīges wēorðmynd, þæt him his winemāgas
 gēorne hȳrdon, oðð þæt seo gēogoð geweoƿ,
 magodriht micel. Him on mōd bearn,
 þæt hēalreced hātan wolde, ||
 medoærn micel men gewyrcean . . . .
- 70 þon[n]e ylðo bēarn æfre gefru[g]non,
ond þær on innan ēall gedælan
 gēongum *ond* ēaldum, swyle him god sēalde,
 būton folscare *ond* feorum gumena.

131^b

- Ðā ic wīde gefrægn wēorc gebannan
 75 manigre mægþe gēond þisne middangēard,
 folcstede frætwan. Him on fyrste gelomp
 ædre mid ylðum, þæt hit wēarð ēalgēaro,
 hēalærna mæst: scōp him Hēort naman,
 sē þe his wordes gewēald wīde hæfde.
- 80 Hē beot ne ālēh, beagas dælde,
 sinc æt symle. Sele hlifade
 heah *ond* horngeap, hēaðowylma bād,
 lāðan liges: ne wæs hit lenge þā gēn,
 þæt sē secghete āpumswe[o]ran
- 85 æfter wælniðe wæcnan scolde.

60 rāeswan *Ke.* 63 Heaðo *auf Rasur.* 70 þonne *Gg.* 84 ecg-
Gn. || sweoran *Binz*] swerian.

- Ðā sē ellengæst   ěarfoðlice
 þrāge gepolode,   sē þe in þýstrum bād,
 þæt hē dōgōra gehwām   dream gehýrde
 hlūdne in hēalle: þær wæs hēarpan swēg,
 90 swutol sang scopes.   Sægde, sē þe cūpe
 frumscēaft fira   fēorran reccan, ||
 cwæð, þæt sē ælmihtiga   ěorðan worh(te),
 wlitebēorhtne wang,   swā wæter bebūgeð,
 gesette sigēhrēpig   sunnan *ond* mōnan
 95 leoman tō leohte   landbūendum,
ond gefræt Wade   foldan sceatas
 lēomum *ond* leafum;   lif eac gesceōp
 cynna gehwylcum,   þāra ðe cwide hwyrfaþ.
 Swā ðā drihtguman   dreamum lifdon
 100 eadiglice,   oð ðæt ān ongan
 fyrene fre(m)man   feond on hē[a]lle:
 wæs sē grimma gæst   Grendel hāten,
 mære mearcstapa,   sē þe mōras heold,
 fen *ond* fæsten: fifelcynnes ěard
 105 wonsæli wer   wēardode hwile,
 sipðan him scyppend   forscrifen hæfde
 in Caines cynne;   — þone cwēalm gewræc
 ēce drihten,   þæs þe hē Ābel slōg —
 ne gefēah hē þære fæhðe,   ac hē hine fēor forwræc,
 110 metod for þý māne   mancynne fram.
 Danon untýdras   ěalle onwōcon,
 ěotenas *ond* ylfe   *ond* orcnēas,
 swylce gī||gantas,   þā wið gode wunnon
 lange þrāge;   hē him ðæs lean forgēald.
 115   Gewāt ðā neosian,   syððan niht becōm,
 hēan hūses,   hū hit Hring-Dene
 æfter beorpege   gebūn hrefdon.

90 sægde] g eingefügt. 91 fol. 131 folgt auf 146. 92 worhte
 Ke. 01 fremman Ke. || healle Bu. 06 scyppend] d über der Zeile
 (von anderer Hand). 07 Caines] in aus m korrig.

Fand þā ðær inne æpelinga gedriht
 swefan æfter symble: sorge ne cūðon,
 120 wonscēaft wera[s]. Wiht unhælo,
 grim *ond* grædig, gëaro sōna wæs,
 reoc *ond* rēpe, *ond* on ræste genam
 pritig þegna: þanon eft gewát
 hūðe hrēmig tō hām faran,
 125 mid pære wælfylle wīca neosan.

Ðā wæs on ūhtan mid ærdæge
 Grendles gūðcræft gumum undyrne:
 þā wæs æfter wiste wóp up āhafen,
 micel morgenswēg. Mære þeoden,
 130 æpeling ærgōð, unbliðe sæt,
 polode ðrýðswýð, þegnsorge dreah,
 syðþan hie þæs lāðan lāst sceawedon,
 wērgan gāstes: wæs þæt gewin tō strang,
 lāð *ond* longsum. Næs hit lengra || fyrst,
 135 ac ymb āne niht eft gefremede
 morðbéala mære *ond* nō mearn fore,
 fæhðe *ond* fyrene: wæs tō fæst on þām.

133a

Ðā wæs eaðfynde, þe him elles hwær
 gerūmlicor ræste [sōhte],
 40 bed æfter būrum, ðā him gebeacnod wæs,
 gesægd sōðlice swēotolan tātne,
 helðegnes hete: heold hyne syðþan
 fyr *ond* fæstor, sē þām feonde ætwand.

Swā rixode *ond* wið rihte wan,
 45 āna wið ēallum, oð þæt īdel stōð
 hūsa sēlest. Wæs seo hwīl micel,
 XII wintra tīd: torn gepolode
 wine Scyldinga, weana gehwelcne,
 sīdra sorga; forðan [sōcnum] wwearð

20 weras *Si.* 39 sohte *Gn.* 42 hel *Bu.*] heal 48 Scyldinga *Gg.*]
 cyldenda. 49 ðan *Klae.*] ðam || socnum *Si.*

- 150 ylða bæarnum undyrne cūð,
gyddum geōmōre, þætte Grendel wan
hwīle wið Hrōpgār: hetenīðas wæg,
fyrene *ond* fæhðe, fela missēra,
singāle sæce: sibbe ne wolde
- 155 wið manna hwone mægenes Deniga,
fēorhbēalo fēorran, feo þingian,
ne þær nānig witena wēnan þorfte
bēorhtre bōte tō banan folmum; ||
(ac sē) æglæca ēhtende wæs,
- 160 dēorc deapscua, dugupe *ond* gēogope;
sēomade *ond* syrede, sinnihte heold
mīstige mōras: men ne cunnon,
hwyder helrūnan, hwyrftum scrīpað.
Swā fela fyrena feond mancynnes,
- 165 atol āngengea, oft gefremede,
hēardra hȳnða: Hēorot ēardode,
sincfāge sel, swēartum nihtum:
nō hē pone gīfstōl grētan mōste,
māpðūm for metode, ne his myne wisse.
- 170 Dæt wæs wræc micel wine Scyldinga,
mōdes brecða. Monig oft gesæt
rice tō rūne, ræd ēahtedon,
hwæt swiðferhðum sēlest wære
wið færgryrum tō gefremmanne.
- 175 Hwīlum hie gehēton æt hrægtrafum
wīgweorpunga, wordum bædon,
þæt him gāstbona geoce gefremede
wið peodpreaum: swylc wæs þeaw hyra,
hæpenra hyht: helle gemundon
- 180 in mōdsefan, metod hie ne cūpon,
dæda dēmend, ne wiston hie drihten god, ||

133b

56 feo *Ke.*] fea. 58 beorhtre] h *üb. d.* Zeile (von anderer Hand) ||
bote] b *aus t* *korrig.* || banan *Ke.*] banū. 59 ac sē *Ri.* 75 hærg. *Gg.*

ne hie huru hēofena helm herian ne cūpon, 134^a
 wuldres waldend. — Wā bið pām ðe scēal
 purh slīdne nīd sāwle bescūfan
 185 in fýres fæpm, frōfre ne wēnan,
 wihte gewendan; wēl bið pām þe mōt
 æfter deaðdæge drihten sēcean
 ond tō fæder fæpmum frēoðo wilnian!

2. Swā ðā mælcēare maga Hēalfdenes III.
 190 singāla seað: ne mihte snotor hæleð
 wean onwendan: wæs þæt gewin tō swyð,
 lāp ond longsum, þe on ðā leode becōm,
 nýdwracu nīpgrim, nihtbēalwa mæst.
 Dæt fram hām gefrægn Higēlāces pegn,
 195 gōd mid Geatum, Grendles dæda:
 sē wæs moncynnes mægenes strengest
 on pām dæge þysse lifes,
 æpele ond eacen. Hēt him yðlidan
 gōdne gegyrwan; cwæð, hē gūðcýning
 200 ofer swanrāde sēcean wolde,
 mārne peoden, pā him wæs manna þearf.
 Done siðfæt him snotere cēorlas
 lýthwōn lōgon, || peah hē him leof wære: 134^b
 hwetton hige(r)ōfne, hæl sceawedon.
 205 Hæfde sē gōda Geata leoda
 cempa gecorone, pāra þe hē cēnoste
 findan mihte: XVna sum
 sundwudu sōhte; secg wīsade,
 lagucræftig mon landgemyrcu.
 210 Fyrst forð gewát: flota wæs on yðum,
 bāt under bēorge. Bēornas gearwe
 on stefn stigon: streamas wundon,
 sund, wið sande; secgas bāron

86 wendan aus wenan korrig. 89 denes aus des korrig. 01 þearf]
 a aus r korrig. 04 rofne Ra.

on bæarm nacan   bēorhte frætwe,
 215 gūðsēaro gēatolic: guman ūt scufon,
       weras on wilsīð   wudu bundenne.

      Gewāt pā ofer wāgholm   winde gefȳsed
       flota fāmihēals   fugle gelicost,
       oð pæt ymb antīd   ōpres dōgores
 220 wundenstefna   gewaden hāefde,
       pæt ðā liðende   land gesāwon,
       brimclifu blīcan,   bēorgas steape,
       sīde sānæssas: pā wæs sund liden
       eoflotes æt ende.   Danon up hraðe
 225 Wedera leode   on wang stigon,
       sēawudu sældon;   syrcan hrysedon,
       gūðgewædo: gode þancedon
       þæs þe him ȳplāde   ēaðe wurdon. ||

      Dā of wēalle gesēah   wēard Scildinga,
 230 sē þe holmclifu   hēaldan scolde,
       beran ofer bolcan   bēorhte randas,
       fyrdsēaru fūslicū: hine fyrwyrt bræc
       mōdgehygdum,   hwæt pā men wāron.

      Gewāt him pā tō waroðe   wicge rīdan
 235 þegn Hrōðgāres,   þrymmum cwehte
       mægenwudu mundum,   meþelwordum frægn:

      ‘Hwæt syndon gē   sēarohæbbendra,
       ‘byrnum werede,   þe þus brontne ceol
       ‘ofer lagustræte   lādan cwōmon
 240 ‘hider ofer holmas?   [Hwæt, ic hwī]le wæs
       ‘endesāta,   ægwēarde heold,
       ‘pē on land Dena   lāðra nēnig
       ‘mid scipherge   sceðpan ne mēahte.
       ‘Nō hēr cūðlicor   cuman ongunnon
 245 ‘lindhæbbende;   ne gē leafnesword
       ‘gūðfremmendra   gēarwe ne wisson,

- 'māga gemēdu. Nāfre ic māran gesēah
 'ēorla ofer ēorþan, ðonne is eower sum,
 'secg on sēarwum: nis þæt seldguma,
 250 'wāpnum gewēorðað, nefne him his wlite leoge,
 'ānlic ansȳn. Nū ic eower scēal
 'frumcyn witan, āer gē fyr || hēonan 135^b
 'leassceaweras on land Dena
 'furþur fēran. Nū gē fēorbūend,
 255 'mereliðende, mī[n]ne gehȳrað
 'ānfēaldne gepōht: ofost is sēlest
 'tō gecȳðanne, hwanan eowre cyme syndon!
 Him sē yldesta ondswarode, IIII.
 werodes wisa, wordhord onleac:
 260 'Wē synt gumcynnes Geata leode
 'ond Higelāces hēorðgeneatas.
 'Wæs mīn fāder folcum gecȳped,
 'æpele ordfruma, Ecgpeow hāten;
 'gebád wintra worn, āer hē on weg hwurfē,
 265 'gamol of gēardum: hine gēarwe geman
 'witena wēlhwyle wīde gēond ēorþan.
 'Wē purh holdne hige hlāford pīnne,
 'sunu Hēalfdenes sēcean cwōmon,
 'leodgebyrgēan: wes þū ūs lārena gōd!
 270 'Habbað wē tō þāem mēran micel ārende,
 'Deniga frē[g]an, ne scēal þær dyrne sum
 'wesam, þæs ic wēne. Dū wāst, gif hit is,
 'swā wē sōþlice || secgan hȳrdon, 136^a
 'þæt mid Scyldingum scēaðona ic-nāt-hwyle,
 275 'deogol dādhata, dēorcum nihtum
 'eaweð purh egsan uncūðne nið,
 'hȳnðu ond hrāfyl. Ic þæs Hrōðgār mæg
 'purh rūmne sefan rād gelāran,

50 næfne *Ke.*] næfre. 55 mīnne *Ke.* 63 Ecgpeow] *g* eingefügt.
 67 hige] *g* aus *n* korrig. || hlaford zweimal, das zweite Mal durch-
 gestrichen.

- 'hū hē frōd *ond* gōd feond oferswȳðeþ,
 280 'gyf him edwenden æfre scolde
 'bēalƿwa bisigu, bōt eft cuman,
 'ond pā cearwylmas cōlran wurðap,
 'oððe ā syððan ěarfoðþrāge,
 'preanȳd polað, þenden pāer wunað
 285 'on heahstede hūsa sēlest.'
 Wēard mapelode, ðær [hē] on wicge sæt,
 ombeht unforht: 'Æghwæpres scēal
 'scēarp scyldwiga gescād witan,
 'worda *ond* worca, sē þe wēl þenceð.
 290 'Ic þæt gehȳre, þæt þis is hold wēorod
 'frean Scyldinga. Gewītaþ forð beran
 'wāpen *ond* gewædu, — ic eow wīsigē —
 'swylce ic maguþegnas mīne hāte
 'wið feonda gehwone flotan eowerne,
 295 'nīwtyrwydne, nacan on sande
 'ārum hēaldan, op ðæt eft byreð
 'ofer lagustrea||mas leofne mannan
 'wudu wundenhals tō Wedermēarce,
 'gōdfremmendra swylcum gifeþe bið,
 300 'þæt þone hilderæs hāl gedīgeð.'
 Gewiton him pā fēran, flota stille bād,
 sēomode on sāle sīdfæpmed scip,
 on ancre fæst, — ěoforlic scīonon
 ofer hleorber[g]an, gehroden golde,
 305 fāh *ond* fȳrhēard: ferhƿēarde heold
 gūpmōd grimmon; guman ōnetton,
 sigon ætsomne, op þæt hȳ [s]æl timbred,
 gēatolic *ond* goldfāh, ongyton mihton:
 þæt wæs foremærost foldbūendum

136^b

80 edwenden *Bu.*] edwendan. 86 he *Si.* 02 sāle *E.*] sole.
 03 fæst] *s aus f korrig.* 04 bergan *E.* 06 grimmon *Sed.*] grummon
 07 sæl *Ke.*

310 receda under roderum, on þāem sē rīca bād;
līxte sē leoma ofer landa fela.

Him þā hildedeor [h]of mōdigra,
torht getāhte, þæt hie him tō mihton
gegnum gangan; gūðbēorna sum

315 wicg gewende, word æfter cwæð:

‘Mæl is mē tō fēran: fæder alwalda
‘mid ārstafum eowic gehēalde
‘sīða gesunde! Ic tō sǣ wille,
‘wið || wrāð werod wēarde hēaldan.’

320 Stræt wæs stānfāh, stīg wīsoðe
gumum ætgæðere: gūðbyrne scān,
hēard, hondlocen, hringīren scīr,
song in sēarwum, þā hie tō sele furðum
in hyra gryregēatwum gangan cwōmon.

V.
137^a

325 Setton sāmēpe sīde scyldas,
rondas regnhēarde, wið þæs recedes wēal;
bugon þā tō bence, byrnan hringdon,
gūðsēaro gumena: gāras stōdon,
sāmanna sēaro, samod ætgæðere,

330 æscholt, ufangræg: wæs sē īrenpreat
wæpnum gewurpad. — Dā ðær wlone hæleð
ōretmecgas æfter hæpelum frægn:

‘Hwanon ferigēað gē fætte scyldas,
‘grāge syrcan ond grīmhelmas,

335 ‘herescēafta heap? Ic eom Hrōðgāres
‘ār ond ombiht: ne sēah ic elpeodige;
‘þus manige men mōdiglicran.

‘Wēn-ic, þæt gē for wlenco, nalles for wræcsīðum,
‘ac for hige||prymnum Hrōðgār sōhton.’

137^b

340 Him þā ellenrōf andswarode,
wlanc Wedera leod, word æfter spræc,
hēard under helme: ‘Wē synt Higelāces

12 hof *Ke.* 31 wlone] ne auf *Rasur.* 32 æpelum *Gn.*] hæle-
pum.

‘beodgeneatas: Beowulf is mīn nama.

‘Wille ic āsecgan sunu Hēalfdenes,

345 ‘mārum þeodne, mīn ārende,

‘aldre þīnum, gif hē ūs geunnan wile,

‘þæt wē hine swā gōdne grētan mōton.’

Wulfgār mapelode: — þæt wæs Wendla leod,

wæs his mōdsefa manegum gecyðed,

350 wīg *ond* wīsdōm — ‘Ic þæs wine Deniga,

‘freat Scildinga, frīnan wille,

‘beaga bryttan, swā þū bēna ēart,

‘þeoden mārne, ymb þīne sīð,

‘*ond* þē þā *ond*sware ædre gecyðan,

355 ‘ðe mē sē gōda āgīfan penceð.’

Hwēarf þā hrædlice, þær Hrōðgār sæt,

ēald *ond* anhār mid his ēorla gedriht;

eode ellenrōf, þæt hē for ēaxlum gestōd

Deniga frē[g]an: cūpe hē duguðe þeaw.

360 Wulfgār maðelode || tō his winedrihtne:

138^a

‘Hēr syndon geferede. fēorran cumene,

‘ofer gēofenes begang Geata leode;

‘pone yldestan ōretmecgas

‘Beowulf nemnað. Hȳ bēnan synt,

365 ‘þæt hie, þeoden mīn, wið þē mōton

‘wordum wrīxlan; nō ðū him wēarne geteoh

‘ðīnra gegncwida, glædman Hrōðgār!

‘Hȳ on wīggetawum wyrðe þinceað

‘ēorla geæhtlan; hūru sē aldor deah,

370 ‘sē þām hēaðorincum hider wīsade.’

Hrōðgār mapelode, helm Scyldinga:

VI.

‘Ic hine cūðe cnihtwesende.

‘Wæs his ēaldfæder Ecgpeo hāten,

‘ðām tō hām forgæf Hrēpel Geata

- 375 'āngan dohtor: is his ēaforan nū
 'hēard hēr cumen, sōhte holdne wine.
 'Donne sægdon þæt sǣlīpende,
 'pā ðe gifscēattas Geata fyredon
 'pyder tō pance, þæt hē XXX||tiges 138^b
- 380 'manna mægen-cræft on his mundgripe,
 'hēap-orōf, hæbbe. Hine hālig god
 'for ārstafum ūs onsende,
 'tō West-Denum, pæs ic wēn hæbbe,
 'wið Grendles gryre: ic pām gōdan scēal
- 385 'for his mōd-præce mādmas beodan.
 'Beo ðū on ofeste, hāt in gan[gan].
 'secga sibb-gedriht samod ætgædere;
 'gesaga him eac wordum, þæt hie sint wilcuman
 'Deniga leodum!' — [Dā wið duru hēalle
- 390 Wulf-gār eode,] word inne ābead:
 'Eow hēt secgan sigedrihten mīn,
 'aldor East-Dena, þæt hē eower æpelu can
 'ond gē him syndon ofer sǣwylmas,
 'hēardhigende, hider wilcuman.
- 395 'Nū gē mōton gangan in eowrum gūð-getawum,
 'under heregrīman Hrōð-gār geseon;
 'lætað hildebord hēr onbidian,
 'wudu, wælsceāftas, worda gepinges!
 Arās pā sē rīca, ymb hine rinc manig,
- 400 prȳðlic pegna heap; sume pær bidon,
 hēaðoreaf heoldon, swā him sē || hēarda bebead. 139^a
 Snyredon ætsomne, — secg wīsoðe —
 under Hēorotes hrōf, [hygerōf eode,]
 hēard under helme, þæt hē on Hēorte gestōd.

---

75 his] h aus p *korrig.* || eafora *Ke.* 76 holdne] n aus r *korrig.*
 86 gangan *Ri.*] gán. 87 secga] seon. 89—90 *erg. Gn.* 95 geta-
 wum *E.]* geatawum. 97 onbidian] ian aus man *korrig.* 01 reaf] a
 aus o *korrig., e üb. d. Zeile.* 02 secg *Si.*] þa secg. 03 *erg. Gn.*
 04 heoðe *Hs.*

- 405 Beowulf maðelode. — on him byrne scān,
 sǣaronet, sǣowed smipes orþancum —
 ‘Wæs þū, Hrōðgār, hāl! Ic eom Higelāces
 ‘mæg *ond* magoðegn, hæbbe ic mǣrða fela
 ‘ongunnen on gēogoþe. Mē wǣarð Grendles þing
- 410 ‘on mīnre ēpeltýrf undyrne cūð:
 ‘secgað sǣliðend, þæt pes sele stande,
 ‘reced sēlesta, rinca gehwylcum
 ‘idel *ond* unnyt, siððan æfenleoht
 ‘under hēofenes haðor beholen wēorpeð.
- 415 ‘Ðā mē þæt gelærdon leode mīne,
 ‘þā sēlestan, snotere cēorlas,
 ‘peoden Hrōðgār, þæt ic þē sōhte,
 ‘forþan hie mægenes cræft mī[n]ne cūpon,
 ‘selfe ofersāwon, ðā ic of sǣarwum cwōm,
- 420 ‘fāh from feondum, þær ic fife geband,
 ‘ȳðde ēotena cyn *ond* on ȳðum slōg
 ‘niceras nihtes, nǣaropǣarfe dreah,
 ‘wræc || Wedera nið, — wean āhsodon — 139b
 ‘forgrand gramum; *ond* nū wið Grendel scēal,
- 425 ‘wið þām āglǣcan, āna gehēgan
 ‘ðing wið þyrse. Ic þē nū-ða,
 ‘brego Bēorht-Dena, biddan wille,
 ‘ēodor Scyldinga, ānre bēne:
 ‘þæt ðū mē ne forwyrne, wīgendra hleo,
- 430 ‘freowine folca, nū ic þus fēorran cōm,
 ‘þæt ic mōte āna [ond] mīnra ēorla gedryht,
 ‘pes hǣarda heap, Hēorot fǣlsian.
 ‘Hæbbe ic eac geāhsod, þæt sē āglǣca
 ‘for his wonhȳdum wǣpna ne recceð:
- 435 ‘ic þæt þonne forhicge, swā mē Higelāc siȳ,
 ‘mīn mondrihten, mōdes bliðe,

---

07 nach wæs ein Buchst. ausradiert. 11 pes Thk.] þæs. 14 haðor]
 hador mit ð über d. 18 mīnne Gn. 31 ond Ke. 32 pes Ke.] ond pes.

- 'pæt ic swēord bere opðe sīdne scyld,
 'gēolorand tō gūpe, ac ic mid grāpe scēal
 'fōn wið feonde *ond* ymb fēorh sacan,
 440 'lāð wið lāpum: ðær gelyfan scēal
 'dryhtnes dōme, sē þe hine deað nimeð.
 'Wēn ic, pæt hē wille, gif hē wēaldan mót,
 'in pām gūðsele Geotena leode
 'etan unforhte, swā hē || oft dyde, 140^a
 445 'mægen Hrēðmanna. Nā þū mīnne [ne] þearft
 'hafalan hȳdan, ac hē mē habban wile,
 'd[r]eore fāhne, gif mec deað nimeð:
 'byrēð blōdig wæl, byrgean þenceð,
 'eteð ángenga unmurnlice,
 450 'mearcað mōrhopu; nō ðū ymb mīnes ne þearft
 'lices fēorme leng sorgian.
 'Onsend Higelāce, gif mec hild nime,
 'bēadusrūda betst, pæt mīne breost wereð,
 'hræglā sēlest: pæt is Hræðlan lāf,
 455 'Wēlandes gewēorc. Gæð ā wyrd, swā hio scel!
 Hrōðgār mapelode, helm Scyldinga: VII.
 'Fere wyhtum þū, wine mīn Beowulf,
 'ond for ārstafun, ūs ic sōhtest.
 'Geslōh þīn fæder fæhðe mæste,
 460 'wēarþ hē Héapolāfe tō handbonan
 'mid Wilfingum: ðā hine [wi]gana cyn
 'for herebrōgan habban ne mihte.
 'Danon hē gesōhte Sūð-Dena folc
 'ofer yða gewēalc, Ār-||Scyldinga: 140^b
 465 'ðā ic furpum weold folce Deniga
 'ond on gēogoðe heold ginne rice,
 'hordburh hālepa: ðā wæs Heregār dead,
 'mīn ylðra mæg, unlifigende,

37 sidne] dn *korrig*. 45 ne *Si*. 47 dreore *Gg*. 54 Hræðlan]
 hræðlan. 57 wyhtum *Gn*.] fyhtum. 61 wigana] gara. 65 Deniga
Ke. 66 ginne *E*.] gimme.

- 'bearn Hēalfdenes. Sē wæs betera ðonne ic!
 470 'Siððan pā fāhðe feo pingode:
 'sende ic Wylfingum ofer wāteres hrycg
 'ēalde mādmas: hē mē āpas swōr. —
 'Sorh is mē tō secganne on sefan mīnum
 'gumena ængum, hwæt mē Grendel hafað
 475 'hȳnðo on Hēorote mid his hetepancum,
 'færniða gefremed. Is mīn fletwerod,
 'wigheap, gewanod: hie wyrd forsweop
 'on Grendles gryre. God eaþe mæg
 'pone dolscēaðan dæda getwæfan!
 480 'Ful oft gebeotedon beore druncne,
 'ofer ēalowæge ōretmecgas,
 'pæt hie in beorsele bīdan woldon
 'Grendles gūpe mid gryrum ecga.
 'Ðonne wæs þeos medohēal on morgentīd,
 485 'drihtsele dreorfāh, þonne dæg līxte,
 'ēal || bencpelu blōde bestȳmed, 141^a
 'hēall hēorudreore: āhte ic holdra pȳ lās,
 'deorre duguðe, þe pā deað fornam.
 'Site nū tō symle *ond* on sāl beota
 490 'sigehrēð secgum, swā pīn sefa hwette!
 Dā wæs Geatmægum gēador ætsomne
 on beorsele benc gerȳmed,
 pær swiðferhpe sittan eodon,
 prȳðum dēalle. Degn nytte beheold,
 495 sē þe on handa bær hroden ēalowæge,
 scencte scīr wered. Scop hwīlum sang
 hādor on Hēorote: pær wæs hāleða dream,
 duguð unlȳtel. Dena *ond* Wedera.
 Hvnferð mapelode, Ecglāfes bearn, VIII.
 500 þe æt fōtum sæt frean Scyldinga,

onband bēadurūne: — wæs him bēornes sīð,
 mōdges merefaran, micel æfþunca,
 forþon þe hē ne ūpe, þæt ænig oðder man
 æfre || mārða þon mā middangēardes

141^b

505 gehēgde under hēofenum þonne hē sylfa —

‘Eart þū sē Beowulf, sē þe wið Breca wunne,
 ‘on sīdne sē ymb sund flite,

‘ðær git for wlence wada cunnedon

‘ond for dolgilpe on deop wæter

510 ‘aldrum nēpdon? Ne inc ænig mon,

‘ne leof ne lāð belean mihte

‘sorhfullne sīð, þā git on sund reo[u]n;

‘þær git eagorstream ĕarmum þehton,

‘mæton merestræta, mundum brugdon,

515 ‘glidon ofer gārsecg; gēofon ġpum weol,

wintrys wylm[um]. Git on wæteres æht

‘sēofon niht swuncon: hē þe æt sunde oferflāt,

‘hæfde mære mægen. Dā hine on morgentīd

‘on Hēapo-Reamas holm up ætbær;

520 ‘ðonon hē gesōhte swæsne ēdel,

‘leof his leodum, lond Brondinga,

‘frēoðoburh fægere, þær hē folc āhte,

‘burh ond beagas. || Beot ĕal wið þe

‘sunu Beahstānes sōðe gelæste.

142^a

525 ‘Ðonne wēne ic tō þe wyrsan gēpinges,

‘ðeah þū hēaðorāsa gehwær dohte,

‘grimre gūðe, gif þū Grendles dēarst

‘nihtlongne fyrst nēan bīdan!’

Beowulf mapelode, bēarn Ecgþeowes:

530 ‘Hwæt þū worn fela, wine mīn Hunferð,

‘beore druncen, ymb Breca sprāce,

‘sægdest from his sīðe! Sōð ic talige,

01 beornes] Beowulfes. 03 Rasur nach man. 05 gehedde.
 12 reowun E. 16 wylmum Klu. 19 Reamas Munch] ræmes.
 20 eðel] X. 24 Bean. 25 gēpinges Ri.] -pingea.

- 'pæt ic merestrengo māran āhte,
 'ēarfepo on ȳpum, ðonne ænig oþer man.
 535 'Wit pæt gecwædon cnihtwesende
 'ond gebeotedon, — wæron bēgen pā gīt
 'on gēogoðfeore — pæt wit on gársecg ūt
 'aldrum nēðdon, ond pæt geæfndon swā.
 'Hæfdon swurd nacod, pā wit on sund reo[u]n,
 540 'hēard on handa, wit unc wið hronfixas
 'werian pōhton. Nō hē wiht fram mē,
 'flōdȳpum fēor, fleotan mēahte,
 'hrapor on holme, nō ic fram him wolde.
 'Dā wit æt||somne on sē wæron 142^b
 545 'fif nihta fyrst, op pæt unc flōd tōdrāf,
 'wado wēallende, wedera cēaldost,
 'nīpende niht ond norþanwind
 'hēaðogrim onðhwēarf: hreo wæron ȳpa.
 'Wæs merefixa mōd onhrēred:
 550 'pær mē wið lāðum licsyrce mīn,
 'hēard hondlocen, helpe gefremede,
 'bēadohrægl bro[g]den, [pæt mē] on breostum læg,
 'golde gegyrwed. Mē tō grunde teah
 'fāh feondscaða, fæste hæfde
 555 'grim on grāpe: hwæpre mē gyfepe wēarð,
 'pæt ic āglæcan orde geræhte,
 'hildebille: hēaporæs fornam
 'mihtig meredeor purh mīne hand.
 'Swā mec gelōme lāðgeteonan VIII.1.
 560 'preatedon pēarle. Ic him pēnode
 'deoran swēorde, swā hit gedēfe wæs;
 'næs hie ðære fülle gefean hæfdon,
 'mānfordædlan, pæt hie mē pēgen,
 'symbel ymbsæten, sēgrunde neah:
 565 'ac on mergenne mēcum || wunde 143^a

37 on geogoð] n üb. d. Zeile (von anderer Hand). 39 reowun E.
 52 pæt me Si. 55 nach grape Rasur. 63 pegen Si.] pegon. 64 sæten
 Si.] sæton.

- 'be yðlāfe uppe lāgon,
 'swēo(r)dum āswefede, þæt syðþan nā
 'ymb brontne ford brimliðende
 'lāde ne letton. Leoht eastan cōm,
 570 'bēorht beacen godes, — brimu swaþredon —
 'þæt ic sēnæssas geseon mihte,
 'windige wēallas. Wyrð oft nereð
 'unfāgne ēorl, þonne his ellen deah.
 'Hwæpere mē gesælde, þæt ic mid swēorde ofslōh
 575 'niceras nigene. Nō ic on niht gefrægn
 'under hēofones hwēalf hēardran fēohtan,
 'ne on ēgstreamum ēarmran mannon;
 'hwæpere ic fāra feng feore gedigde,
 'sipes wērig. Ðā mec sē opbær,
 580 'flōd æfter faroðe, on Finna land,
 'wadu wēallendu. — Nō ic wiht fram pē
 'swylcra sēaronīða secgan hýrde,
 'billa brōgan: Breca nāfre gīt
 'æt hēaðolāce, ne gehwæper incer,
 585 'swā deorlice dæd gefremede
 'fāgum swēordum, — nō ic þæs [fela] gylpe —
 'peah ðū pīnum brōðrum tō banan wurde,
 'heafodmægum, þæs pū in || helle scēalt 143^b
 'werhðo dreogan, peah pīn wit duge.
 590 'Secge ic pē tō sōðe, sunu Ecglāfes,
 'þæt nāfre Gre[n]del swā fela gryra gefremede,
 'atol æglāca ēaldre pīnum,
 'hýnðo on Hēorote, gif pīn hige wære,
 'sefa swā sēarogrim, swā pū self talast.
 595 'Ac hē hafað onfunden, þæt pā fāhðe ne þearf,
 'atole ecgpræce, eower leode
 'swiðe onsittan, Sige-Scyldinga:

67 sweordum *Ke.* 78 hwæpere *Gg.*] hwapere. 81 wadu *Gg.*] wudu. 86 fela *Gn.* 89 duge] e aus ū (?) *korrig.* 91 Grendel *Thk.*

- ‘nymeð nýdbāde, nāneġum ārað
 ‘leode Deniga, ac hē lust wigeð,
 600 ‘swefeð ond snāðep, secce ne wēnep
 ‘tō Gār-Denum. Ac ic him Geata scēal
 ‘ēafoð *ond* ellen unġeara nū,
 ‘gūpe gebeodan. Gāp eft, sē þe mót,
 ‘tō medo mōdig, sippan morgenleoht
 605 ‘ofer ylða bæarn ōpres dōġores,
 ‘sunne sweglwered, sūpan scīneð!’

- Dā wæs on sālum since brytta,
 gamolfēax *ond* gūðrōf, geoce gelýfde,||
 brego Bēorht-Dena, gehýrde on Beowulfe,
 610 folces hyrde, fæstrædne ġepōht.

- Dær wæs hālepa hlēahtor, hlyn swynsode,
 word wæron wynsume. Eode Wēalhþeow forð,
 cwēn Hrōðġāres, cynna ġemyndig:
 grētte goldhroden ġuman on hēalle,
 615 *ond* pā freolic wīf ful ġesēalde
 ærest East-Dena ēpelwēarde,
 bād hine bliðne æt pære beorþeġe.
 leodum leofne; hē on lust ġepēah
 symbel *ond* seleful, siġerōf kyning.

- 620 Ymbeode pā ides Helminga
 dugupe *ond* ġeogope dæl æġhwylcne,
 sincfato sēalde, op þæt sāl ālamp,
 þæt hio Beowulfe, beaġhroden cwēn,
 mōde ġepungen, medoful ætbær.

- 625 Grētte Geata leod, ġode þancode,
 wīsfæst wordum, pæs ðe hire sē willa ġelamp,
 þæt heo on ænigne ēorl ġelýfde
 fyrena frōfre. Hē þæt ful ġepēah,
 wælreow wiga,|| æt Wēalhþēon,

144^a144^b

- 630 *ond pā gyddode, gūpe gefȳsed.*
Beowulf mapelode, bēarn Ecgþeowes:
‘Ic pæt hogode, pā ic on holm gestāh,
‘sābāt gesæt mid mīnra secga gedriht,
‘pæt ic ānunga eowra leoda
- 635 *‘willan geworhte, opðe on wæl crunge,*
‘feondgrāpum fæst. Ic gefremman scēal
‘eorlic ellen, opðe endedæg
‘on þisse mēoduhēalle mīnne gebīdan.’
Ðām wīfe pā word wēl līcodon,
- 640 *gilpewide Geates: eode goldhroden,*
freolicu folcawēn, tō hire frean sittan.
Dā wæs eft swā āer innē on hēalle
prȳðword sprecen, ðeod on sēlum,
sigefolca swēg, op pæt semninga
- 645 *sunu Hēalfdenes sēcēan wolde*
āfenræste. Wiste pām āhlācan
tō pām heahsele hilde gepīnged,
siððan hie sunnan leoht geseon [ne] mēahton,
op ðe nīpende niht ofer ēalle,
- 650 *scaduhelma gescēapu, scrīðan cwōman,*
wan under wolcnum: werod ēall ārās.
G[eg]rētte pā guma oþerne,
Hrōðgār Beowulf, ond him hæl ābead,
wīnarnes || gewēald, ond pæt word ācwæð:
- 655 *‘Nāfre ic ānægum men āer ālȳfde,*
‘siþðan ic hond ond rond hebban mihte,
‘ðrȳpærn Dena būton pē nū-ða.
Hafa ond gehēald nū hūsa sēlest;
‘gemyne mārpo, mægenellen cȳð,
- 660 *‘waca wið wrāpum! Ne bið pē wilna gād,*
‘gif pū pæt ellenwēorc aldre gedigest.’

145^a

- 3.** Ðā him Hrōpgār gewāt mid his hælepa gedryht, X
 ēodur Scyldinga, ūt of hēalle:
 wolde wigfruma Wēalhpeo sēcan,
 665 cwēn to gebeddan. Hæfde kyningwuldor
 Grendle tōgeanes, swā guman gefrungon,
 selewēard āseted: sundornytte beheold
 ymb aldor Dena, ēotonwēard ābead.
 Huru Geata leod gēorne truwode
 670 mōdgan mægnas, metodes hyldo,
 ðā hē him of dyde īsernbyrnan,
 helm of hafelan, sēalde his hyrsted-swēord,
 īren[n]a cyst, ombihtpegne
 ond gehēaldan hēt hildegēatwe.
 675 Gespræc pā sē gōða gylpworda sum,
 Beowulf || Geata, ær hē on bed stige: 145^b
 ‘Nō ic mē an herewæsmun hnāgran talige,
 ‘gūpgewēorca, þonne Grendel hine,
 ‘forpan ic hine swēorde swebban nelle,
 680 ‘aldre beneotan, peah ic ēal mæge.
 ‘Nāt hē pāra gōða, pæt hē mē ongean slæ,
 ‘rand geheawe, peah ðe hē rōf sīe
 ‘nīpgewēorca: ac wit on niht sculon
 ‘secge ofersittan, gif hēt gesēcean dēar
 685 ‘wig ofer wāpen, ond sipðan wītig god
 ‘on swā hwæpere hond, hālig dryhten,
 ‘mārðo dēme, swā him gemet pince!’
 Hylde hine pā hēapodeor, hleorbolster onfeng
 ēorles andwlitan, ond hine ymb monig
 690 snellic sārinc selereste gebeah.
 Nānig hēora pōhte, pæt hē panon scolde
 eft ēardlufan æfre gesēcean,
 folc opðe freoburh, pær hē āfēded wæs:

- ac hie hæfdon gefru[g]nen, þæt hie ær tō fela micles
 695 in þām wīnsele wældeað fornam,
 Denigea leode. Ac him dryhten forgæaf
 wīgspēda gewīofu, || Wedera leodum, 146^a
 frōfor *ond* fultum, þæt hie feond hēora
 ðurh ānes cræft ēalle ofercōmon,
 700 selfes mihtum; sōð is gecȳped,
 þæt mihtig god manna cynnes
 weold (w)īdeferhð. — Cōm on wanre niht
 scrīðan scēadugenga, sceotend swāfon,
 pā þæt hornreced hēaldan scoldon,
 705 ēalle būton ānum. Dæt wæs yldum cūp,
 þæt hie ne mōste, pā metod nolde,
 sē scīnscapa under scēadu bregdan;
 ac hē wæccende wrāpum on andan
 bād bolgenmōd bēadwa gepinges.
 710 Ðā cōm of mōre under mīsthleoþum XI.
 Grendel gongan; godes yrre bær.
 Mynte sē mānscaða manna cynnes
 sumne besyrwan in sele pām hean;
 wōd under wolcnum, tō pæs þe hē wīnreced,
 715 goldsele gumena, gēarwost wisse,
 fættum fāhne. Ne wæs þæt forma sīð,
 þæt hē Hrōpgāres hām gesōhte:
 nāfre hē on aldordagum, ær || nē sipðan, 146^b
 hēardran hāle hēalðegnas fand.
 720 Cōm pā tō recede rinc sīðian,
 dreamum bedæled. Duru sōna onarn,
 fȳrbendum fæst, syððan hē hire folmum (ge)hrān;
 onbræd pā bēalohȳdig, ðā (hē ge)bolgen wæs,
 recedes mūpan. Rape æfter þon
 725 on fāgne flōr feond treddode,

02 wide *Gg.* 07 scin *Gn.*] syn. 21 on] o *aus s* *korrig.* 22 gehran
 Z.] n *aus m* *korrig.* 23 he gebolgen *Gg.*

eode yrremōd: him of eagum stōd
ligge gelicost leoht unfæger.

- Geseah hē in recede rinca manige
swefan, sibbegedriht, samod ætgædere,
730 magorinca heap: pā his mōd āhlōg,
mynte, pæt hē gedælde, ær þon dæg cwōme,
atol āglæca, ānra gehwylces
lif wið lice, pā him ālumpen wæs
wistfylle wēn. Ne wæs pæt wyrd pā gēn,
735 pæt hē mā mōste manna cynnes
ðicgean ofer pā niht. Drȳðswȳð beheold,
mæg Higelāces, hū sē mānscaða
under færgripum gefaran wolde.

- Ne pæt sē āglæca yldan pōhte,
740 ac hē ge||feng hraðe forman siðe
slæpendne rinc, slāt unwearnum,
bāt bānlocan, blōd ēdrum dranc,
synsnædum swēalh: sōna hæfde
unlyfigendes ēal gefeormod,
745 fēt ond folma. Forð near ætstōp,
nam pā mid handa higeþihtigne,
rinc on ræste, (hīm swā) ræhte ongean,
feond mid folme: hē onfeng hrape
inwitpanc[l]um ond wið earm gesæt.

- 750 Sōna pæt onfunde fyrena hyrde,
pæt hē ne mētte middangeardes
eorpan sceatþa on elran men
mundgripe māran: hē on mōde wēarð,
forht on ferhðe, nō þȳ ær fram mēahte.
755 Hyge wæs him hinfūs, wolde on hēolster fleon,
sēcan deofla gedræg: ne wæs his drohtoð pær,
swylce hē on ēalderdagum ær gemētte.

131^a

---

29 sibb tB. 40 fol. 147 folgt auf 113. 47 Rasur nach ræste, him
swa Po. 49 panclum Hoo. 52 sceata E. 56 his] s aus m korrig.

Gemunde þā sē mōd[g]a mæg Higelāces
æfenspræce, uplang āstód

760 *ond* him fæste wiðfeng. Fingras burston;
ēoten wæs ūtwēard, ēorl furpur stōp.

Mynte sē mæra, || (þ)ær hē mēahte swā,

131^b

widre gewindan *ond* on weg þanon
fleon on fenhopu: wiste his fingra gewēald

765 on grames grāpum. Ðæt wæs geocor sīð,
þæt sē hēarmscapa tō Hēorutę āteah.

Dryhtsele dynede, Denum ĕallum wēarð,
cēasterbūendum, cēnra gehwylcum,
ēorlum ĕaluscerwen. Yrre wāeron bēgen,

770 rēpe renwēardas, reced hlynsode.

Ðā wæs wundor micel, þæt sē wīnsele
wiðhæfde hēapodeorum, þæt hē on hrūsan ne feol,
fæger foldbold: ac hē þæs fæste wæs
innan *ond* ūtan ĭrenbendum,

775 sēaroþoncum besmīpod. Ðær fram sylle ábeag
medubenc monig mīne gefræge,

golde geregnad, þær þā gramam wunnon. —

Ðæs ne wēndon ær witan Scyldinga,

þæt hit ā mid gemete ænig manna,

780 *betlic ond* bānfāg tōbreca mēahte,

listum tōlūcan, nympe liges fæpm

swulge on swapule. — Swēg || up āstāg,

147^a

nīwe, genēahhe, Norð-Denum stōd

atelic egeša ānra gehwylcum,

785 þāra þe of wēalle wōp gehȳrdon,

gryreleoð galan godes *ondsacan*,

sigeleasne sang, sār wānigean

helle hæfton. Heold hine fæste

---

58 mōdga Ri.] goda. 62 þær E. 65 wæs Gn.] he wæs. 75 besmi-
pod] d aus t (?) korrīg. 79 manna ænig. 80 bet- Gg.] het. 82
fol. 132 folgt auf 130.

- sē þe manna wæs mægene strengest
 790 on þāem dæge pysses lifes.
 Noldē ėorla hleo ænige þinga
 þone cwēalmeuman cwicne forlætan,
 ne his lifdagas leoda ænigum
 nytte tēalde. Dær geneh[h]ost brægd
 795 ėorl Beowulfes ēalde lāfe,
 wolde freadrihtnes fēorh ēalgian,
 mæres peodnes, ðær hie mēahten swā;
 hie þæt ne wiston, þā hie gewin drugon,
 hēardhicgende, hildemecgas,
 800 ond on hēalfa gehwone heawan þōhton,
 sāwle sēcan, [ðæt] þone synscaðan
 ænig ofer ėorpan ėrenna cyst,
 gūðbilla nān grētan nolde,
 ac hē sigewāpnum || forsworen hāfde,
 805 ecga gehwylcere. Scolde his aldorġedāl
 on ðāem dæge pysses lifes
 ėarmlic wurðan ond sē ellorgāst
 on feonda gewēald fēor sīðian.
 Ðā þæt onfunde, sē þe fela æror
 810 mōdes myrðe manna cynne,
 fyrena gefremede, — hē [wæs] fāg wið god —
 þæt him sē lichoma lāstan nolde;
 ac hine sē mōðega mæg Hygelāces
 hāfde be honda: wæs gehwæper oðrum
 815 lifigende lād. Licsār gebād
 atol æglāca, him on ēaxle wēarð
 syndolh swēotol, sēonowe onsprungon,
 burston bānlocan. Beowulfe wēarð
 gūðhrēð gyfepe: scolde Grendel ponan
 820 fēorhseoc flēon under fenhlēoðu,

XII.

147^b

93 ænigum] i *üß. d. Zeile.* 94 genehhost *Tr.* 96 *Rasur nach*
feorh. 97 meahten *Si.*] meahton. 01 ðæt *Ett.* 05 gehwylcere] c
üß. d. Zeile. 11 fyrene *His.* || wæs *Ke.*

sēcean wynleas wíc: wiste þē gēornor,
 þæt his aldres wæs ende gegongen,
 dōgēra dægriṃ. Denum ěallum wēarð
 æfter þām wælrāse willa gelumpen.

825 Hæfde þā gefælsod, sē þe ær fēorran cōm,
 snotor *ond* swyðferhð sele Hrōðgāres,
 genered wið || nīðe. Nihtwēorce gefeh,
 ellenmærpum, hæfde East-Denum

148^a

Geat-mecga leod gilp gelæsted,
 830 swylecē oncypðe ěalle gebētte,
 inwidsorge, þe hie ær drugon
ond for preanȳdum polian scoldon,
 torn unlȳtel. Dæt wæs tācen swēotol,
 syþðan hildedeor hond ālegde,
 835 ěarm *ond* ěaxle — þær wæs ěal gēador —
 Grendles grāpe under geapne hr(ōf).

XIII.

Ðā wæs on morgen mīne gefræge
 ymb þā gifhēalle gūðrinc monig:
 fērdon folctogan fēorran *ond* nēan
 840 gēond wīdwegas wundor sceawian,
 lāpes lāstas. Nō his lifgedāl
 sārlic pūhte secga ænegum,
 þāra þe tirleases trode sceawode,
 hū hē wērigmōd on weg þanon,
 845 [mid] nīðe ofercumen on niçera mere,
 fæge *ond* geflȳmed, fēorhlāstas bær.
 Ðær wæs on blōde brim wēallende,
 atol ȳða geswing, ěal gemenged
 hāton hēolfre: || hēorodreore weol
 850 deaðfāge deop, siððan dreama leas
 in fenfrēoðo fēorh ālegde,
 hāpene sāwle, þær him hel onfeng.
 Danon eft gewiton ěaldgesīðas,

148^b

- swylce gëong manig of gomenwāpe,
 855 fram mere mōdge, mearum rīdan,
 bēornas on blancum. Ðær wæs Beowulfes
 mārdo mæned: monig oft gecwæð,
 þætte sūð ne norð be sām tweonum,
 ofer ðormengrund, oþer nānig
 860 under swegles begong sēlra nāre
 rondhæbbendra, rīces wyrðra.
 Ne hie huru winedrihten wiht ne lōgon,
 glædne Hrōðgār, ac þæt wæs gōd cyning.
 Hwīlum hēaporōfe hleapan lēton,
 865 on geflit faran, fēalwe mearas,
 ðær him foldwegas fægere pūhton,
 cystum cūðe; hwīlum cyninges þegn,
 guma gilphlæden, gidða gemyndig,
 sē ðe ěalfela ěaldgesegena
 870 worn gemunde, word oþer fand,
 sōðe gebunden. Secg eft ongan
 sīð Beowulfes snyttrum || styrian
 ond on spēd wrecan spel gerāde,
 wordum wrīxlan, wēlhwylc gecwæð,
 875 þæt hē fram Sigemunde[s] secgan hȳrde
 ellendædum, uncūpes fela,
 Wælsinges gewin, wīde sīðas,
 þāra þe gumena bēarn gēarwe ne wiston,
 fāhðe ond fyrena, būton Fitela mid hine,
 880 þonne hē swulces hwæt secgan wolde,
 ēām his nefan, swā hie ā wæron
 æt nīða gehwām nȳdgestēallan:
 hæfdon ěalfela ěotena cynnes
 swēordum gesæged. Sigemunde gesprong
 885 æfter deaðdæge dōm unlȳtel,

149^a

67 cūðe] r nach ð radiert. 75 Sigemundes Gn. 79 fyrena]
 a über einem e.

- syððan wīges hēard wyrm ācwēalde,
 hordes hyrde: hē under hārne stān,
 æpelinges bēarn, āna genēðde
 frēcne dāde; ne wæs him Fitela mid.
 890 Hwæpre him gesælde, ðæt þæt swurd purhwōd
 wrætlicne wyrm, þæt hit on wēalle ætstōd,
 dryhtlic īren; draca morðre swēalt.
 Hæfde āglāca elne gegongen,
 þæt hē beahhordes brūcan mōste
 895 selfes dōme: || sābāt gehlēð, 149^b
 bær on bēarm scipes bēorhte frætwa,
 Wælses ēafera; wyrm hāt gemēalt.
       Sē wæs wreccena wīde mærost
       ofer werpeode; wīgendra hleo,
 900 ellendædum, — hē pæs ær onðāh, —
       siððan Heremōdes hild sweðrode,
       ēarfoð *ond* ellen; hē mid Eotenum wēarð
       on feonda gewēald forð forlācen,
       snūde forsended. Hine sorhwylmas
 905 lemedo[n] tō lange, hē his leodum wēarð,
       ēallum æpellingum, tō aldor cēare.
       Swylcē oft bemearn ærran mælum
       swiðferhpes sið snotor cēorl monig,
       sē þe him bēalwa tō bōte gelȳfde,
 910 þæt þæt ðeodnes bēarn gepeon scolde,
       fæderæpelum onfón, folc gehēaldan,
       hord *ond* hleoburh, hælepa rīce,
       ēdel Scyldinga. — Hē pær ēallum wēarð,
       mæg Higelāces, manna cynne,
 915 freondum gefægra; hine fyren onwōd.
       Hwilum flitende fēalwe strāte
       mearum mæton. Ðā wæs morgenleoht

---

94 *Rasur nach* moste. 95 *gehlōd Th.* 02 *eafōð Gm.* 05 *lemedon Gg.*]
 lemede. 13 *eðel*] *Æ*.

- scofen *ond* scynded. || Eode scēalc monig 150^a
 swiðhigende tō sele þām hean,
 920 sēarowundor seon, swylce self cyning
 of brýdbūre, beahhorda wēard,
 tryddode tīrfæst getrume micle,
 cystum gecýped, *ond* his cwēn mid him
 medostigge mæt mægpa hōse.
 925 Hroðgār mapelode: — hē tō hēalle geong, XIII.
 stōd on stapole, gesēah steapne hrōf,
 golde fāhne *ond* Grendles hond —
 ‘Disse ansýne alwēaldan panc
 ‘lungre gelimpe! Fela ic lāpes gebād,
 930 ‘gryнна æt Grendle: ā mæg god wyrcean
 ‘wunder æfter wundre, wuldres hyrde!
 ‘Ðæt wæs ungeara, þæt ic ænigra mē
 ‘weana ne wēnde tō wīdan fēore
 ‘bōte gebīdan, þonne blōde fāh
 935 ‘hūsa sēlest hēorodreorig stōd,
 ‘wea wīdscofen witena gehwylcum,
 ‘ðāra þe ne wēndon, þæt hie wīdeferhð
 ‘leoda landgewēorc lāpum beweredon, ||
 ‘scuccum *ond* scinnum. Nū scēalc hafað 150^b
 940 ‘purh drihtnes miht dæd gefremede,
 ‘[ðā] ðe wē ēalle ær ne mēahton
 ‘snyttrum besyrwan. Hwæt þæt secgan mæg
 ‘efne swā hwylc mægpa, swā ðone magan cende
 ‘æfter gumcynnum, gyf heo gýt lyfað,
 945 ‘þæt hyre ēaldmetod ēste wære
 ‘bearngebyrdo. Nū ic, Beowulf, þec,
 ‘secg betsta, mē for sunu wylle
 ‘freogan on ferhpe: hēald forð tela
 ‘nīwe sibbe! Ne bið þē [n]æniges gād

- 950 'worolde wilna, þe ic gewēald hæbbe.
 'Ful oft ic for læssan lean tēohhode,
 'hordwēorpunge hnāhran rince,
 'sāmran æt sæcce. Dū þē self hafast
 [mid] dædum gefremed, þæt þīn [dōm] lyfað
- 955 'āwa tō aldre. Alwalda þec
 'gōde forgyldre, swā hē nū gýt dyde!
 Beowulf mapelode, bēarn Ec[g]peowes:
 'Wē þæt ellenwēorc ēstum miclum,
 'fēohtan fremedon, frēcne genēðdon
- 960 'ēafoð uncūpes; ūþe ic swīþor,
 'þæt ðū hine selfne geseon mōste,
 'feond on frætewum, fylwērigne!
 'Ic hine hrædlice || hēardan clammum 151^a
 'on wælbedde wriþan þōhte,
- 965 'þæt hē for *mundgripe* mīnum scolde
 'licgean lifbysig, būtan his lic swiþe:
 'ic hine ne mihte, þā metod nolde,
 'ganges getwēman, nō ic him þæs gēorne ætfēalh,
 'fēorhgeniðlan: wæs tō foremihtig,
- 970 'feond on fēpe. Hwæþere hē his folme forlēt
 'tō lifwraþe lāst wēardian,
 'ēarm *ond* ēaxle; nō þær ænige swā peah,
 'feascēaft guma, frōfre gebohte:
 'nō þȳ leng lēofað lāðgeteona,
- 975 'synnum geswenced, ac hyne sár hafað
 'mid *nȳdgripe* nēarwe befongen,
 'balwon bendum: ðær ābīdan scēal,
 'maga māne fāh, miclan dōmes,
 'hū him scīr metod scrīfan wille.'
- 980 Ðā wæs swīgra secg sunu Ec[g]lāfes
 on gylpspræce gūðgewēorca,

---

54 dōm *Ke.* 63 hine *Th.*] him. 65 mund- *Ke.*] hand. 76 mid *Schü.*] in || nȳd- *Gg.*] mid.

- sipðan æpelingas   ěorles cræfte
 ofer heanne hrōf   hand sceawedon,
 feondes fingras,   — foran ægdwylc wæs
 985 stið[r]a nægla   stýle gelicost, —
 hǣpenes handsporu,   hilde||rinces,   151^b
 egl[u], unheoru: æghwylc gecwæð,
 þæt him hēardra nān   hrīnan wolde,
 īren ærgōd,   þæt ðæs āhlæcan
 990 blōdige bēadufolme   onberan wolde.

- Ðā wæs hāten hrepe   Hēort innanwēard   XV.
 folmum gefrætwan: fela þāra wæs,
 wera *ond* wīfa,   þe þæt wīnreced,
 gestsele gyredon.   Goldfāg scinon
 995 web æfter wāgum,   wundorsiona fela
 secga gehwylcum,   þāra þe on swylc starað. —
 Wæs þæt bēorhte bold   tōbrocen swīðe,
 ēal innewēard   īrenbendum fæst,
 hēorras tōhlidene,   hrōf āna genæs
 1000 ēalles ansund,   þā sē āglæca
 fyrendædum fāg   on fleam gewand,
 aldres orwēna.   Nō þæt yðe byð
 tō befleonne,   — fremme sē þe wille! —
 ac gesēcan scēal   sāwlberendra.....
 1005 nýde genýded,   nipða bēarna,
 grundbūendra   gēarwe stōwe,
 þær his lichoma   legerbedde fæst
 swefep æfter sym[b]le. —

- Dā wæs sēl *ond* mæl,
 þæt tō hēalle || gang   Hēalfdenes sunu;   152^a
 1010 wolde self cyning   symbel picgan.

---

85 stiðra *E.*] steda. || nægla *Th.*] nægla gehwylc. 86 hilde
s. 151^b wiederholt. 87 eglu *Tr.* 92 gefrxtwod *Hs.* 00 þā *E.*] þe
 04 gesēcan *Ke.*] gesacan. 05 genyðde *Hs.*

- Ne gefrægen ic pā mægpe māran wëorode
ymb hyra sincgyfan sēl gebæran.
Bugon pā tō bence blædāgande,
fylle gefægon; fægere gepægon
1015 medoful manig māgas pāra,
swiðhicgende, on sele pām hean,
Hrōðgār *ond* Hrōpulf. Hëorot innan wæs
freondum āfyllled: nalles fācēnstafas
Deod-Scyldingas penden fremedon.
1020 Forġeāf pā Beowulfe bēarn Hēalfdenes
seġen gyldenne sigores tō leane:
hroden hildecumbor helm *ond* byrnan,
māre mādþumswëord manige gesāwon
beforan bēorn beran. Beowulf gep[ē]ah
1025 ful on flette: nō hē pāre fēohgyfte
for sc[e]oten[d]um scamigan ðorfte.
Ne gefrægn ic freondlicor feower mādmas,
golde gegyrede, gummanna fela
on ēalobence oðrum gesellan.
1030 Ymb pæs helmes hrōf heafodbēorge,
wirum bewunden, walaþ ūtan heold,
pæt him fēla ||lāf[e] frēcne ne mēahten, 152^b
scūrhēard sceþðan, þonne scyldfreca
ongean gramum gangan scolde.
1035 Heht ðā ēorla hleo ēahta mearas,
fætedhleore, on flet tēon,
in under ēoderas; pāra ānum stōd
sadol sēarwum fāh, since gewurpad;
pæt wæs hildesetl heahcynninges,
1040 ðonne swēorda gelāc, sunu Hēalfdenes,
efnan wolde: nāfre on ōre læg

20 bearn *Gg.*] brand. 22 hilde *E.*] hilde. 24 beforan] o *aus e*
korrig. Beowulf] b *aus w korrig.* 26 sceotendum *Ke.* 29 on] in *HS.*
31 wala *E.* 32 lāfe *Gn.* || meahten *Si.*] meahton.

- wīdcūpes wīg, ðonne walu feollon.
Onð ðā Beowulfe bēga gehwæpres
 ēodor Ingwina onwēald geteah,
 1045 *wiega onð wāpna*: hēt hine wēl brūcan.
     Swā manlice mære peoden,
     hordwēard hælepa, hēaporæsas gēald
     mearum *onð* mādnum, swā hȳ nāfre man [ne] lyhð,
     sē þe secgan wile sōð æfter rihte.
- 1050 ÐA gýt æghwylcum ēorla drihten XVI
     pāra þe mid Beowulfe brimlēade teah,
     on pære medubence mǣpðum gesēalde,
     yrfelāfe, *onð* pone ænne heht 153^a
     golde forgyldan, pone ðe Grendel ær
 1055 mǣne ācwēalde; swā hē hyra mā wolde,
     nefne him wītig god wyrd forstōde
     onð ðæs mannes mōd: metod ēallum weold
     gumena cynnes, swā hē nū gīt[a] dēð.
     Forþan bið andgit æghwær sēlest,
 1060 ferhðes foreþanc. Fela scēal gebīdan
     leofes *onð* lāpes, sē þe longe hēr
     on ðyssum windagum worolde brūceð.
     Dær wæs sang *onð* swēg samod ætgædere
     forē Hēalfdenes hildewīsan,
 1065 gomenwudu grēted, gid oft wrecen,
     ðonne hēalgamen Hrōpgāres scop
     æfter medobence mǣnan scolde
     Finnes ēaferum, ðā hie sē fār begēat,
     hæleð Hēalf-Dena, Hnæf Scyldinga,
 1070 in Frēswæle fēallan scolde.
     Nē huru Hildeburh herian porfte
     Eotena treowe: unsynnum wēarð
     beloren leofum æt pām lindplegan,

48 ne *Si.* 51 -lāde *Ke.* 70 Fres] r *korrig.*, *danach 1 Buchstabe radiert*, es auf *Rasur.* 73 lind- *Ke.*] hild.

- bearnum *ond* brōðrum, hie on gebyrd hruron,
 1075 gāre || wunde: *þæt* wæs geōmuru ides. 153^b
 Nalles hōlinga Hōces dohtor
 mēotodscēaft bemearn, syþðan morgen cōm,
 ðā heo under swegle geseon mēahte
 morþorbēalo māga, *þær* he[o] *ær* mæste heold
 1080 worolde wynne. Wīg ēalle fornam,
 Finnes þegnas, nemne feaūm ānum,
þæt hē ne mehte on *þām* meðelstede
 wīg Hengeste wiht gefeohtan,
 nē *þā* wealāfe wīge forpringan
 1085 þeodnes ðegne: ac hīg him gepingo budon,
þæt hie him oðer flet ēal gerȳmdon,
 hēalle *ond* heahsetl, *þæt* hie hēalfre gewēald
 wið Eotena bearn āgan mōston,
ond æt fēohgyftum Folcwaldan sunu
 1090 dōgra gehwylce Dene wēorpode,
 Hengestes heap, hringum wenede,
 efne swā swiðe sincgestreonum
 fættan goldes, swā hē Frēsena cyn
 on beorsele byldan wolde.
 1095 Ðā hie getruwedon on twā hēalfa
 fæste frīoðuwære: Fin Hengeste
 elne unflitme āðum || benemde, 154^a
þæt hē *þā* wealāfe wēotena dōme
 ārum heolde, *þæt* ðær ænig mon
 1100 wordum ne worcum wære ne brāce,
 nē purh inwitsēaro æfre gemāenden,
 ðeah hie hira beaggyfan banan folgedon
 ðeodenlease, *þā* him swā gepearfod wæs;
 gyf ponne Frȳsna hwylc frēcnan sprāce

79 he[o] *E.* || mæste] æ über o. 81 feaum] ũ üb. d. Zeile. 04 frec-
 nan *Th.*] frecnen.

- 1105 ðæs morþorhetes myndgiend wære,
 þonne hit swēordes ecg *sidian* scolde.
 Að wæs geæfned *ond* icge gold
 āhæfen of horde. — Here-Scyldinga
 betst beadorinca wæs on bæl gearu;
- 1110 æt þām āde wæs ēþgesȳne
 swātfāh syrce, swȳn ēalgylden,
 ēofer irenhēard, æþeling manig.
 wundum āwyrded: sume on wæle crungon.
 Hēt ðā Hildeburh æt Hnæfes āde
- 1115 hire selfre sunu swēoloðe befæstan,
 bānfatu bærnān *ond* on bæl dō[a]n,
 earþme on ēaxle: ides gnornode,
 geōmrode giddum; gūðrinc āstāh.
 Wand [ðā] || tō wolcnum, wælfȳra mæst 154^b
- 1120 hlynode for hlāwe, hafelan multon,
 bengēato burston, ðonne blōd ætspranc
 lāðbite lices. Līg ēalle forswēalg,
 gæsta gifrost, þāra ðe þær gūð fornam
 bēga folces; wæs hira blæd scacen.
- 1125 **G**ewiton him ðā wīgend wīca neosian XVII.
 freondum befēallen, Frȳsland geseon,
 hāmas *ond* heaburh. Hengest ðā gȳt
 wælfāgne winter wunode mid Finne
 [ēa]l unhlitme: ēard gemunde.
- 1130 peah þe ne mēahte on mere drīfan
 hringedstefnan; holm storme weol,
 won wið winde, winter ȳpe beleac
 isgebinde, op ðæt oþer cōm
 gear in gēardas, swā nū gȳt dōað,
- 1135 þā ðe syngāles sēle bewitiað,

06 *sidian* *Si.*] syððan. 09 beado] a über o. 09 on bæl gearu nach wæs radiert. 16 dōan *Si.* 19 ða *Si.* 28 Finne eal *Klæ.*] Finnel. 30 ne] he *Ayres.* 34 dōað *Cn.*] deð. 35 be-] b über getilgtem g.

- wuldortorhtan weder. Ðā wæs winter scacen,
 fæger foldan bæarm: fundode wrecca,
 gist of gēardum: hē tō gyrnwræce
 swiðor || pōhte þonne tō sēlāde, 155^a
- 1140 gif hē torngemōt purhteon mihte,
 þæt hē Eoteṇa bæarn īrne gemunde.
 Swā hē ne forwyrnde woroldrædenne,
 þonne him Hūnlāfing Hildeleoman,
 billa sēlest, on bæarm dyde:
- 1145 þæs wæron mid Eoteṇum ecge cūðe.
 Swylce ferhðfreca Fin eft begēat
 swēorðbēalo slīðen æt his selfes hām,
 sipðan grimne gripe Gūðlāf ond Ōslāf
 æfter sāsīðe, sorge mændon,
- 1150 ætwiton weana dæl: ne mēahte wæfre mōd
 forhabban in hrepre. Ðā wæs hēal hroden
 feonda feorum, swilce Fin slægen,
 cyning on corpre, ond seo cwēn numen.
 Sceotend Scyldinga tō scypon feredon
- 1155 ēal ingestēald ēorðcynninges,
 swylce hie æt Finnes hām findan mēahton
 sigla, sēarogimma. Hie on sēlāde
 drihtlice wif tō Denum feredon,
 læddon || tō leodum.
- Leoð wæs āsungen, 155^b
- 1160 gleomannes gyd. Gamen eft āstāh,
 bēorhtode bencswēg, byrelas sēaldon
 wīn of wunderfatum. Ðā cwōm Wēalhpeo forð
 gán under gyldnum beage, þær þā gōdan twēgen
 sēton suhtergefæderan; þā gýt wæs hīera sib ætgædere,
- 1165 āghwylc oðrum trýwe. Swylce þær Hunferþ þyle
 æt fōtum sæt frean Scyldinga: gehwylc hīora his
 ferhpe treowde,

41 || irne *Tr.*] inne. 51 roden *Bu.* 56 swylce *Tr.* 65 *Rasur*
 hinter hunferþ.

þæt hē hæfde mōd micel, þeah þe his māgum nāre
 árfaest æt ecga gelācum. Spræc ðā ides Scyldinga:

‘Onfōh þissum fulle, freodrihten mīn,

- 1170 ‘since**s** brytta; þū on sǣlum wes,
 ‘goldwine gumena, *ond* tō Geatum spræc
 ‘mildum wordum! Swā scēal man dō[a]n.
 ‘Beo wið Geatas glæd, gēofena gemyndig
 ‘nean *ond* fēorran, þū nū hafast!

- 1175 ‘Mē man sægde, þæt || þū ðē for sunu wolde 156^a
 ‘hereri[n]c habban. Hēorot is gefǣlsod,
 ‘beahsele bēorhta: brúc, þenden þū mōte,
 ‘manigra mēdo *ond* þīnum māgum lǣf
 ‘folc *ond* rīce, þonne ðū forð scyle

- 1180 ‘methodscēaft sēon! Ic mīnne can
 ‘glædne Hrōpulf, þæt hē pā gēogoðe wile
 ‘ārum hēaldan, gyf þū ær þonne hē,
 ‘wine Scildinga, worold oflǣtest;
 ‘wēne ic, þæt hē mid gōde gyldan wille
 1185 ‘uncran ēaferan, gif hē þæt ēal gemon,
 ‘hwæt wit tō willan *ond* tō worðmyndum
 ‘umborwesendum ær ārna gefremedon.’

Hwēarf pā bī bence, þær hyre byre wæron,
 Hrēðric *ond* Hrōðmund *ond* hælepa bearn,

- 1190 gŷogoð, ætgædere: þær sē gōda sæt,
 Beowulf Geata, be þām gebrōðrum twām.

Him wæs ful boren *ond* freondlapu
 wordum bewægned *ond* wunden gold
 ēstum geeawed, earmreade twā,

XVIII.

- 1195 hrægl *ond* hrin||gas, hēalsbeaga mǣst, 156^b
 pāra þe ic on foldan gefrægen hæbbe.
 Nænne ic under swegle sēlran hȳrde
 hordmāðum hælepa, sypðan Hāma ætwæg

- tō *pære* byrhtan byrig Brōsinga mene,
1200 sigle *ond* sincfæt; sēaronīðas fleah
Eormenrices, geceas ēcne rād. —
Done hring hæfde Higelāc Geata,
nefa Swertinges, nȳhstan sīðe,
siðpan hē under segne sinc ēalgode,
1205 wælreaf werede. Hyne wyrd fornam,
syððan hē for wlenco wean āhsode,
fāhðe tō Frȳsum; hē pā frætwe wæg,
ēorclanstānas, ofer ȳða ful,
rice peoden: hē under rande gecranc.
1210 Gehwēarf pā in Francna fæpm fēorh cyninges,
breostgewædu *ond* sē beah somod:
wyrsan wīgfrecan wæl reafedon
æfter gūðscēare, Geata leode
hreawic heoldon. — Hēal swēge onfeng.
1215 Wēalhðeo mapelode, heo forē pām werede spræc:
‘Brūc ðisses beages, Beowulf leofa,
‘hyse, mid hāle, || *ond* pisses hrægles neot, 157^a
‘peo[d]gestreona, *ond* gepeoh tela,
‘cen pec mid cræfte *ond* pyssum cnyhtum wes
1220 ‘lāra liðe! Ic pē pæs lean geman.
‘Hafast pū gefēred, pæt ðē fēor *ond* neah
‘ēalne wīdeferhp weras ehtigað,
‘efne swā sīde swā sē bebūgeð
‘windge wēallas. Wes, penden pū lifige,
1225 ‘æpelīng, eadig! Ic pē an tela
‘sīcgestreona. Beo pū suna mīnum
‘dædum gedēfe, dreamhēaldende!
‘Hēr is æghwylc ēorl ōprum getrȳwe,
‘mōdes milde, mandrihtne hol[d];

99 *pære E.*] here. 00 fleah *Leo*] fealh. 09 he über der Zeile.
12 reafedon *E.*] reafeden. 18 peod- *Gg.* 23 side aus wide korrig.
24 windge *Ke.*] windgeard. 29 hold *Thk.*] heol mit durchstrich. e.

1230 'þegnas syndon geþwære, þeod ðalgæaro,
'druncne dryhtguman: dōð swā ic bidde!

Eode þā tō setle. Ðær wæs symbla cyst,
druncon wín weras: wyrd ne cūpon,
geoscæft grimme, swā hit āgangen wēarð

1235 ēorla manegum, syþðan æfen cwōm
ond him Hrōpgār gewāt tō hofe sīnum,
rice, tō ræste. Reced wēardode
unrīm ēorla, swā hie oft ær dydon:
bencpelu beredon, hit gēondbræded wēarð

1240 beddum ond bolstrum. Beorscēalca sum
fūs ond fæge fletræste ge||beag.

157b

Setton him tō heafdon hilderandas,
bordwudu bēorhtan: þær on bence wæs
ofer æpelinges yþgesēne

1245 hēaposteapa helm, hringed byrne,
precwudu prymlic. Wæs þeaw hyra,
þæt hie oft wæron an[d]wiggearwe
ge æt hām ge on herge ge gehwæper þāra,
efne swylce mæla, swylce hira mandryhtne

1250 þearf gesælde: wæs seo þeod tilu.

II. Der Kampf mit Grendels Mutter.

4. Sīgon þā tō slæpe. Sum sārę angæld

XVIII.

æfenræste, swā him ful oft gelamp,
sipðan goldsele Grendel warode,
unriht æfnde, op þæt ende becwōm,

1255 swylt æfter synnum. Ðæt gesyne wēarþ,
wīdcūp werum, þætte wrecend þā gýt
lifde æfter lāpum, lange prāge
æfter gūðcēare, Grendles mōdor,
ides, āglæcwīf: yrmþe gemunde,

---

31 do Si. 34 grimme E.] grimme. 45 steapa] e aus o korrig.
mit übergesetztem e. 47 and- Cos.

- 1260 se[o] þe wæteregeſan wunian scolde,
 cēalde streamas, sipðan Cāin wēarð
 tō ecgbanan āngan brēper,
 fæderenmæge; hē þā fāg gewāt,
 morpre gemēarcod, || mandream flēon, 158a
- 1265 wēsten warode. Danon wōc fela
 geoscēaftgāsta, wæs þāra Grendel sum,
 hēorowēarh hetelic, sē æt Hēorote fand
 wæccendne wer wīges bīdan.
 Dær him āglæca ætgræpe wēarð;
- 1270 hwæpre hē gemunde mægeſes strenge,
 ginfæste gife, ðe him god sēalde,
 ond him tō ānwaldan āre gelyfde,
 frōfre ond fultum: ðy hē þone feond ofercwōm,
 gehnægde hellegāst: þā hē hean gewāt,
- 1275 dreame bedæled, deapwīc sēon,
 mancynnes feond. Ond his mōdor þā gyt
 gifre ond galgmōd gegān wolde
 sōrhfulne sið, suna deoþ wrecan.
 Cōm þā tō Hēorote, ðær Hring-Dene
- 1280 gēond þæt sæld swæfun. Dā ðær sōna wēarð
 edhwyrft ēorlum, sipðan inne fēalh
 Grendles mōdor; wæs sē gryre lāssa
 efne swā micle, swā bið mægpa cræft,
 wiggryre wifes, be wæpnedmen,
- 1285 þonne hēoru bunden, hamere geþrūen,
 swēord, swāte fāh, swīn ofer helme,
 ecgum || dyhtig, andwēard scireð. 158b
- Dā wæs on hēalle hēardecg togen,
 swēord ofer setlum, siðrand manig
- 1290 hafen handa fæst: helm ne gemunde,

---

61 Cain Gg.] camp. 71 gin Ke.] gim. 78 suna deað E.] sun u
 peod. 82 gryre aus grynre korrīg. 85 þonne] hinter þonne ein e
 radiert || bunden aus bumden korrīg. || geþrūen Gn.] gepuren.

- byrnan sīde, þe hine sē brōga angēat.
 Heo wæs on ofste, wolde ūt þanon,
 feore bēorgan, þā heo onfunden wæs;
 hraðe heo æþelinga ānne hæfde
 1295 fæste befangen, þā heo tō fenne gang;
 sē wæs Hrōpgāre hælepa leofost
 on gesīðes hād be sām tweonum,
 rice randwiga, þone ðe heo on ræste ābreat,
 blædfæstne bēorn. Næs Beowulf ðær,
 1300 ac wæs oþer in ær getēohhod
 æfter mǣpðumgife mærum Geate.

- Hream wēarð in Hēorote: heo under hēolfre genam
 cūpe folme. Cēaru wæs genīwod,
 geworden in wicun: ne wæs þæt gewrixle til,
 1305 þæt hie on bā hēalfa biggan scoldon
 freonda feorum. Ðā wæs frōd cyning,
 hár hilderinc, on hreon || mōde, 159^a
 syðþan hē aldorþegn unlyfigendne,
 þone deorestan, deadne wisse.

- 1310 Hrape wæs tō būre Beowulf fetod,
 sigoreadig secg. Samod ærdæge
 eode ēorla sum, æpele cempa,
 self mid gesīðum, þær sē snotera bád,
 hwæper him alfwalda æfre wille
 1315 æfter weaspelle wyrpe gefremman.

- Gang ðā æfter flōre fyrdwyrðe man
 mid his handscole, — hēalwudu dynede —
 þæt hē þone wisan wordum hnægde,
 frean Ingwina: frægn, gif him wære
 1320 æfter neodlaðe niht getæse.

Hrōðgār mapelode, helm Scyldinga:

XX.

‘Ne frīn þū æfter sǣlum! Sorh is genīwod

---

91 ðe] ða. 02 on *aus* in *korrig*. 14 hwæper *Si.*] hwæpre. || *al-Thk.*
 17 scole *Th.*] scale. 18 nægde *Gn.* 20 laðe *Sweet*] laðu.

- 'Denigea leodum. Dead is Æschere,
 'Yrmenlāfes yldra brōpor,
 1325 'mīn rúnwita *ond* mīn rādbora,
 'ēaxlgestēalla, ðonne wē on orlege
 'hafelan weredon, þonne hniton fēpan,
 'ēoferas cnysedan; || swy(lc) scolde ēorl wesana, 159^b
 '[æpeling] ærgōd, swylc Æschere wæs!
 1330 'Wearð him on Hēorote tō handbanan
 'wælgæst wæfre: ic ne wát hwæder
 'atol æse wlanc, eftsiðas teah,
 'fylle gefrægnod. Heo þā fæhðe wræc,
 'pē pū gystran niht Grendel cwēaldest
 1335 'purh hāestne hād hēardum clammum,
 'forpan hē tō lange leode mīne
 'wanode *ond* wyrde. Hē æt wīge gecrang,
 'ēaldres scyldig, *ond* nū oþer cwōm
 'mihtig mānscaða, wolde hyre mæg wrecan,
 1340 'ge fēor hafað fæhðe gestæled,
 'pæs þe pincēan mæg þegne monegum,
 'sē þe æfter sincgyfan on sefan greoteþ,
 'hreþerbēalo hēarde: nū seo hand ligeð,
 'se[o] þe eow wēlhwylcra wilna dohte. —
 1345 'Ic pæt londbūend, leode mīne,
 'selerædende, secgan hȳrde,
 'pæt hie gesāwon swylce twēgen,
 'micle mēarestapan, mōras hēaldan,
 'ellorgæstas: ðāra oðer wæs,
 1350 'pæs þe hie gewislicost gewitan mēah-ton,
 'idese onlic; oðer ēarmscēapen
 'on weres wæstmum wræclāstas || træd, 160^a
 'næfne hē wæs māra þonne ænig man oðer.
 'Done on geardagum Grendel nemdo(n)

28 swylc *Thk.* 29 æpeling *Gg.* 31 hwæder *Gn.*] hwæper. 33 gefægnod *Ke.* 44 seo *E.* 51 oðer *Gg.*] næs oðer. 54 nemdon *Ke.*

- 1355 'foldbūende: nō hie fæder cunnon,
 'hwæper him ænig wæs ær ācenned
 'dyrnra gāsta. Hie dȳgel lond
 'warigeað, wulflhlēopu, windige næssas,
 'frēcne fengelād, ðær fyrgenstream
- 1360 'under næssa genipu niper gewīteð,
 'flōd under foldan. Nis þæt fēor hēonon
 'mīlgemearces, þæt sē mere standeð;
 'ofer þām hongiað hrīmde bēarwas,
 'wudu wyrtum fæst, wæter oferhelmað.
- 1365 'Ðær mæg nihta gehwām nīðwundor seon,
 'fȳr on flōde; nō þæs frōd lēofað
 'gumena bēarna, þæt þone grund wite.
 'Deah þe hǣðstapa hundum geswenced,
 'hēorot hornum trum, holtwudu sēce,
- 1370 'fēorran geflȳmed, ær hē fēorh seleð,
 'aldor on ōfre, ær hē in wille,
 'hafelan [bēorgan]: nis þæt heoru stōw.
 'Donon ȳðgeblond up āstigeð,
 'won tō wolcnum, þonne wind styrep
- 1375 'lāð gewidru, oð þæt lyft drysmaþ.
 'roderas reotað. Nū is sē rǣd gelang
 'eft æt || þē ānum. Eard gīt ne const, 160b
 'frēcne stōwe, ðær þū findan miht
 'sinnigne secg: sēc, gif þū dyrre!
- 1380 'Ic þē pā fāhðe feo leanige,
 'ēaldgestreonum, swā ic ær dyde,
 'wundīn golde, gyf þū on weg cymest.'
- BEOWULF mapelode, bēarn Ecgþeowes: XXI.
- 'Ne sorga, snotor guma! Sēlre bið æghwām,
 1385 'þæt hē his freond wrece, þonne hē fela murne;

62 standeð *Thk.*] stanðeð. 63 hrīmde *Si.*] hrinde. 72 beorgan *Klae.* 78 findan] *zw. a u. n ein Buchst. radiert.* 79 sinnigne *He.*] felasinnigne.

‘ūre æghwylc scēal ende gebīdan
 ‘worolde lifes; wyrce, sē þe mōte,
 ‘dōmes ær deape! þæt bið drihtguman
 ‘unlifendum æfter sēlest.

1390 ‘Áris, rīces wēard, uton hrape fēran,
 ‘Grendles māgan gang sceawigan!
 ‘Ic hit þē gehāte: nō he[o] on helm losap,
 ‘nē on foldan fæpm, nē on fyrghenolt,
 ‘nē on gyfenes grund, gá þær he[o] wille!

1395 ‘Ðys dōgor þū gepyld hafa
 ‘weana gehwylces, swā ic þē wēne tō!’

    Åhleop ðā sē gomela, gode pancode,
 mihtigan drihtne, þæs sē man ge||spræc.

161^a

    Dā wæs Hrōðgāre hors gebæted,
 1400 wicg wundenfēax. Wisa fengel
 gēatolic gen[g]de; gumfēpa stōp
 lindhæbbendra. Lāstas wæron
 æfter waldswaþum wīde gesyne,
 gang ofer grundas, [þær heo] gegnum fōr

1405 ofer myrcan mōr, magoþegna bær
 pone sēlestan sāwollesne,
 þāra þe mid Hrōðgāre hām ēahtode

    Ofereode þā æpelinga bēarn
 steap stānhliðo, stige nēarwe,

1410 enge ānpaðas, uncūð gelād,
 neowle næssas, nicorhūsa fela.

    Hē feara sum beforan gengde
 wīsa monna, wong sceawian,
 op þæt hē fāringa fyrghenbeamas

1415 ofer hārne stān hlēonian funde,
 wynleasne wudu; wæter under stōd,
 dreorig ond gedrēfed. Denum ēallum wæs,

---

88 guman] a über e. 91 gang] das 2. g üb. d. Zeile (von anderer Hand). 92, 94 heo Th. 01 gengde E. 04 þær heo Si.

- winum Scyldinga wēorce on mōde
 tō gepolianne, ðegne monegum,
 1420 oncȳð ēorla gehwām, syðpan Æsches
 on þām holmlife hafelan mētton.
 Flōd blōde weol, — folc tō sǣgon — ||
 hātan hēolfre. Horn stundum song 161^b
 fūslic f(yrd)leoð. Fēpa ēal gesæt;
 1425 gesāwon ðā æfter wætere wrymcynnes fela,
 sellice sǣdracan sund cunnian,
 swylce on næshleoðum nicras liegean,
 ðā on undernmæl oft bewitigað
 sorhfulne sið on segrāde,
 1430 wyrmas *ond* wildeor; hie on weg hruron,
 bitere *ond* gebolgne, bēarhtm ongeaton,
 gūðhorn galan. Sumne Geata leod
 of flānbogan feores getwǣfde,
 ȳðgewinnes, þæt him on aldre stōd
 1435 herestræl hēarda: hē on holme wæs
 sundes þe sǣnra, ðe hyne swylt fornam.
 Hræpe wēarð on ȳðum mid eoferspreotum,
 hēorohōcyhtum, hēarde genearwod,
 niða genāged *ond* on næs togen,
 1440 wundorlic wægþora; weras sceawedon
 gryrelicne gist.

- Gyrede hine Beowulf
- ēorlgewǣdum, nalles for ēaldre mearn:
 scolde herebyrne hondum gebro[g]den,
 sið *ond* sǣarofāh, sund cunnian,
 1445 seo ðe bāncofan bēorgan cūpe,
 þæt him hildegrāp hrepre ne mihte,
 ēorres inwifeng, aldre gesceþðan;
 ac sē hwīta helm || hafelan werede, 162^a

- sē þe meregrundas mengan scolde,
 1450 sēcan sundgebland, since geweorðad,
 befongen freawrāsum, swā hine fyrndagum
 worhte wāpnas smið, wundrum teode,
 besette swinlicum, þæt hine syðþan nō
 brond ne bēadomēcas bitan ne mēah-ton.
- 1455 Næs þæt þonne mātost mægenfultuma,
 þæt him on ðearfe lāh ðyle Hrōðgāres:
 wæs þām hæftmēce Hrunting nama,
 þæt wæs ān foran ēaldgestreona.
 Ecg wæs īren, ātertānum fāh,
- 1460 āhyrded hēapowāte; nāfre hit æt hilde ne swāc
 manna āengum, þāra þe hit mid mundum bewand,
 sē ðe gryresiðas gegān dorste,
 folcstede fāra: næs þæt forma sið,
 þæt hit ellenwēorc æfnan scolde.
- 1465 Huru ne gemunde mago Ecglēfes,
 ēafopes cræftig, þæt hē ær gespræc,
 wine druncen, þā hē þæs wāpnas onlāh
 sēlran swēordfreca: selfa ne dorste
 under yða gewin aldre genēpan,
- 1470 drihtscype dreogan; þær hē dōme forleas,
 ellen||mārðum. Ne wæs þām oðrum swā,
 syðþan hē hine tō gūðe gegyred hæfde.
- 162^b
- XXII.
- BEOWULF maðelode, bēarn Ecgþeowes:
 ‘Gepenc nū, sē mæra maga Hēalfdenes,
 1475 ‘snottra fengel, nū ic eom siðes fūs,
 ‘goldwine gumena, hwæt wit geo spræcon,
 ‘gif ic æt þearfe þinre scolde
 ‘aldre linnan, þæt ðū mē ā wære,
 ‘forðgewitenum on fæder stæle!
- 1480 ‘Wes þū mundbora minum magoþegnum,

- 'hondgesellum, gif mec hild nime:
 'swylce þū ðā mādmas, þe þū mē sēaldest,
 'Hrōðgār leofa, Higelāce onsend!
 'Mæg þonne on þāem golde ongitan Geata dryhten,
 1485 'geseon sunu Hrædles, þonne hē on þæt sinc starað,
 'þæt ic gumcystum gōdne funde
 'beaga bryttan, breac þonne mōste.
 'Ond þū Hunferð læt ēalde lāfe,
 'wrætlic wægswēord, wīdeūðne man,
 1490 'hēardecg habban: ic mē mid Hruntinge
 'dóm gewyrce, || opðe mec deað nimeð.' 163^a
 Æfter þāem wordum Weder-Geata leod
 efste mid elne, nalas ondsware
 bīdan wolde; brimwylm onfeng
 1495 hilderince. Ðā wæs hwil dæges,
 ær hē pone grundwong ongytan mehte.
 Sōna þæt onfunde, se[o] ðe flōda begong
 hēorogīfre beheold hund missēra,
 grim ond grædig, þæt þær gumena sum
 1500 ælwihta ěard ufan cunnode.
 Grāp þā tōgeanes, gūðrinc gefeng
 atolan clommum; nō þȳ ær in gescōd
 hālan lice: hring ūtan ymbbēarh,
 þæt heo pone fyrdhom ðurhfōn ne mihte,
 1505 locene lēoðosyrca, lāpan fingrum.
 Bær þā seo brimwyl[f], þā heo tō botme cōm,
 hringa pengel tō hofe sīnum,
 swā hē ne mihte — nō hē þæs mōdig wæs, —
 wæpna gewēaldan, ac hine wundra þæs fela
 1510 swe[n]cte on sunde, sēdeor monig,
 hildetūxum heresyrcan bræc,

---

81 gesellum] se über der Zeile. 85 Hrcædles Si.] hrædles 97 seo Th. 06 wylf Ke. 08 þæs Gru.] þæm. 10 swencte Ke.

1515 ēhton āglæcan. Ðā sē ĕorl ongĕat,
 þæt hē [in] niðsele nāthwylcum wæs,
 þær him wæter nænig wihte ne scepede,
 ne him for hrōfsele hrīnan ne mehte
 færgripe flōdes; || fȳrleoht gesēah, 163^b
 blācne leoman, bēorhte scīnan.

Ongĕat þā sē gōda grundwyrge^{nne},
 merewif mihtig: mægenræs forgĕaf
 1520 hildebille, hond swenge ne ofteah,
 þæt hire on hafelan hringmæl āgōl
 grædig gūðleoð. Ðā sē gist onfand,
 þæt sē bēadoleoma bītan nolde,
 aldre scepðan, ac seo ecg geswāc
 1525 ðeodne æt pēarfe: ðolode ær fela
 hondgemōta, helm oft gescær,
 fāges fyrdhrægl: ðā wæs forma sið
 deorum mādme, þæt his dóm ālæg.

Eft wæs anræd, nalas elnes læt,
 1530 mārða gemyndig mæg Hy[g]lāces:
 wēarp ðā wundenmæl wrættum gebunden
 yrre ōretta, þæt hit on ĕorðan læg,
 stið ond stȳlecg: strenge getruwode,
 mundgripe mægenes. Swā scēal man dō[a]n,
 1535 þonne hē æt gūðe gegān þenceð
 longsumne lof, nā ymb his lif cēarað.

Gefeng þā be [f]ĕaxe — nalas for fæhðe mearn —
 Gūð-Geata leod Grendles mōdor;
 brægd þā bēadwe hēard, þā hē gebolgen wæs,
 1540 fēorhgeniðlan, þæt heo on flet gebeah.
 Heo him eft hrape handlean forgēald
 grim||man grāpum ond him tōgeanes feng; 164^a

13 in *Th.* 14 nænig wæter. 20 hond *Bo.*] hord. 31 wearp]
r üb. d. Zeile. || wunden- *Ke.*] wundel. || mæl *aus* mæg *korrig.* 37 fe-
 axe *Ri.*] eaxe. 41 and- *Ri.* 42 geanes] a *üb. d. Zeile.*

oferwēarp þā wērigmōd wigena strengest,
fēpecempa, þæt hē on fülle wēarð.

1545 Ofsæt þā þone selegyst *ond* hyre sēaxe geteah,
brād [*ond*] brúneg, wolde hire bēarn wrecan,
āngan ēaferan. Him on ēaxle læg
breostnet bro[*g*]den, þæt gebēarh feore,
wið ord *ond* wið ecge ingang forstōd.

1550 Hæfde ðā forsīðod sunu Ecgpeowes
under gynne grund, Geata cempa,
nemne him hēaðobyrne helpe gefremede,
herenet hēarde, *ond* hālig god
geweold wīgsigor; wītig drihten,

1555 rodera rāðend, hit on ryht gescēd
yðelice: sypðan hē eft āstōd.

GESēah ðā on sēarwum sigeeadig bil, XXIII.

ēaldswēord ēotenisc, ecgum þyhtig,
wigena wēorðmynd: þæt [*wæs*] wāpna cyst,

1560 būton hit wæs mære, ðonne æni[*g*] mon ððer
tō bēadulāce ætberan mēahte,
gód *ond* gēatolic, gīganta gewēorc.

Hē gefeng þā fetelhilt, freca Scyldinga,
hreoh *ond* hēorogrim, hringmæl gebrægd

1565 aldres orwēna, yrringa || slōh, 164b
þæt hire wið halse hēard grāpode,
bānhringas bræc: bil ēal ðurhwōd
fægne flāschoman; heo on flet gecrong,
swēord wæs swātig: secg wēorce gefeh.

1570 Lixte sē leoma, leoht inne stōd,
efne swā of hefene hādre scīneð
rodores candel. Hē æfter recede wlāt;
hwēarf þā be wēalle, wāpen hafenade
hēard be hiltum Higelāces ðegn,

- 1575 yrre *ond* anræd. Næs seo ecg fracod
hilderince, ac hē hrape wolde
Grendle forgyldan gūðræsa fela,
ðāra þe hē geworhte tō West-Denum
oftor micle ðonne on ænne sið,
1580 þonne hē Hrōðgāres hēorðgeneatas
slōh on swēofote, slæpende fræt
folces Denigea fýftýne men
ond oðder swyle ūt offerede,
[ful] lādlicu lāc. Hē him þæs lean forgēald,
1585 rēpe cempa, tō ðæs þe hē on ræste gesēah
gūðwērigne Grendel liegan,
aldorleasne, swā him ær gescōd
hild æt Hēorote: hrā wīde sprong,
syþðan hē æfter deaðe drepe prōwade,
1590 hēorosweng hēardne, *ond* hine pā heafde becēarf.
Sōna þæt gesāwon snottre || ēorlas, 165a
pā ðe mid Hrōðgāre on holm wliton,
þæt wæs yðgeblond ēal gemenged,
brim blōde fāh: blondenfēaxe
1595 gomele ymb gōdne ongēador spræcon,
þæt hīg þæs ædelinges eft ne wēndon,
þæt hē sigehrēdig sēcean cōme
mārne peoden: pā ðæs monige gewēarð,
þæt hine seo brimwylf ābreōten hæfde.
1600 Ðā cōm nōn dæges. Næs ofgeafon
hwate Scyldingas; gewāt him hām þonon
goldwine gumena. Gistas sētan
mōdes seoce *ond* on mere staredon;
wīston *ond* ne wēndon, þæt hie hēora winedrihten
1605 selfne gesāwon.
Ðā þæt swēord ongan
æfter hēaposwāte hildegicelum,

- wigbil wanian: þæt wæs wundra sum,
 þæt hit ěal gemęalt ĩse gelicost,
 ðonne forstes bend fæder onlæteð,
 1610 onwindeð wælrāpas, sē gewęald hafað
 sęla ond męla: þæt is sōð metod. —
 Ne nōm hē in þām wicum, Weder-Geata leod,
 mād męhta mā, þēh hē þær monige gesęah,
 būton þone hafelan ond pā hilt somod,
 1615 since fāge; swęord ær gemęalt,
 forbarn bro[g]denmæl: wæs þæt blōd||tō þæs hāt, 165^b
 ættren ellorgæst, sē þær inne swęalt.
 Sōna wæs on sunde, sē þe ær æt sæcce gebād
 wighryre wrāðra, wæter up purhdeaf:
 1620 wæron yðgebland ěal gefęlsod,
 eacne ěardas, pā sē ellorgāst
 oflēt lifdagas ond pās lænan gescęaft.
 Cōm pā tō lande lidmanna helm,
 swiðmōd swymman, sęlāca gefęah
 1625 mægēbyrþenne, pāra þe hē him mid hæfde.
 Eodon him pā tōgeanes, gode pancodon,
 ðryðlic pegna heap, þeodnes gefēgon,
 þæs þe hī hyne gesundne geseon mōston.
 Ðā wæs of þām hrōran helm ond byrne
 1630 lungre ālȳsed: lagu drūsade,
 wæter under wolcnum, wældreore fāg.
 Fērdon forð þonon fēpelāstum,
 ferhpum fęgne, foldweg męton,
 cūpe stræte; cýningbalde men
 1635 from þām holmlife hafelan bāron
 ěarfoðlice hęora æghwæprum,
 felamōdigra: feower scoldon
 on þām wælstenge węorcum geferian

17 ellor aus ellen korrīg. 18 sæcce] das erste c üb. d. Zeile.
 24 lace.

tō þām goldsele Grendles heafod,
 1640 op ðæt || semninga tō sele cōmon
 frome, fyrdhwate feowertȳne
 Geata gongan, gumdryhten mid,
 mōdig on gemonge, mēodowongas træd.

166^a

Ðā cōm in gan[gan] ĕaldor ðegna,
 1645 dædcēne mon, dōme gewurpad,
 hæle hildedeor, Hrōðgār grētan,
 pā wæs be fēaxe on flet boren
 Grendles heafod, pær guman druncon,
 egeslic for ĕorlum and pære idese mid,
 1650 wliteseon wrætlic: weras on sāwon.

BEOWULF mapelode, bēarn Ecgpeowes: **XXIII.**

‘Hwæt wē pē þās sālāc, sunu Hēalfdenes,
 ‘leod Scyldinga, lustum brōhton,
 ‘tires tō tātne, pe pū hēr tō lōcast.

1655 ‘Ic pæt unsōfte ĕaldre gedigde,
 ‘wigge under wætere, wēorc genēpde
 ‘ĕarfoðlice, ætrihte wæs
 ‘guð[e] getwāfed, nymðe mec god scylde.
 ‘Ne mēahte ic æt hilde mid Hruntinge

1660 ‘wiht gewyrcean, peah pæt wāpen duge,
 ‘ac mē geūðe ylða waldend,
 ‘pæt ic on wāge gesēah wlitig || hangian,
 ‘ĕaldswēord eacen, — oft wīsode
 ‘winigea leasum — pæt ic ðȳ wāpne gebræd.

166^b

1665 ‘Ofslōh ðā æt pære sæcce, pā mē sāl āgēald,
 ‘hūses hyrdas. Ðā pæt hildebil
 ‘forbarn, brogdenmæl, swā pæt blōd gesprang,
 ‘hātost hēaposwāta: ic pæt hilt panan
 ‘feondum ætferede, fyrendāda wræc,

1670 ‘deaðcwēalm Denigea, swā hit gedēfe wæs.

‘Ic hit pē ponne gehāte, pæt pū on Hēorote mōst

- 'sorhleas swefan mid þinra secga gedryht,
 'ond þegna gehwylc þinra leoda,
 'duguðe ond [g]lōgoþe, þæt þū him ondrædan ne þearft,
 1675 'þeoden Scyldinga, on þā hēalfe,
 'aldorþealu eorlum, swā þū ær dydest.'
 Ðā wæs Gyldenhilt gamelum rince,
 hārum hildfruman, on hand gyfen,
 enta ærgeweorc; hit on æht gehwearf
 1680 æfter deofla hryre Denigea frē[g]an,
 wundorsmipa geweorc, þā þās worold ofgēaf
 gromhēort guma, godes ondsaca,
 morðres scyldig, ond his mōdor eac:
 on gewēald gehwearf woroldecyninga
 1685 ðām sēlestan be || sām tweonum, 167a
 ðāra þe on Scedenigge scēattas dælde.
 Hrōðgār maðelode: — hylt sceawode,
 ēalde lāfe, on ðām wæs or writen
 fyrngewinnes, syðþan flōd ofslōh,
 1690 gifen geotende, gīganta cyn;
 frēcne gefērdon: þæt wæs fremde þeod
 ēcean dryhtne, him þæs endelea
 þurh wæteres wylm waldend sēalde.
 Swā wæs on ðām scennum scīran goldes
 1695 þurh rūnstafas rihte gemēarcod,
 geseted ond gesæd, hwām þæt swēord geworht,
 īren[n]a cyst, ærest wære,
 wrēopenhilt ond wyrmfāh. — Ðā sē wīsa spræc,
 sunu Hēalfdenes: — swigedon ēalle —
 1700 'Ðæt lā mæg secgan, sē þe sōð ond riht
 'fremeð on folce, fēor ēal gemon
 'ēald ēðelwēard, þæt ðes eorl wære
 'geboren betera! Blæd is āræred

81 þa Mü.] ond þa. 86 Scedenigge] das 1. g aus n korrig.
 02 eðel] ⚔.

- 'gēond wīdwegas, wine mīn Beowulf,
 1705 'ðīn, ofer peoda gehwylce: ēal þū hit gepylдум hēaldest,
 'mægen, mid mōdes snyttrum. Ic þē scēal mīne gelæstan
 'freode, swā wit furðum spræcon; ðū scēalt tō frōfre
 'ēal langtwīdig leodum þīnum, || [wēorpan
 'hæledum tō helpe. Ne wēarð Heremōd swā 167^b
 1710 'ēaforum Ecgwelan, Ār-Scyldingum:
 'ne geweox hē him tō willan, ac tō wælfēalle
 'ond tō deaðcwalum Deniga leodum;
 'breat bolgenmōd beodgeneatas,
 'ēaxlgestēallan, op þæt hē āna hwēarf,
 1715 'mære peoden, mondreamum from,
 'ðeah þe hine mihtig god mægenes wynnnum,
 'ēafepum stēpte, ofer ēalle men
 'forð gefremede. Hwæpere him on ferhpe greow
 'breosthord blōdreow: nallas beagas gēaf
 1720 'Denum æfter dōme: dreamleas gebād,
 'þæt hē þæs gewinnes wēorc prōwade,
 'leodbēalo longsum. ðū þē lār be þon,
 'gumcyste ongit! Ic þis gid be þē
 'āwræc wintrum frōd. Wundor is tō secganne,
 1725 'hū mihtig god manna cynne
 'purh sīdne sefan snyttru bryttað,
 'ēard ond ēorlscipe: hē āh ēalra gewēald.
 'Hwīlum hē on lufen[e] lāteð hworfan
 'monnes mōdgeþonc, mæran cynnes,
 1730 'seleð him on ēple ēorpan wynne
 'tō hēaldanne, hleoburh wera, ||
 'gedēð him swā gewēaldene worolde dāelas, 168^a
 'sīde rice, þæt hē his selfa ne mæg

07 freode Gg.] freoðe || frofre] das 2. f von anderer Hand zu-
 gesetzt. || weorpan] zw. r und p ein d radiert. 11 ge-] e üb. d. Zeile.
 13 Rasur zw. ge u. neatas. 18 ferhpe] h üb. d. Zeile (von anderer
 Hand). 19 breost] e üb. d. Zeile. 28 lufene Kock] lufan.

- (for) his unsnytttrum ende gepencean;
 1735 'wunað hē on wiste, nō hine wiht dweleð,
 'ādġ ne ylđo, ne him inwitsorh
 'on sefa(n) swēorceð, ne gesaca oþwer
 'eeghete eoweð, ac him ēal worold
 'wendeð on willan. Hē pæt wyrse ne con, XXV.
 1740 'oð pæt him on innan oferhygda dæl
 'wēaxeð *ond* wrīdað, þonne sē wēard swefeð,
 'sāwele hyrde: bið sē slāp tō [ðon] fæst,
 'bisgum gebunden, bona swīðe neah,
 'sē þe of flānbogan fyrenum sceoteð.
 1745 'Donne bið on hrepre under helm drepen
 'bitēran strāle, — him bebēorgan ne con —
 'wōm wundorbebodum wērgan gāstes;
 'þinceð him tō lýtēl, pæt hē lange heold,
 'gýtšað gromhýdig, nallas on gylp seleð
 1750 'fætte beagas *ond* hē þā forðgescēaft
 'forgyteð *ond* forgýmeð, þæs þe him ær god sēalde,
 'wuldres || waldend, wēorðmynda dæl. 168^b
 'Hit on endestæf eft gelimpeð,
 'pæt sē lichoma lāne gedreoseð,
 1755 'fāge gefēalleð: fēhð oþer tō,
 'sē þe unmunlice mādmas dæleþ,
 'ēorles ārgestreon, egesan ne gýmeð. —
 'Bebēorh þē ðone bēalonið, Beowulf leofa,
 'secg[a] betsta, *ond* þē pæt sēlre geceos,
 1760 'ēce rādas; oferhýda ne gým,
 'māre cempa! Nū is þīnes mægnes blāed
 'āne hwile: eft sōna bið,
 'pæt pec ādl oððe ecg ēafopes getwæfeð,
 'oððe fyres feng, oððe flōdes wylm,

34 for *Thk.* || un *üb. d. Zeile.* 37 sefan *Gg.* || gesaca *Gn.*] ge-
 sacu. || ower *Si.*] ohwær. 40 Oð. 48 to *vor* lange radiert. 50 fætte
Th.] fædde. 55 fehð] ð *üb. d. Zeile (von anderer Hand).* 59 secga *Th.*

- 1765 'oððe gripe mēces, oððe gāres fliht,
 'oððe atol yldo, oððe eagena bēarhtm
 'forsiteð *ond* forsworceð: semninga bið,
 'pæt ðec, dryhtguma, deað oferswȳðeð. —
 'Swā ic Hring-Dena hund missēra
- 1770 'weold under wolcnum *ond* hig wigge beleac
 'manigum mægþa gēond þysne middangēard,
 'æscum *ond* ecgum, pæt ic mē ænigne
 'under swegles begong gesacan ne tēalde.
 'Hwæt mē þæs on ēple edwenden cwōm,
- 1775 'gyrn æfter gomene, sēopðan Grendel wēarð,
 'ēaldgewinna ingenga mīn: ||
 'ic þāre sōcne singāles wæg, 169a
 'mōdcēare micle. Dæs sig metode panc,
 'ēceān dryhtne, þæs ðe ic on aldre gebād,
- 1780 'pæt ic on þone hafelan hēorodreorigne
 'ofer ēald gewin eagum starige!
 'Gā nū tō setle, symbelwynne dreoh,
 'wig[e] gewēorpad: unc scēal worn fela
 'māþma gemāenra, sipðan morgen bið.'
- 1785 Geat wæs glædmōd, geong sōna tō,
 setles neosan, swā sē snottra heht.
 Dā wæs eft swā ær ellenrōfum,
 fletsittendum, fægere gerēorded
 niowan stefne. Nihthelm geswēarc,
- 1790 dēorc ofer dryhtgumum: duguð ēal ārās.
 Wolde blondenfēax beddes neosan,
 gamela Scylding. Geat unigmetes wēl,
 rōfne randwigan restan lyste.
 Sōna him seleþegn sīðes wērgum,
- 1795 fēorrancundum forð wisade,
 sē for andrysnum ēalle bewēotode

---

74 edwenden *Gn.*] -wenden. 75 gyrr] *n üb. d. Zeile.* 82 -wyn
Si. 83 wige *Cn.* 90 dryht] *h aus a korrig.* 96 beweotode *Gg.*]
 beweotene.

pegnes þearfe, swylce þý dōgore
 hēapoliðende habban scoldon.

Reste hine þā rūmhēort, reced hliuade

1800 geap *ond* goldfāh, gæst inne swæf,
 op þæt hrefn blaca hēofones wynne
 bliðhēort bodode. || Ðā cōm bēorht scacan 169^b

[scīma æfter scēadwe]: scapan ōnetton,
 wāeron æpelingas eft tō leodum

1805 fūse tō farenene: wolde fēor þanon
 cuma collenferhð ceoles neosan.

Heht þā sē hēarda Hrunting beran
 sunu Ecglāfes, heht [hine] his swēord niman,
 leoflic iren; sægde him þæs lānes þanc,

1810 cwæð, hē þone gūðwine gōdne tēalde,
 wīgræftigne, nales wordum lōg
 mēces ecge: þæt wæs mōdig segc.

Ond þā siððfrome sēarwum gēarwe
 wīgend wāeron; eode wēorð Denum

1815 æpeling tō yppan, þær sē ōper wæs,
 hæle hildedeor, Hrōðgār grētte.

Beowulf mapelode, bēarn Ecgpeowes: XXVI.

‘Nū wē sǣliðend secgan wyllað,

‘fēorran cumene, þæt wē fundiaþ

1820 ‘Higelāc sēcan. Wāeron hēr tela
 ‘willum bewenede; þū ūs wēl dohtest.

‘Gif ic þonne on ēorþan ōwihte mæg

‘þīnre mōdlufan māran tilian,

‘gumena dryhten, ðonne ic gýt dyde,

1825 ‘gūðgewēorca, ic beo gēaro sōna.

‘Gif ic þæt ge||frige ofer flōða begang,

‘þæt þec ymb sittend egesan þýwað,

170^a

97 dogore] e von anderer Hand. 03 scīma æfter sceadwe Si.
 08 hine Gg. 09 lænes Mū.] leanes. 15 nach æpeling Rasur. 16 hæle
 Ke.] helle. 17 nach XXVI ein I radiert. 21 wenede aus werede
 korrig.

‘swā þec het[t]ende hwīlum dēdon,

‘ic ðē þūsenda þegna bringe,

1830 ‘hæleþa tō helpe. Ic on Higēlāce wāt,

‘Geata dryhten, þeah ðe hē gēong sīe,

‘folces hyrde, þæt hē mec fremman wile

‘weordum *ond* worcum, þæt ic þē wēl herige

‘*ond* þē tō geoce gārholt bere,

1835 ‘mægenes fultum, þær ðe bið manna þearf;

‘gif him þonne Hrēprīc tō hofum Geata

‘gēpingeð, þeodnes bæarn, hē mæg þær fela

‘freonda findan: fēorcȳpðe beoð

‘sēlran gesōhte þām þe him selfa deah.’

1840 Hrōðgār mapelode him on *ond*sware:

‘Dē þā wordewydas wigtig drihten

‘on sefan sende. Ne hȳrde ic snotorlicor

‘on swā gēongum fēore guman þingian:

‘þū ēart mægenes strang *ond* on mōde frōd,

1845 ‘wis wordewida. Wēn ic talige,

‘gif þæt gegangeð, þæt ðe gār nymeð,

‘hild hēorugrimme, Hrēples ēaferan,

‘ādla opðe iren ēaldor ðinne,

‘folces hyrde, *ond* þū þin fēorh hafast,

1850 ‘þæt þe || Sæ-Geatas sēlran næbben

170^b

‘tō geceosenne cyning ænigne,

‘hordwēard hæleþa, gyf þū hēaldan wylt

‘māga rice. Mē þin mōdsefa

‘licað leng swā sēl, leofa Beowulf:

1855 ‘hafast þū gefēred, þæt þām folcum scēal,

‘Geata leodum *ond* Gār-Denum

‘sib gemæne *ond* sacu restan,

---

28 hettende *Gn.* || dēdon *Si.*] dydon. 30 -lac *Tr.* || wat *aus*
 wac *korrig.* 31 sie *Si.*] sy. 33 wordum *Th.* 36 Hrēprīc *Gg.* 37 -þin-
 geð *Gn.*] pinged. 46 gif þæt] þ *aus w korrig.* 54 sēl *Gn.*] wel.
 57 gemæne *Si.*] gemænum.

- 'inwitnīpas, þe hie ær drugon;
 'wesan, þenden ic wēalde wīdan rīces,
 1860 'māþmas gemæne, manig ōþerne
 'gōdum gegrēte ofer ganotes bæð!
 'Scēal hringnaca ofer hēafu bringan
 'lác *ond* luftācen. Ic þā leode wát
 'ge wið feond ge wið freond fæste geworhte,
 1865 'æghwæs untæle ēalde wīsan.
 Dā gīt him ēorla hleo inne gesēalde,
 mago Hēalfdenes, māþmas XII,
 hēt [h]inne mid þām lācum leode swāse
 sēcean on gesyntum, snūde eft cuman.
 1870 Ge cyste þā cyning æpelum gód,
 þeoden Scyldinga, ðegn[a] betstan
ond be hēalse genam; hruron him tearas,
 blondenfēaxum: him wæs bēga wēn,
 ēaldum in||frōdum, ōpres swiðor, 171a
 1875 þæt h[i]e sēoððan [nā] (ge)seon mōston,
 mōdige on meple. Wæs him sē man tō þon leof,
 þæt hē þone breostwylm forberan ne mehte,
 ac him on hrepre hygebendum fæst
 æfter deorum men dyrne langað
 1880 beorn wið blōde. — Him Beowulf þanan,
 gūðrinc goldwlanc, græsmoldan træd,
 since hrēmig; sægenga bād
 āge[n]dfrē[g]an, sē þe on ancre rád.
 Dā wæs on gange gifu Hrōðgāres
 1885 oft geæhted: þæt wæs ān cyning,
 æghwæs orlēahstre, op þæt hine yldo benam
 mægenes wynnum, se[o] þe oft manegum scōd.

---

61 gegrēttan *Hs.* 62 sceal] *danach ein l radiert* || heafu *Klu.*]
 heafu. 68 hine *Th.* 71 ðegna *Ke.* 72 be] *e üb. d. Zeile.* 75 hie
Gg. || na *Bu.* 80 born *Th.* 83 āgend *Ke.* 87 seo *Gn.*

III. Beowulfs Rückkehr.

5. Cwōm pā tō flōde felamōdigra, XXVII.
 hægstēaldra [heap], hringnet bāeron,
 1890 locene lēoðosyrcan. Landwēard onfand
 eftsið ēorla, swā hē ār dyde;
 nō hē mid hēarme of hliðes nōsan ||
 gæs(tas) grētte, ac him tōgeanes rād, 171^b
 cwæð, þæt wilcuman Wēðera leodum
 1895 scapan scírhame tō scipe fōron.
 Dā wæs on sande sǣgeap naca
 hladen herewædum, hringedstefna,
 mearum *ond* mǣðmum; mæst hlífade
 ofer Hrōðgāres hordgestreonum.
 1900 Hē pām bātwearde bunden golde
 swurd gesēalde, þæt hē syðpan wæs
 on mēodubence mǣpme þȳ weorþra,
 yrfelāfe. Gewāt him [eft] on nacan
 drēfan deop wæter, Dena land ofgēaf.
 1905 Dā wæs be mæste merehræglasum.
 segl sǣle fæst, sundwudu punede.
 Nō pær wēgflotan wind ofer ȳðum
 siðes getwǣfde; sǣgenga fōr,
 fleat fāmighēals forð ofer ȳðe,
 1910 bundenstefna, ofer brimstreamas,
 þæt hie Geata clifu ongitan mēah-ton,
 cūpe næssas. Ceol up geprang
 lyftgeswenced, [þæt hē] on lande stōd.
 Hrape wæs æt || holme hȳðwēard gēara, 172^a
 1915 sē þe ār lange tīd leofra manna

88 nach XXVII ein I radiert. 89 heap *Gg.* 93 gæstas *Gg.*
 02 mǣpme, weorþra *Th.*] mǣpma, weorþre. 03 eft *Sedg.* 08 genga]
 das 2. g aus t korrig. 10 stefna] a über e. 13 þæt he *Si.*

- fūs æt faroðe fēor wlātode;
 sælde tō sande sīdfæpme scip
 oncearbandum fæst, þȳ læs hym ȳpa ðrym
 wudu wynsuman forwrecan mēahte.
- 1920 Hēt þā up beran æpelinga gestreon,
 frætwe *ond* fætgold: næs him fēor panon
 tō gesēcanne since bryttan,
 Higelāc Hrēpling, þær [hē] æt hām wunað
 selfa mid gesiðum, sǣwēalle neah.
- 1925 Bold wæs betlic, bregorōf cyning,
 hēa[rd in] hēalle, Hygd swiðe gǣong,
 wīs, wēlpungen, þeah ðe wintra lȳt
 under burhlocan gebiden hæbbe,
 Hærepes dohtor: næs hio hnāh swā þeah,
- 1930 ne tō gneað gifa Geata leodum
 mǣpmgestreona. Mōd Drȳðe [ne] wæg,
 fremu folces cwēn, firen ondrysne:
 nānig þæt dorste deor genēpan
 swāesra gesiða, nefne sīn frē[g]a,
- 1935 þæt hire an dāges eagum starede;
 ac him wælbende || wēotode tēalde, 172^b
 handgewripene; hrape sēopðan wæs
 æfter mundgripe mēce gepinged,
 þæt hit sceādenmæl scȳran mōste,
- 1940 cwēalmbēalu cȳðan. Ne bið swyle cwēnlic þeaw
 idese tō efnanȳ, þeah ðe hio ænlicu sȳ,
 þætte frēoðuwebbe feores onsēce
 æfter ligetorne leofne mannan.
 Huru þæt onhōhsnod[e] Hemminges mæg. —

---

18 oncer- *Gg.* 23 he *Si.* 26 on *He.* 31 pryðe ne *Schü.*] pryðo.
 39 sceaden] *d aus ð korrig.* || mit moste beginnt die zweite Hand.
 42 onsēce *Ke.*] onsæce. 44 onhohsnod *Th.* || s eingeschoben. ||
 Hemminges *Ke.*] hem ninges.

- 1945 Ealodrincende ððer sædan,
 þæt hio leodbēalewa lās gefremede,
 inwitnīða, syððan ærest wēarð
 gyfen goldhroden gēongum cēman,
 æðelum diore, syððan hio Offan flet
 1950 ofer fēalone flōd be fæder lāre
 sīðe gesōhte; ðær hio syððan wēll
 in gumstōle, gōde mære,
 lifgescēafta lifigende breac:
 hiold heahlufan wið hælepa brego,
 1955 ēalles moncynnes mīne gefræge
 pone sēlestan bī sām tweonum,
 ēormencynnes; forðan Offa || væs
 gēofum ond gūðum, gārcēne man,
 wīde gewēorðod; wīsdōme heold
 1960 ēðel sinne. ponon Eomēr wóc
 hæleðum tō helpe, Hem[m]inges mæg,
 nefa Gármundes, nīða cræftig. —

- GEWāt him ðā sē hēarda mid his hondscōle XXVIII.
 sylf æfter sande sēwong tredan,
 1965 wīde waroðas. Woruldcandel scán,
 sigel sūðan fús; hī sīð drugon,
 elne geeodon, tō ðæs þe ēorla hleo,
 bonan Ongenþeoðes, burgum in innan,
 gēongne gūðcýning, gōdne gefru[g]non
 1970 hringas dælan. Higelāce wæs
 sīð Beowulfes snūde gecýðed,
 þæt [hē] ðær on worðig, wīgendra hleo,
 lindgestēalla, lifigende cwōm,
 hēaðolāces hāl, tō hofe gongan.
 1975 Hraðe wæs gerýmed, swā sē rīca behead,
 fēðegestum flet innanwēard.

---

51 syððan] n *hinzugefügt*. 56 pone *Th.*] þæs. 57 ðan *Si.*]
 ðam. 60 Eomer *Th.*] geomor. 61 Hemminges *tB.* 63 *hinter XXVIII*
ein I radiert. 72 he *Si.* 75 raðe *Si.*

- Gesæt pā wið sylfne, sē ðā sæcce genæs,
 mæg wið mæge, || syððan mandryhten
 purh hleoðorewyde holdne gegrēte
 1980 meaglum wordum. Mēoduscencum hwēarf
 geond pæt [hēal]erced Hæreðes dohtor,
 lufode ðā leode, liðwæge bær
 hæledum tō handa. Higēlāc ongan
 sīnne geseldan in sele pām hean
 1985 fægre fricgcean, — hyne fyrwet bræc —
 hwylce Sæ-Geata sīðas wāren:
 'Hū lomp eow on lāde, leofa Biowulf,
 'pā ðū fāringa fēorr gehogodest
 'sæcce sēcēan ofer sēalt wæter,
 1990 'hilde tō Hīorote? Ac ðū Hrōðgāre
 'wīdcūðne wean wihhte gebēttest,
 'mārum ðeodne? Ic ðæs mōdcēare
 'sorhwymlum seað, sīðe ne truwoðe
 'leofes mannes. Ic ðē lange bæd,
 1995 'pæt ðū pone wælgæst wihhte ne grētte,
 'lēte Sūð-Dene sylfe gewēorðan
 'gūðe wið Grendel. Godē ic panc secge,
 'pæs ðe ic ðē gesundne geseon mōste.'

- Biowulf maðelode, bēarn Ecgðio[w]les: ||
 2000 'Dæt is undyrne, dryhten Higēlāc,
 '(māere) gemēting monegum fira,
 'hwylc (orleg)hwīl uncer Grendles
 'wēarð on ðām wange, pær hē worna fela
 'Sigē-Scyldingum sorga gefremede,
 2005 'yrmða tō aldre; ic ðæt ēall gewræc.
 'Swā begylpan [ne] pēarf Grendeles māga

173^b174^a

79 holdne] n *aus e* *korrig.* || grette] r *korrig.* 81 heal *Ke.* side
 über der Zeile. 83 hæledum] hæðnū mit *getilgtem* ð. 86 wæren *Si*]
 wæron. 91 wīd- *Th.*] wið. 01 mære *Gn.* 02 orleg- *Th.* 04 -dingum
aus dungum *korrig.* || sorge *Hs.* 05 yrmðe *Hs.* 06 ne *Gg.*

‘æn(ig) ofer ěorðan ūththlem þone,
 ‘sē ðe lengest lēofað lāðan cynnes,
 ‘f(læsce) bifongen. — Ic ðær furðum cwōm

2010 ‘tō ðām hringsele Hrōðgār grētan.
 ‘Sōna mē sē mæra mago Hēalfdenes,
 ‘syððan hē mōdsefan mīnne cūðe,
 ‘wið his sylfes sunu setl getæhte.
 ‘Wēorod wæs on wyne; ne sēah ic wīðan fēorh

2015 ‘under hēofones hwēalf hēalsittendra
 ‘medudream māran. Hwīlum mæru cwēn,
 ‘friðusibb folca, flet ěall gēondhwēarf,
 ‘bædde byre gēonge; oft hio beahwriðan
 ‘secge || (sēalde), ær hie tō setle geong. 174^b

2020 ‘Hwīlum for (d)uguðe dohtor Hrōðgāres
 ‘ēorlūm on ende ěaluwæge bær,
 ‘pā ic Freaware fletsittende
 ‘nemnan hȳrde, pær hio (næ)gledsinc
 ‘hæleðum sēalde: sio gehāten (is),

2025 ‘gēong, goldhroden, gladum suna Frōdan.
 ‘(H)afað þæs geworden wine Scyldinga,
 ‘rices hyrde, *ond* pæt ræd talað,
 ‘pæt hē mid ðȳ wīfe wælfæhða dæl,
 ‘sæcca gesette. Oft seldan-hwær

2030 ‘æfter leodhryre lȳtle hwīle
 ‘bongār būgeð, peah seo brȳd duge.

‘Mæg þæs þonne ofpyncan ðeodne Hēaðo-Bēardna
 ‘*ond* pegna gehwām pāra leoda,
 ‘þonne hē mid fāmnan on flett gæð,
 2035 ‘dryhtbearn Dena, duguða bi werede:
 ‘on him gladiað gomelra lāfe,

---

07 ænig *Ke*. 09 flæsce *Tr*. 19 sealde *Th*. 20 duguðe *Gg*.
 23 nægled *Gn*. 24 is *Klu*. 26 hafað *Ke*. 28 mid] d *aus* ð *korrig*.
 32 ðeodne *Ke*.] ðeoden. 34 gæð *Si*.] gæð. 35 werede *Gn*.] wenede.

- 'hēard *ond* hringmæl, Hēaða-Bēar[d]na gestreon,
 'penden hie ðām wāpnum wēaldan mōston,
 'oð ðæt hie forlæddan tō ðām lindplegan
 2040 'swāse gesiðas *ond* hyra sylfra fēorh.
     'Donne cwið æt beore, sē ðe bēarn || gesyhð, 175a
 'ēald æscwiga, sē ðe ēall ge(man),
 'gárcwēalm gumena, — him bið grim sefa —
 'onginneð geōmormōd gēong(um) cempa
 2045 'purh hreðra gehygd higes cunnian,
 'wīgbealu weccean, *ond* þæt word ācwyð:
     'Mēaht ðū, mīn wine, mēce gecnāwan,
 'pone pīn fāder tō gefēohte bær
 'under heregrīman hindeman siðe,
 2050 "dýre iren, pær hyne Dene slōgon,
 "weoldon wælstōwe, syððan Wiðergyld læg,
 "æfter hælepa hryre, hwate Scyldungas?
 "Nū hēr þāra banena byre nāt-hwylces,
 "frætwum hrēmig, on flet gāeð,
 2055 "morðres gylpeð *ond* pone mādþum byreð,
 "pone þe ðū mid rihte rædan sceoldest!" —
     'Manað swā *ond* myndgað mæla gehwylce
 'sārum wordum, oð ðæt sæl cymeð,
 'þæt sē fæmnan þegn fore fæder dædum
 2060 'æfter billes bite blōdfāg swefeð,
 'ēaldres scyldig; him sē oðer þonan
 'losað || (li)figende: con him land gēare. 175b
 'Donne bioð (āb)rocene on bā hēalfe
 'āðswēord ēorla, (syð)ðan Ingelde
 2065 'wēallað wælnīðas *ond* him wiflufan
 'æfter cēarwælmum cōlran wēorðað.
 'Dý ic Hēaðo-Bēar[d]na hyldo ne telge,

39 Oð. 41 bearn] beah *Hs.* 42 geman *Gg.* 44 geongum *Gn.* 47 mīn wine *Hs.* 54 gāeð *Si.*] gæð. 55 gylpeð *Ke.*] gylped. 59 for *He.* 62 lifigende *He.* 63 ābrocene *Ke.* 64 syþðan *Ke.*

- 'dryhtsibbe dæl, Denum unfæcne,
 'freondscipe fæstne. — Ic scēal forð spreca,
 2070 'gēn, ymbe Grendel, þæt ðū gēare cunne,
 'sinces brytta, tō hwan syððan wēarð
 'hondræs hæleða. Syððan hēofones gim
 'glād ofer grundas, gæst yrre cwōm,
 'eatol æfengrom ūser neosan,
 2075 'ðær wē gesunde sæl wēardodon.
 'Dær wæs Hondsciō[e] hilde onsæge,
 'fēorhbēalu fægum: hē fyrmest læg,
 'gyrdeð cempa; him Grendel wēarð,
 'mærum magumþegne, tō mūðbonan,
 2080 'leofes mannes líc ēall forswēalg.
 'Nō ðy ær ūt ðā gēn idelhende,
 'bona blōdigtōð, bēalewa gemyndig,
 'of ðām goldsele gongan wolde,
 'ac hē mæges róf mīn costode, ||
 2085 'grāpode gēareofolm. Glōf hangode, 176a
 'sīd ond syllic, sēarobendum fæst;
 'sio wæs orðoncum ēall gegyrwed,
 'deofles cræftum ond dracan fellum.
 'Hē mec pær on innan unsynnigne,
 2090 'dior dædfruma gedón wolde
 'manigra sumne: hyt ne mihte swā,
 'syððan ic on yrre uppriht āstōd. —
 'Tō lang ys tō reccēan, hū i(c ð)ām leodscēaðan
 'yfla gehwylces hōndlean forgæld,
 2095 'pær ic, peoden mīn, pīne leode
 'wēorðode wēorcum. Hē on weg losade,
 'lýtle hwile lifwynna br(ea)c;
 'hwæpre him sio swiðre swaðe wēardade

70 ymb *Gn.* 76 Hondscioe *E.* || hild *Rie.* 79 magu- *Ke.*
 85 gearo- *Thk.* 90 manigra nach wolde ausradiert. 93 reccan *Si.*
 reccenne. || ic ðām *Gg.* 94 ond- *Gn.* 97 breac *Ke.*

- 'hand on Hīorte, *ond* hē hean ðonan
 2100 'mōdes geōmor meregrund gefeoll.
       'Mē pone wælræs wine Scildunga
       'fættan golde fela leanode,
       'manegum mǣðmum, syððan mergen cōm
       'ond wē tō symble geseten hæfdon.
 2105 'Dær wæs gidd *ond* gleo, gomela || Scilding 176^b
       'fela-fricgende fēorran rehte;
       'hwilum hildedeor hēarpan wynne,
       'gomenwudu, grētte, hwilum gyd āwræc,
       'sōð *ond* sārlic, hwilum syllic spell
 2110 'rehte æfter rihte rūmhēort cyning.
       'Hwilum eft ongan, eldo gebunden,
       'gomel gūðwiga gǣoguðe cwīðan,
       'hildestrengo; hreðer (in)ne weoll,
       'ponne hē, wintrum frōd, worn gemunde.
 2115 'Swā wē pær inne *ond*langne dæg
       'niode nāman, oð ðæt niht becwōm,
       'oðer tō yldum. Dā wæs eft hraðe
       'gēaro gyrnwæce Grendeles mōdor,
       'siððode sorhfull, sunu deað fornam,
 2120 'wighete Wedra. Wif unhȳre
       'hyre bēarn gewræc, bēorn ācwēalde
       'ellenlice: pær wæs Æschere,
       'frōdan fyrnwitan, fēorh ūðgegne;
       'nōðer hȳ hine ne mōston, syððan mergen cwōm,
 2125 'deaðwērigne, Denia leode
       'bronde forbærnan, nē on bēl hladan
       'leofne mannan: || hio pæt lic ætbær 177^a
       'feondes fæð(mum un)der firgenstream.
       'Dæt wæs Hrōðgāre hreowa tornost,

08 gomen- *Gg.*] gomel. 13 inne *Thk.* 20 h *nach* wif radiert.
 25 ein bronde *nach* leode ausradiert. 26 bēl aus bel, hladan aus
 blædan korrig. 28 fæðmum *Gn.* || under *Ke.*

- 2130 'pāra þe leodfruman lange begeate;
'pā sē ðeoden mec ðīne life
'hēalsode hreohmōd, þæt ic on holma geþring
'ēorlscipe efnde, ēaldre genēðde,
'mærðo fremede: hē mē mēde gehēt.
- 2135 'Ic ðā ðæs wælnes, þe is wīde cūð,
'grimne, gryrelicne grundhyrde fond.
'Ðær unc hwīle wæs hand gemāene;
'holm hēolfre weoll ond ic heafde becēarf
'in ðām [gūð]sele Grendes mōdor
- 2140 'eacnum eegum, unsōfte þonan
'fēorh oðferede: næs ic fāge þā gýt.
'ac mē ēorla hleo eft gesēalde
'māðma menigeo, maga Hēalfdenes.
'Swā sē ðeodkyning þeawum lyfde: XXXI.
- 2145 'nēalles ic ðām leanum forloren hæfde,
'mægnas mēde, ac hē mē || (māðmas)s gēaf, 177^b
'sunu Hēalfdenes, on (mīn)ne sylfes dóm;
'ðā ic ðē, bēorneýning, bringan wylle,
'ēstum geýwan. Gēn is ēall æt ðē
- 2150 '[mīnra] lissa gelong: ic lýt hafo
'heafodmāga, nefne, Hygelāc, ðec!
Hēt ðā in beran ēaldor heafodsegn,
hēaðosteapne helm, hāre byrnan,
gūðswēord gēatolic, gyd æfter wræc:
- 2155 'Mē ðis hildescēorp Hrōðgār sēalde,
'snotra fengel, sume worde hēt,
'þæt ic his ærest ðē ēst gesægde:
'cwæð, þæt hyt hæfde Hīorogār cyning,
'leod Scyldunga, lange hwīle;
- 2160 'nō ðý ær suna sīnum syllan wolde,

---

35 is *aus* ic *korrig*. 36 *grimne Th.*] *grimme*. 39 *guð Th.*
46 *māðmas Gg.* 47 *mīnne Ke.* 50 *minra Klæ.* 52 *ealdor*] *eafor*.
59 *Scyldunga*] *ld aus* in *korrig*.

‘hwatum Hēorowēarde, peah hē him hold wære,
‘breostgewædu. Brūc ēalles wēll!’

- Hȳrðe ic, pæt pām frætwum feower mearas,
lungre, gelice, lāst wēardode[n],
2165 æppelfēalwre: hē him ēst geteah
meara *ond* mādma. — Swā scēal || mæg dō[a]n, 178^a
nēalles inwitnet ōðrum bregdon
dyrnum cræfte, deað rēn(ian)
hondgestēallan. — Hygelāce wæs,
2170 nīða hēardum, nefa swȳðe hold
ond gehwæðer ōðrum hrōpra gemyndig.

- Hȳrðe ic, pæt hē ðone hēalsbeah Hygde gesēalde,
wrætlicne wundurmāððum, ðone þe him Wēalhðeo
ðeod(nes) dohtor, prio wieg somod, [gēaf,
2175 swancor *ond* sadolbēorht: hyre syððan wæs
æfter beahðege br[e]ost gewēorðod.

- Swā bēaldode bēarn Ecgðeowes,
guma gūðum cūð gōdum dædum,
dreahtæfter dōme, nēalles druncne slōg
2180 hēorðgeneatas: næs him hreoh sefa,
ac hē mancynnes mæste cræfte,
ginfæstan gife, þe him god sēalde,
heold hildedeor. — Hean wæs lange,
swā hyne Geata bēarn gōdne ne tēaldon,

- 2185 nē hyne on medobence micles wyrðne ||
drihten Wedera gedōn wolde; 178^b
swȳðe (wēn)don, pæt hē sleac wære,
æðeling unfrom: edwenden cwōm
tīreadigum menn torna gehwylces. —
2190 Hēt ðā ēorla hleo in gefetian,
hēaðorōf cyning, Hrēðles lāfe,
golde gegyrede: næs mid Geatum ðā

64 weardodon *Ke.*] weardode. 66 dōan *Si.* 68 rēnian *Ke.*
74 ðeodnes *Ke.* 76 breost *Gg.* 86 Wedera *Cos.*] wereda. 87 wēn-
don *Gn.*

sinemāðpum sēlra on swēordes hād;
 þæt hē on Biowulfes bēarm ālegde,
 2195 *ond him gesēalde sēofan þūsendo,*
bold ond bregostól. Him wæs bām samod
on ðām leodscipe lond gecynde,
ēard, ēðelriht, ōðrum swiðor,
side rice, þām [ðe] ðær sēlra wæs.

IV. Der Kampf mit dem Drachen.

6. Eft þæt geiode ufaran dōgrum
 hildehlæmmum, syððan Hygelāc læg
ond Hēar[dr]ēde hildemēceas
 under bordhreoðan tō bonan wurden,
 ðā hyne gesōhtan on sigepeode
 2205 *hēarde hildefreca, Hēaðo-Scilfingas,*
nīða genāgdan nefan Hererīces.
 Syððan || Beowulfe brāde rice 179^a
 on hand gehwēarf; hē geheold tela
 fiftig wintra, — wæs ðā frōd cyning,
 2210 *ēald, ēpelwēard — oð ðæt án ongan*
dēorcum nihtum draca rīcs[i]an,
sē ðe on hea[um] hāpe hord bewēotode,
stānbēorh steapne; stīg under læg,
eldum uncūð. Dær on innan giong
 2215 *ni[p]ða nāt-hwylc, (sē ðe nē)h gefe(n)g*
hæðnum horde; hond (māððum nam,)
since fāhne: hē þæt syððan (wræc),
þ(eah) ð(e hē) slāpende besyre(d wu)rde
peofes cræfte: þæt si(o) ðiod (onfand),
 2220 *(bū)folc bēorna, þæt hē gebolge(n) wæs.*

99 ðe *Si.* 02 Heardrēde *Gg.* 05 hild *Gg.* 11 ricsian *Ke.*
 12 heaum *Cha.* || hæpe *Si.* 15 nīpða *Klu.* || se ðe neh *Sed.* || ge-
 f eng *Sed.* 16 nam *Bu.* 17 fah] h über c || wræc *Sed.* 18 peah ðe
 he *Z.* || besyred wurde *Klu.* 19 sio *Klu.* || onfand *Gn.* 20 bu *Tr.* ||
 gebolgen *Gn.*

- Nēalles mid gewēaldum wyrmhord ābræc XXXII.
 sylfes willum, sē ðe him sære gesceōd,
 ac for preanēdlan p(eow) nāthwylces
 hāleða bēarna heteswengeas fleah,
 2225 (ærnes) pēarfa, ond ðær inne fēal(h),
 secg synbysig. Sōna hē wagode,
 pæt (pær) ðām gyst(e gryre)brōga stōd;
 hwæðre (ĕarm)scēapen :::::
 :::::: || :::: (ond) :: :::::: (ĕarm)scēapen 179^b
 2230 :::::: (pā hyne) sē fær begēat.
 Sincfæt (genōm): pær wæs swylcra fela
 in ðām ĕorð(hū)se ærgestreona,
 swā hȳ on geardagum gumena nāthwylc,
 ĕormenlāfe æpelan cynnes,
 2235 panchycgende pær gehȳdde,
 deore mādmas. Ealle hie deað fornam
 ærran mælum, ond sē ān ðā gēn
 leoda duguðe, sē ðær lengest hwēarf,
 wēard winegeōmor, wēnde pæs ylcan,
 2240 pæt hē lȳtel fæc longgestreona
 brūcan mōste. — Bēorh ĕallgēaro
 wunode on wonge wāterȳðum neah,
 nīwe, be næsse, nēarocræftum fæst.
 pær on innan bær ĕorlgestreona
 2245 hringa hyrde hordwyrðne dæl
 fættan goldes, fea worda cwæð:
 ‘Hēald pū nū, hrūse, nū hāleð ne mōston,
 ‘ĕorla æhte! Hwæt hyt ær on ðe
 ‘gōde begeaton; gūðdeað fornam,

21 bræc *Ka.*] cræft (2. *Hand*). 23 peow *Gg.* 25 ærnes *Z.* ||
 fealh *Gn.* 27 pær *Gn.* || gyste *Ke.* || gryre *Gn.* 28 earm *Ke.* || bis
 zum Ende der Seite c. 15 Buchst. unleserlich. 29 desgl. in der ersten
 Zeile vor earm (?). 30 vor pa c. 8 Buchst. erloschen. || pa hyne *Z.*
 31 vor pær c. 5 Buchst. erloschen. 32 huse *Z.* 39 ylcan *Se.*] yldan
 [2. *Hand*]. 45 hord *Bou.*] hard.

- 2250 'fēorhbēalo frēcne fȳreȳa gehwylcne
 'leoda mīnra, pāra ðe þis [leoht] ofgēaf,
secga seledream. (Ic) || nāh, hwā swēord wege 180^a
 'oððe fē(o)r(mie) fāted wāge,
 'dryncfæt deore: dug(uð) ellor scōc.
 2255 'Scēal sē hēarda helm (hyr)sted golde,
 'fætum, befēallen: fēormynd swefað,
 'pā ðe bēadogriman bȳwan sçeoldon;
 'ge swylce seo herepád, sio æt hilde gebád
 'ofer borda gebræc bite iren[n]a,
 2260 'brosnað æfter bēorne. Ne mæg byrnan hring
 'æfter wigfruman wīde fēran
 'hæleðum be hēalse; næs [bið] hēarpan wyn,
 'gomen gleobeames, nē gód hafoc
 'gēond sæl swingeð, nē sē swīfta mēarh
 2265 'burhstede beateð. Bēalocwēalm hafað
 'fela fēorhcynna forð onsended.'

- Swā giōmormōd gīohðo mēnde,
 ān æfter ēallum, unbliðe hwē(arf)
 dæges ond nihtes, oð ðæt deaðes wylm
 2270 hrán æt hēortan. — Hordwynne fond
 ēald ūhtscēaða opene standan,
 sē ðe byrnende bīorgas sēceð,
 nacod niðdraca, nihtes fleogeð,
 fȳre befangen: hyne foldbūend ||
 2275 (swīðe ondræ)da(ð). Hē gesēceȳan scēall 180^b
 h(o)r(d on h)rūsan, pær hē hāðen gold
 warað, wintrum frōd: ne byð him wihte ðȳ sēl.

- Swā sē ðeodscēaða preohund wintra
 heold on hrūsan hordærna sum,
 2280 eacencræftig, oð ðæt hyne án ābēalch

---

50 fȳra *Ke.* 52 *secga Klæe.*] gesawon. 53 feormie *Gn.* 54 duguð
Ke. || scōc *Gn.*] seoc. 55 hyrsted *Gg.* 62 healse *Si.*] healfe. 66 fēorð
Hs. 68 hwearf *Gn.* 75 swīðe ondrædað *Z.* 76 hord *Z.* || on *E.* ||
 hrūsan *Ke.* 79 hrusan *Thk.*] hrusam.

mon on mōde, mandryhtne bær
 fæted wāge: frīoðowære bæd
 hlāford sinne. Ðā wæs hord rāsod,
 onboren beaga *sum*. bēne getiðad
 2285 feascēaftum men: frea sceawode
 fira fyrngewēorc forman siðe. —

Ðā sē wyrm onwóc, wrōht wæs geniwad;
 stonc ðā æfter stāne, stēarcheort onfand
 feondes fōtlāst: hē tō forð gestōp
 2290 dyrnan cræfte dracan heafde neah. —
 Swā mæg unfæge eaðe gedigan
 wean *ond* wræcsið, sē ðe waldendes
 hyldo gehēaldeþ. — Hordwēard sōhte
 gēorne æfter grunde, wolde guman findan,
 2295 þone þe him on swēofote sārę geteode,
 hāt *ond* hreohmōd: || hlæwum oft ymbēhwēarf, 181^a
 ēalne ūtanwēardne: næs ðær ænig mon
 on þære wēstenne. Hwæðre wīges gefeh,
 bæa(d)[we] wēorces; hwilum on bēorh æthwēarf,
 2300 sīncfæt sōhte; hē þæt sōna onfand,
 ðæt hæfde gumena *sum* goldes gefandod,
 heahgestreona. Hordwēard onbād
 earfoðlice, oððæt æfen cwōm;
 wæs ðā gebolgen bēorges hyrde,
 2305 wolde sē lāða lige forgyldan
 drīncfæt dýre. Ðā wæs dæg scēacen
 wyrme on willan; nō on wēalle læ[n]g
 bīdan wolde, ac mid bāle fōr,
 fýre gefýsed: wæs sē fruma egeslic

---

83 sinne] *das zweite n üb. d. Zeile.* 84 *sum Cos.*] hord. 93 ge-
 healdeþ] *p aus w korrig.* 95 sār *Cn.* 96 hlæw *Ke.* 97 eal ūtan-
 weard *Si.* || næs *Cos.*] ne. 98 wiges *Tr.*] hilde. 99 beaduwe *Klae.*
 05 se lāða *Bu.*] fela ða. 07 leng *Gg.*] læg. 09 *Rasur nach egeslic.*

2310 leodum on lande, swā hyt lungre wēarð
on hyra singifan sāre geendod.

Ðā sē gæst ongan glēdum spīwan,
bēorht hofu bærnān, bryneleoma stōd
eldum on andan: nō ðær āht cwices

XXXIII.

2315 lād lyftfloga lāfan || wolde.

181^b

Wæs þæs wyrmes wīg wīde gesyne,
nēarofāges nīð, nean *ond* fēorran,
hū sē gūðscēaða Geata leode
hatode *ond* hīnde; hord eft gesceat,

2320 dryhtsele dyrne, ær dæges hwīle.

Hæfde landwara lige befangen,
bæle *ond* bronde, bēorges getruwode,
wīges *ond* wēalles: him seo wēn geleah.

2325 Ðā wæs Biowulfe brōga gecyðed

snūde tō sōðe, þæt his sylfes hām,
bolda sēlest brynewylmum mēalt,
gifestol Geata. Ðæt ðām gōdan wæs
hreow on hreðre, hygesorga mæst.

Wēnde sē wīsa, þæt hē wēaldende

2330 ofer ēalde riht, ēceān dryhtne,

bitre gebulge; breost innan weoll

peostrum geponcum, swā him gepȳwe ne wæs.

Hæfde ligdraca leoda fæsten,

ealond ūtan, ēorðwēard ðone,

2335 glēdum forgrunden. Him ðæs gūðkyning,

Wedera pīoden, wræce lēornode.

Heht him þā gewyrcean wīgendra hleo

īrenne [scyld], ēorla dryhten,

wigbord wrætlic: || wisse hē gēarwe,

182^a

2340 þæt him holtwudu he(lpan) ne mēahte,

lind wið lige. Sceolde lēndaga

---

22 truwode] *tr aus ge korrig.* 25 hām *Gg.*] *him.* 38 eall irenne
Hs. || *Seyld Bu.* 40 helpān *Thk.* 41 lēn- *Gg.*] *pend.*

- æpeling ærgód, ende gebīdan,
 worulde lifes, *ond* sē wŷrm somod,
 peah ðe hordwelan heolde lange.
 2345 Oferhogode ðā hringa fengel,
 þæt hē pone wīdfloga wēorode gesōhte,
 sīdan herge; nō hē him pām sæcce ondrēd,
 nē him pæs wŷrmes wīg for wiht dyde,
 ēafoð *ond* ellen; forðon hē ær fela
 2350 nēaro nēðende nīða gedigde,
 hildehlemma, syððan hē Hrōðgāres,
 sigoreadig secg, sele fālsode
ond æt gūðe forgrāp Grendeles mægum,
 lāðan cynneṣ. — Nō þæt lāsest wæs
 2355 hōndgemōt[a], pær mon Hygelāc slōh,
 syððan Geata cyning gūðe rāsum,
 freawine folca, Frēslondum on,
 Hrēðles ēafora, hīorodryncum swēalt,
 bille gebeaten; þonan Biowulf cōm
 2360 sylfes cræfte, sundnytte dreaḥ;
 hæfde him on ēarme || (āna) XXX 182^b
 hildegēatwa, pā hē tō holme (st)āg.
 Nēalles Hetware hrēmge þorf(t)on
 fēðewīges, þe him foran ongean
 2365 linde bāron: lýt eft becwōm
 fram pām hildfreca hāmeṣ niosan.
 Oferswam ðā sīoleða bigong, sunu Ecgðeowes,
 ēarm ānhaga, eft tō leodum,
 pær him Hygd gebead hord *ond* rice,
 2370 beagas *ond* bregostōl: bēarne ne truwode,
 þæt hē wið ælfylcum ēpelstōlas
 hēaldan cūðe: ðā wæs Hygelāc dead. —
 Nō ðȳ ær feascēafte findan mēahton

æt ðām æðelinge ænige ðinga,

2375 þæt hē Hēardrēde hlāford wære,
oððe pone cynedóm ciosan wolde;
hwæðre hē hine on folce freondlārum heold,
ēstum mid āre, oð ðæt hē yldra wēarð,
Weder-Geatum weold. — Hyne wræcmæcgas

2380 ofer sǣ sōhtan, suna Ōhteres:
hæfdon hȳ forhēalden helm Scylfinga,
pone sēlestan sǣcyninga,
pāra ðe in Swiorīce sinc brytnade,
mārne || þeoden: him þæt tō mearce wēarð. 183^a

2385 Hē pār [f]or fēorme fēorhwunde hleat
swēordes swengum, sunu Hygelāces,
ond him eft gewāt, Ongenðioes bearn,
hāmes niosan, syððan Hēardrēd læg;
lēt ðone bregostōl Biowulf hēaldan,

2390 Geatum wēaldan: þæt wæs gōd cyning. —
Sē ðæs leodhryres lean gemunde XXXIII.
uferan dōgrum, Eadgilse wēarð,
feascēaftum freond. Folce gestēpte
ofer sǣ sīde sunu Ōhteres,

2395 wigum ond wǣpnum: hē gewræc syððan
cēaldum cēarsīðum, cyning ēaldre bineat. —
Swā hē niða gehwane genesen hæfde,
slīðra geslyhta, sunu Ecgðiwes,
ellenwēorca, oð ðone ānne dæg,

2400 þe hē wið pām wyrme gewegan sçeolde.
Gewāt pā XIIa sum, torne gebolgen,
dryhten Geata, dracan sceawian;
hæfde pā gefru[g]nen, hwanan sio fāhð arās,
bēalonīð bīorna: him tō bēarme || cwōm 183^b

2405 mǣðpumfæt mære purh ðæs meldan hond.

---

77 hine *Th.*] hī. 78 *Rasur nach* he. 81 healden *aus* golden
korrig. 83 ðe *Ke.*] ðe / ðe. 85 for *Mō.* 00 wyrme] r *korrig.*

- Sē wæs on ðām ðreate prēotteoða secg,
 sē ðæs orleges ōr onstēalde,
 hæft, hygegiōmor, sceolde hean ðonon
 wong wīsan; hē ofer willian giong,
 2410 tō ðæs ðe hē ēorðsele ānne wisse,
 hlāw under hrūsan, holmwylme nēh,
 yðgewinne, sē wæs innan full
 wrætta *ond* wīra: wēard unhiore,
 gēaro gūðfreca, goldmāðmas heold,
 2415 ēald under ēorðan: næs þæt yðe ceap
 tō gegangenne gumena ænigum.

- Gesæt ðā on næsse niðheard cyning,
 penden hālo ābead hēorðgeneatum,
 goldwine Geata: him wæs geōmor sefa,
 2420 wæfre *ond* wælfūs, wyrd unigmete neah,
 se[o] ðone gomelan grētan sceolde,
 sēcean sāwle hord, sundur gedāelan
 lif wið lice: nō þon leng [n]e wæs
 fēorh æpelinges flæsce bewunden.

- 2425 Biowulf mapelade, bēarn Ecgðeowes:
 ‘Fela ic on giogoðe gūðrāsa genæs,
 ‘orleghwila: ic þæt ēall gemon. ||
 ‘Ic wæs syfanwintre, þā mec sinca baldor, 184^a
 ‘freawine folca æt mīnum fæder genam,
 2430 ‘heold mec *ond* hæfde; gēaf mē Hrēðel cyning
 sinc *ond* symbel, sibbe gemunde;
 ‘næs ic him tō life lāðra ōwihte
 ‘bēorn in burgum, þonne his bēarna hwylc,
 ‘Herebēald *ond* Hæðcyn, oððe Hygelāc mīn.
 2435 ‘Wæs þām yldestan ungedēfe
 ‘māges dādum morþorbed strē[i]d,
 ‘syððan hyne Hæðcyn of hornbogan,

---

20 unigmete *Si.*] ungem. 21 seo *Gg.* 23 leng ne *Gn.*] lange *Hs.*
 30 Hreðel cyning geaf me *Hs.* 32 owiht *Tr.* 35 ungedēfe *Si.*]
 ungedefelice; *vor d ein f radiert.* 36 strēid *Si.*

- 'his freowine flāne geswencte,
 'miste mercelses *ond* his mæg ofscēt,
 2440 'brōðor ððerne, blōdigan gāre;
 'pæt wæs fēohleas gefeoht, fyrenum gesyngad,
 'hreðre hygemēðo: sceolde hwæðre swā peah
 'æðeling unwrecen ěaldres linnan.
 'Swā bið geōmorlic gomelum cēorle
 2445 'tō gebīdanne, pæt his byre rīde,
 'gīong on galgan: þonne hē gyd wrece[ð],
 'sārigne sang, þonne his sunu hangað
 'hrefne tō hrōðre *ond* hē him helpe ne mæg
 'ěald *ond* infrōd, ænige gefremman.
 2450 'Symble bið gemyndgad morna gehwylce ||
 'ěaforan ellorsīð: ððres ne gȳmeð 184^b
 'tō gebīdanne burgum in innan
 'yrfewēardas, þonne sē ān hafað
 'pūrh deaðes nȳd dāda gefondad.
 2455 'Gesyhð sorhcēarig on his suna būre
 'wīnsele wēstne, windge reste,
 'rēohte berofene; rīdend swefað,
 'hæleð in hoðman; nis þær hēarpan swēg,
 'gomen in gēardum, swylce ðær iū wāron.
 2460 'Gewīteð þonne on sēalman, sorhleoð gæleð, XXXV.
 'ān æfter ānum: pūhte him ěall tō rūm,
 'wongas *ond* wīcstede. — Swā Wedra helm
 'æfter Herebēalde hēortan sorge
 'wēallinde wæg; wīhte ne mēahte
 2465 'on ðām fēorhbonam fæghðe gebētan.
 'Nō ðȳ ær hē þone hēaðorinc hatian ne mēahte
 'lāðum dædum, peah him leof ne wæs.
 'Hē ðā mid þære sorhge, sio þe him sár belamp,

38 freo *Bu.*] *frea.* 42 meðo *Tr.*] *meðe.* 46 wreceð *Gn.* 48 hro-
 ðre] ð *üb. d. Zeile.* || helpe *Ke.*] *helpan.* 66 rinc] *n üb. d. Zeile.*
 68 sio þe him *Si.*] *þe him sio.*

- 'gumdream ofgǣaf, godes leoht geceas;
 2470 'ēaferum lǣfde, swā dēð eadig mon,
 'lond *ond* leodbyrig, þā hē of life gewāt.
 'Dā || wæs synn *ond* sacu Sweona *ond* Geata 185^a
 'ofer (w)īd wæter, wrōht gemāne,
 'herenīð hēarda, syððan Hrēdel swēalt,
 2475 'oððe him Ongenðeowes ēaferan wāran
 'frome, fyrdhwate: freode ne woldon
 'ofer hēafo hēaldan, ac ymb Hreosnabēorh
 'ēatolne inwitscēar oft gefremedon.
 'Dæt mægwine mine gewrācan,
 2480 'fāhðe *ond* fyrene, swā hyt gefrāge wæs,
 'peah ðe oðer his ēaldre gebohte,
 'hēardan ceape: Hæðcynne wēarð,
 'Geata dryhtne, gūð onsāge.
 'Dā ic on morgne gefrægn mæg oðerne
 2485 'billes ecgum on bonan stælan,
 'pær Ongenpeow Eofores niosað;
 'gūðhelm tōglād, gomela Scylfing
 'hreas [hilde]blāc; hond gemunde
 'fāhðo genōge, fēorhsweng ne ofteah. —
 2490 'Ic him þā mādmas, pe hē mē sēalde,
 'gēald æt gūðe, swā mē gifeðe wæs,
 'leohtan swēorde: hē mē lond forgǣaf,
 'ēard, ēðelwyn. Næs him ænig þearf,
 'pæt hē tō Gifðum oððe tō Gār-Denum
 2495 'oððe in Swiorīce sēcean purfe ||
 'wyrsan wīgfreca, wēorðe gecypan. 185^b
 'Symle ic him on fēðan beforan wolde,
 'āna on orde, *ond* swā tō aldre scēall
 'sæcce fremman, penden þis swēord polað,
 2500 'pæt mec ær *ond* sið oft gelæste,

73 wid Gg. 75 Ongenðeos Si. 78 ge Thk.] ge ge. 98 ana] das
 zweite a üb. d. Zeile.

- 'syððan ic for duguðum Dæghrefne wēarð
 'tō handbonan, Hūga cēman;
 'nalles hē ðā frætwe Frēscyning[e],
 'breostwēorðunge bringan mōste,
 2505 'ac in campe gecrong, cumbles hyrde,
 'æpeling on elne. Ne wæs ecg bona,
 'ac him hildegrāp hēortan wylmas,
 'bānhūs gebræc: nū scēal billes ecg,
 'hond *ond* hēardswēord, ymb hord wigan.'
 2510 Beowulf maðelode, beotwordum spræc
 niehstan sīðe: 'Ic genēðde fela
 'gūða on gēogoðe; gýt ic wylle,
 'frōd folces wēard, fæhðe sēcan,
 'mærdum fremman, gif mec sē mánscēaða
 2515 'of ēorðsele ūt gesēceð!
 Gegrētte ðā gumena gehwylcne,
 hwate helmberend, hindeman sīðe,
 swāse gesiðas: 'Nolde ic swēord beran,
 'wāpen tō wyrme, || gif ic wiste hū 186^a
 2520 'wið ðæs āglæcean' elles mēahte
 'gylpe wiðgripan, swā ic gio wið Grendle dyde;
 'ac ic ðær hēaðufýres hātes wēne,
 '[o]reðes *ond* āttres: forðon ic mē on hafu
 'bord *ond* byrnan. Nellē ic bēorges wēard
 2525 'fleon fōtes trem, ac unc [furðor] scēal
 'wēorðan æt wēalle, swā unc wyrd geteoð,
 'metod manna gehwæs. Ic eom on mōde from,
 'pæt ic wið pone gūðflogan gylp ofersitte.
 'Gebīde gē on bēorge, byrnum werede,
 2530 'secgas on sēarwum, hwæðer sēl mæge
 'æfter wælræse wunde gedýgan

03 -cyninge *Gg.* 05 compe *Ke.*] cēman. 14 mærdō *Ke.* 20 ðæs
Si.] ðam. 22 ic ūb. *d. Zeile.* 23 oreðes *Gn.* || attres *Ke.*] hattres.
 25 fleon *Bu.*] ofer fleon. || furðor *Klae.*

- 'uncer twēga! Nis þæt eower sīð,
 'nē gemet mannes nefn(e) mīn ānes,
 'þæt hē wið āglæcean ēfoðo dæle,
 2535 'ēorlscype efne. Ic mid elne scēall
 'gold gegangan, oððe gūð nimeð,
 'fēorhbēalu frēcne, frean eowerne!
 Arās ðā bī ronde, rōf ōretta,
 hēard under helme, hīorosercean bær
 2540 under stānclēofu, strengo getruwode
 ānes mannes: ne bið swylc ēarges sīð.
 Gesēah ðā be wēalle, || sē ðe worna fela. 186^b
 gumcystum gōd, gūða gedigde,
 hildehlemma, þonne hnitan fēðan,
 2545 sto[n]dan stānbogan, stream ūt þonan
 brecan, of bēorge; wæs þære burnan wælm
 hēaðofyrum hāt: ne mēahte horde neah
 unbyrnende ænige hwile
 deop gedýgan for dracan lēge.
 2550 Lēt ðā of breostum, ðā hē gebolgen wæs,
 Weder-Geata leod word ūt faran, —
 stēarcheort styrmde, stefn in becōm —
 hēaðotorht hlynnan under hárne stán.
 Hete wæs onhrēred, hordwēard oncníow
 2555 mannes rēorde: næs ðær mára fyrst,
 freode tō friclan. From ærest cwōm
 oruð āglæcean ūt of stāne,
 hāt hildeswát, — hrūse dynede —
 bīorn under bēorge. Bordrand onswáf
 2560 wið ðām gryregíeste Geata dryhten:
 ðā wæs hringbogan hēorte gefýsed
 sæcce tō sēceanne. Swēord ær gebræd
 gōd gūðcýning, gomele lāfe,

- ecgum unslāw: æghwæðrum wæs
 2565 bēalohyegendra || brōga fram oððrum. 187^a
 Stīðmōd gestōd wið steapne rond,
 winia bēaldor. Ðā sē wyrm gebeah
 snūde tōsomne: hē on sēarwum bād.
 Gewāt ðā byrnende gebogen scrīðan,
 2570 tō gescire scyndan. Scyld wēl gebæarg
 life *ond* lice lāssan hwile
 mærum peodne, þonne his myne sōhte;
 ðær hē þȳ fyrste forman dōgore
 wēaldan mōste, swā him wyrd ne gescrāf
 2575 hrēð æt hilde. Hond up ābræd
 Geata dryhten, gryrefāhne slōh
 [Īr]incge[s] lāfe, þā sio ecg gewác,
 brūn on bāne, bāt unswiðor,
 þonne his ðiodcyning þearfe hæfde,
 2580 bysigum gebæded. Ðā wæs bēorges wēard
 æfter hēaðuswenge on hreoūm mōde,
 wēarp wælfȳre, wīde sprunġon
 hildeleoman: hrēðsigora ne gēalp
 goldwine Geata, gūðbill geswác,
 2585 nacod æt nīðe, swā hyt nō sceolde,
 iren ærgód. Ne wæs þæt ēðe sīð,
 þæt sē mæra maga Ecgðeowes
 grundwong þone ofgyfan wolde;
 sceolde [ofer] willan wic ēardian
 2590 elles hwergen, swā || scēal æghwyle mon, 187^b
 ālāetan lāndagas. — Næs ðā long tō ðon,
 þæt hȳ ðā āglæcean eft gemētton.
 Hyrte hyne hordwēard — hreðer æðme weoll —

64 unslaw Bu.] ungl.: aw, mit Rasur zw. l u. a. 68 searwum]
 r über der Zeile. 70 gescipe Hs. 73 dōgor Si. 77 þa Hoo.] þæt. 79 hæf-
 de aus hefde korrig. 80 bysigum] b auf Rasur. || weard] d aus ð
 korrig. 88 wong aus wang korrig. 89 ofer Ri. 92 þæt hȳ Sed.]
 hy eft || aglæcean] ein g nach æ radiert.

- nīwan stefne: nēaro ðrōwode,
 2595 fýre befangen, sē ðe ær folce weold.
 Nēalles him on heape heandgestēallan,
 æðelinga bēarn, ymbē gestōdon
 hildecystum, ac hý on holt bugon,
 ēaldre burgan. Hīora in ānum weoll
 2600 sefa wið sorgum: sibb æfre ne mæg
 wiht onwenden, pām ðe wēl penceð.

- Wiglāf wæs hāten Weoxstānes sunu, XXXVI.
 leoflic lindwiga, leod Scylfinga,
 mæg Ælfheres: gesēah his mondryhten
 2605 under heregrīman hāt prōwian.
 Gemunde ðā ðā āre, pe hē him ær forgēaf,
 wīcstede weligne Wægmundinga,
 folcrihta gehwylc, swā his fæder āhte;
 ne mihte ðā forhabban, hond rond gefeng,
 2610 gēolwe linde, gomel swyrd geteah,
 pæt wæs mid eldum Eanmundes lāf, ||
 suna Ōhtere[s], pām æt sæcce wēarð, 188^a
 wræcca[n] wineleasum, Weohstānes bana
 mēces ecgum, ond his mægum ætbær
 2615 brūnfāgne helm, byrnan hringde,
 ēaldswēord etonisc; pæt him Onela forgēaf,
 his gædelinges gūðgewædu,
 fyrdsēaro fūslic: nō ymbē ðā fāhðe spræc,
 peah ðe hē his brōðor bēarn ābredwade.
 2620 Hē [pā] frætwe geheold fela missēra,
 bill ond byrnan, oð ðæt his byre mihte
 ēorlscipe efnan swā his ærfæder;
 gēaf him ðā mid Geatum gūðgewæda,
 æghwæs unrīm, pā hē of ēaldre gewāt,
 2625 frōd on forðweg. — Dā wæs forma sīð

96 hand- *Ke.* 12 Ōhteres *Gg.* 13 wreccan *E.* || Weohstān *Gg.*
 15 byrnan hringde *Ri.*] hr. by. 20 pā *Gg.*

gēongan cēman, þæt hē gūðe ræs
 mid his frēodryhtne fremman sceolde;
 ne gemēalt him sē mōdsefa, nē his mægenes lāf
 gewāc æt wige: þæt sē wyrm onfand,

2630 syððan hie tōgædre gegān hæfdon.

Wigláf maðelode, wordrihta fela
 sægde gesīðum: — him wæs sefa geōmor —

‘Ic ðæt || mæl geman, þær wē medu þēgun, 188^b

‘þonne wē gehēton ūssum hlāforde

2635 ‘in biorsele, ðe ūs ðās beagas gēaf,

‘þæt wē him ðā gūðgetawa gyldan woldon,

‘gif him pyslicu þearf gelumpe,

‘helmas *ond* hēardswēord, ðē hē ūsic on herge geceas

‘tō ðyssum sīðfate sylfes willum,

2640 ‘onmunde ūsic mærdā *ond* mē þās mǣðmas gēaf,

‘þe hē ūsic gárwīgend gōde tēalde,

‘hwate helmberend, þeah ðe hlāford ūs

‘þis ellenwēorc āna āðōhte

‘tō gefremmanne, folces hyrde,

2645 ‘forðan hē manna mæst mærdā gefremede,

‘dæda dollicra. Nū is sē dæg cumen,

‘þæt ūre mandryhten mægenes behōfað,

‘gōdra gūðrinca: wutun gongan tō,

‘helpan hildfruman, þenden hyt sē,

2650 ‘glēdegeṣa grim! God wāt on mec,

‘þæt mē is micle leofre, þæt mīnne lichaman

‘mid mīnne goldgyfan glēd fæðmīę,

[.....]

‘Ne þynceð mē gerysne, þæt wē rondas beren

‘eft tō ēarde, nemne wē æror mægen

2655 ‘fāne gefyllan, || fēorh ēalgian

197^a

‘Wedra ðeodnes. Ic wāt gēare,

---

28 mæges *E.* 29 þæt *Th.*] þa. 32 sefa] *f aus w* korrigiert.
 45 ðā. 46 dæg *üb. d. Zeile.* 49 sie *Si.*] sy.

- 'pæt nāeron ēaldgewyrht, pæt hē āna scyle
 'Geata duguðe gnorn prōwian,
 'gesigan æt sæcce; ūrum scēal swēord *ond* helm,
 2660 'bord *ond* bēadusrūd bām gemāne!
 Wōd pā purh pone wælrēc, wighēafolan bær
 frean on fultum, fea worda cwæð:
 'Leofa Biowulf, lāest ēall tela,
 'swā ðū on gēoguðfeore geara gecwāde,
 2665 'pæt ðū ne ālāete be ðē lifigendum
 'dóm gedreosan: scēalt nū dædum rōf,
 'æðeling anhydig, ēalle mægene
 'fēorh ēalgian: ic ðē fullæstu!
 Æfter ðām wordum wyrm yrre cwōm,
 2670 atol inwitgæst, oðre siðe,
 fýrwylmum fāh, fionda nios(i)an,
 lāðra manna; ligyðum fōr,
 born bord wið rond: byrne ne mēahte
 gēongum gárwigan geoce gefremman:
 2675 ac sē maga gēonga under his mæges scyld
 elne geeode, pā his āgen w(æs)
 glēdum forgrunden. Ðā gēn gūðcýning
 m(æwrða) gemunde, mægenstrengo slōh
 hildebille, pæt hyt on hēafolan stód,
 2680 nīpe genýded: Nægling forbærst,
 geswác æt sæcce, swēord Biowulfes, ||
 gomol *ond* grægmael. Him pæt gifeðe ne wæs, 197^b
 pæt him irenna ecge mihton
 helpan æt hilde, — wæs sio hond tō strong —
 2685 sē ðe mēca gehwane mīne gefræge
 swenge ofersōhte, ponne hē tō sæcce bær
 wāpen wundum hēard: næs him wihte ðē sēl.

59 sceal *am Rande*. 60 bord *Cos.*] byrne || beadu- *E.*] byrdu.
 61 rec *aus* ræc *korrig*. 71 wylmum] l *aus r* *korrig*. || niosian *Gn.*
 76 wæs *Gg.* 78 mæwrða *Gg.*

Dā wæs peodscēaða priddan sīðe,
 frēcne fýrdraca, fāhða gemyndig,
 2690 rāesde on ðone rōfan, þā him rūm āgēald,
 hāt *ond* hēaðogrim, hēals ēalne ymbefeng
 biteran bānum: hē geblōdegod wēarð
 sāwuldriore; swāt yðum weoll.

Ðā ic æt þearfe [gefrægn] peodecnynges XXXVII
 2695 andlongne ēorl ellen cýðan,
 cræft *ond* cēnðu, swā him gecynde wæs:
 ne hēdde hē þæs hēafolan, ac sio hand gebarn
 mōðiges mannes, þær hē his mægeþes hēalp,
 þæt hē þone niðgæst niðor hwēne slōh,
 2700 secg on sēarwum; þā ðæt swēord gedeaf
 fāh *ond* fāted, þæt ðæt fýr ongon
 sweðrian syððan. Ðā gēn sylf cyning
 geweold his gewitte, wællsēaxe gebræd,
 biter *ond* bēaduscēarp, þæt hē on byrnan wæg:
 2705 forwrat Wedra || helm wyrm on middan; 189^a
 feond gefyldan, ferh ellor wræc.

Onð hī hyne þā bēgen ābroten hæfdon,
 sibæðelingas: swyle scēolde secg wesan,
 þegn æt ðearfe. Ðæt ðām peodne wæs
 2710 sīðas[t] sigēhwīla sylfes dædum,
 worlde gewēorces. — Ðā sio wund ongon,
 þe him sē ēorðdraca ær geworhte,
 swelan *ond* swellan. Hē þæt sōna onfand,
 þæt him on breostum bēalonīð[e] weoll
 2715 āttor on innan. Ðā sē æðeling giong,
 þæt hē bī wēalle wīshycgende
 gesæt on sesse; sēah on enta gewēorc,
 hū ðā stānbogan, stapulum fæste,

---

91 ymb *Th.* 94 gefrægn *Ke.* 98 mæges *Ke.* 00 þa *Ho.*] þ.
 03 his *nach* his *radiert.* || -seax *E.* 06 ellor *Cn.*] ellen. 10 sīðast *Gg.* ||
 hwīla *Gn.*] hwile. 14 niðe *Schl.* 16 wis] w *aus s korrig.*

ēce ĕorðreced innan heoldon.

- 2720 Hyne pā mid handa, hēorodreorigne,
peoden mārne, þegn unigmete till,
winedryhten his, wætere gelafede,
hildesædne, ond his hel(m) onspeon.

Biowulf mapelode: — hē ofer benne spræc,

- 2725 wunde wælblēate, wisse hē gēarwe,
þæt hē dæghwila gedrogen hæfde,
ĕorðan, wynn(e). Ðā wæs ĕall scēacen
dōggorgerīmes, deað unigmete neah —

‘Nū ic suna mīnum syllan wolde

- 2730 ‘gūðgewædu, þær mē gifeðe swā
‘ænig yrfe||wēard æfter wurde,
‘lice gelenge. Ic ðās leode heold
‘fiftig wintra: næs sē folccyning,
‘ymbesittendra ænig ðāra,

189^b

- 2735 ‘pe mec gūðwinum grētañ dorste,
‘egesān ðeon. Ic on ĕarde bād
‘mælgescēafta, heold mīn tela,
‘ne sōhte sēaronīðas, nē mē swōr fela
‘āða on unriht. Ic ðæs ĕalles mæg,

- 2740 ‘feorhbennum seoc, gefean habban;
‘forðan mē wītan ne ðearf waldend fira
‘morðorþbēalo māga, þonne mīn scēaceð
‘līf of lice. Nū ðū lungre geong
‘hord sceawian under hārne stān,

- 2745 ‘Wiglāf leofa, nū sē wrym ligeð,
‘swefeð sāre wund, since bereafod!
‘Bio nū on ofoste, þæt ic ærwelan,
‘goldæht ongite, gēaro sceawige,
‘swelce sēarogimmas, þæt ic ðy sēft mæge

---

19 heoldon *E.*] healde. 21 unig- *Si.*] unge-. 23 helm *Gm.*
25 blāte *Gn.* 27 wynn(e) *Gg.* 28 gerimes] s *eingefügt.* || unig- *Si.*]
unge-. 34 ymb- *Th.* 41 ðan] ðā. 43 gang *Ke.* 49 welce *Si.*]
swegle.

- 2750 'æfter mādðumwelan min ālāetan
'lif *ond* leodscipe, pone ic longe heold.'
 Ðā ic snūde gefrægn sunu Wihstānes XXXVIII.
 æfter wordewydum wundum dryhtne
 hýran, hēaðosiocum, hringnet beran,
 2755 brogdne bēadusercean, under bēorges hrōf.
 Gesēah ðā sigēhrēðig, þā hē bī sesse geong,
 magoþegn || mōdig, mādðumsigla fēalo, 190^a
 gold, glitnian, grunde getenge,
 wundur on wēalle, [gē]*ond* þæs wyrmes denn,
 2760 ēaldes ūhtflogan, orcas stondan,
 fyrnmanna fatu, fēormendlease,
 hyrstum behrorene: þær wæs helm monig,
 ēald *ond* ōmig, ēarmbeaga fela,
 sēarwum gesæled. — Sinc eaðe mæg,
 2765 gold on grund[e], gumcynnes gehwone
 oferhigian, hýde, sē ðe wylle! —
 Swylce hē siomian gesēah segn ēallgylden
 heah ofer horde, hondwundra mæst,
 gelocen lēoðocræftum: of ðām leoman stód,
 2770 þæt hē pone grundwong ongitan mēahte,
 wræte gīondwlitan. Næs ðæs wyrmes þær
 onsýn ænig, ac hyne ecg fornam.
 Ðā ic on hlæwe gefrægn hord reafian,
 ēald enta gewēorc, ānne mannan,
 2775 him on bēarm hlodon bunan *ond* discas
 sylfes dōme; segn eac genōm,
 beacna bēorhtost: bill ær gescōd —
 ecg wæs iren — ēaldhlāfordes
 þām ðāra mādma mumbora wæs

---

51 pone] über n eine Rasur. 55 sercean aus s̃sercean korr̃ig. ||
 under Ke.] urder. 59 geond Tr. 65 grunde Gg. 69 leoma Ke.
 71 wræte Th.] wræce. 75 hlodon Gg.] hlodon. 77 bill] das zweite
 l hinzugefügt.

- 2780 longe hwile, ligegesan wæg,
 hātne for horde, hīorowēallende
 middelnihum, || oð þæt hē morðre swēalt. — 190^b
 Ār wæs on ofoste, eftsīðes gēorn,
 frætwum gefyrðred: hyne fyrwet bræc,
 2785 hwæðer collenferð cwicne gemētte
 in ðām wongstede Wedra peoden,
 ellensiocne, pær hē hine ær forlēt.
 Hē ðā mid pām mādum mārne pioden,
 dryhten sinne, drorigne fand,
 2790 ēaldres æt ende; hē hine eft ongon
 wætereṣ wēorpan, oð þæt wordes ord
 breosthord purhbræc. [Biowulf rēordode,]
 gomel on gīohðe: — gold sceawode —
 'Ic ðāra frætwa frean ēalles ðanc,
 2795 'wuldurcyninge, wordum secge,
 'ēcum dryhtne, þe ic hēr on starie,
 'pæs ðe ic mōste minum leodum
 'ær swyltdæge swylc gestrȳnan.
 'Nū ic on mādma hord minne bebohte
 2800 'frōde fēorhlege, fremmað gēna
 'leoda pēarfe! Ne mæg ic hēr leng wesan.
 'Hātað hēaðomāere hlāw gewyrcean,
 'bēorhtne æfter bāle, æt brimes nōsan;
 'sē scel tō gemyndum minum leodum
 2805 'heah hlifian on Hronesnæsse,
 'þæt hit sālīðend syððan hātan
 'Biowulfes bīorh, ðā ðe brentingas
 'ofer || flōda genipu fēorran drīfað.' 191^a
 Dyde him of hēalse hring gyldenne,
 2810 pioden prīsthȳdig, pegne gesēalde,

---

81 horde *aus* hogode *korrig.* 85 gemette] *das zweite t aus e*
korrig. 91 wætere *Ke.* 92 Biowulf *Gg.* 93 gehðo *Ke.*] giogoðe. ||
 sceawode] *w aus p korrig.* 99 mine *E.*

gëongum gārwigan, goldfāhne helm,
beah *ond* byrnan, hēt hyne brūcan wēll:

‘Dū ēart endelāf ūsses cynnes,

‘Wægmundinga: ealle wyrd forsweop,

2815 ‘mīne māgas, tō metodsceaftē,

‘ēorlas on elne: ic him æfter scēal.’

Dæt wæs pām gomelan gingæste word

breostgehygdum, ær hē bæl cure,

hāte hēaðowylmas: him of hræðre gewāt

2820 sāwol sēcean sōðfæstra dóm.

Ðā wæs gegongen guman unfrōdum XXXVIII[I]

ēarfoðlice, pæt hē on ēorðan gesēah

pone leofestan lifes æt ende,

bleate gebæran. — Bona swylce læg,

2825 egeslic ēorðdraca, ēaldre bereafod,

bēalwe gebæded: beahhordum leng

wyrm wōhbogen wēaldan ne mōste;

ac him irenna ega fornāmon,

hēarde, hēaðoscēarpe, homera lāfe,

2830 pæt sē wīdfloga wundum stille

hreas on hrūsan, hordærne neah.

Nalles || æfter lyfte lācende hwēarf

midelnihtum, mād mēhta wlonc,

ansyn ywde, ac hē ēorðan gefeoll

2835 for ðæs hildfruman hondgeweorce.

Huru pæt on lande lýt manna ðāh,

mægenāgendra, mīne gefræge,

peah ðe hē dæda gehwæs dystig wære,

pæt hē wið āttorscēaðan oreðe geræsde;

2840 oððe hringsele hondum styrede,

gif hē wæccende wēard onfunde

būon on bēorge. — Biowulfe wēarð

191^b

12 wel *E.* 14 forsweop *Ke.*] forspeof. 19 hreðre *Ke.*] hwæðre.
21 guman *Gn.*] gumū. 29 scearpe *Th.*] scearde.

dryhtmāðma dæl deaðe forgolden;
hæfde æghwæðer ende gefēred

2845 lænan lifes.

Næs ðā lang tō ðon,
pæt ðā hildlatan holt ofgēfan,
týdre treowlogan, týne ætsomne,
ðā ne dorston ær dareðum lācan
on hyra mandryhtnes miclan þearfe;
2850 ac hý scamiende scyldas bāeran,
gūðgewādu, þær sē gomela læg,
wlitan on Wilāf. Hē gewērgad sæt,
fēðecempa, frean ēaxlum neah,
wehte hyne wætre: him wiht ne speow.
2855 Ne mēahte hē on ēorðan, ðeah hē ūðe wēl,
on ðām frumgāre fēorh gehēaldan,
nē ðæs wēaldendes wiht oncirran:
wolde dóm || godes dædum rædan
gumena gehwylcum, swā hē nū gēn[a] dēð.
2860 Dā wæs æt ðām gēongan grim ondswaru
ēðbegēte, þām ðe ær his elne forleas.
Wiglāf maðelode, Weohstānes sunu,
sec[g] sārīgferð: — sēah on unleofe —

192^a

‘Dæt lā mæg secgan, sē ðe wyle sōð specan,
2865 pæt sē mondryhten, sē eow ðā māðmas gēaf,
‘eoredgēatwe, þe gē þær on standað,
‘ponne hē on ēalubence oft gesēalde
‘hēalsittendum helm ond byrnan,
‘þeoden, his pegnum, swylce hē prýdlicost
2870 ‘ōwēr fēor oððe neah findan mēahte,
‘pæt hē gēnunga gūðgewādu
‘wrāðe forwurpe, ðā hyne wīg beget.

---

44 hwæðer *Ke.*] hwæðre. 54 speow *Thk.*] speop. 59 gēn[a] dēð. 60 geongan *Bar.*] geongum. 63 secg *Ke.*

- 'Nēalles folccynning fyrðgestēallum
 'gylpan þorfte; hwæðre him god ūðe,
 2875 'sigora waldend, þæt hē hyne sylfne gewræc
 'āna mid ecge, þā him wæs elnes þearf.
 'Ic him lifwraðe lýtle mēahte
 'ætgifan æt gūðe ond ongan swā peah
 'ofer mīn gemet mægges helpan:
 2880 'symle wæs þý sāmra, þonne ic swēorde drep,
 'ferhðgeniðlaþ: fýr unswiðor
 'weoll of gewitte. Wergendra tō lýt
 'þrong ymbþeoden, þā hyne sio || þræg becwōm. 192^b
 'Nū scēal sincþego ond swyrdgifu,
 2885 'ēall ēðelwyn, eowrum cynne,
 'lufen ālicgean: londrihtes mōt
 'þære mægburge monna æghwylc
 'idel hwēorfan, syððan æðelingas
 'fēorran gefricgean fleam eowerne,
 2890 'dōmleasan dæd. Deað bið sēlla
 'ēorla gehwylcum þonne edwītlif!
 Heht ðā þæt hēaðowēorc tō hagan biodan, XL.
 up ofer ecgelif, þær þæt ēorlwēorod
 morgenlongne dæg mōdgiōmor sæt,
 2895 bordhæbbende, bēga on wēnum,
 endedōgores ond eftcymes
 leofes monnes. Lýt swigode
 nīwra spella, sē ðe næs gerád,
 ac hē sōðlice sægde ofer ēalle:
 2900 'Nū is wilgēofa Wedra leoda,
 'dryhten Geata, deaðbedde fæst,
 'wunað wælreste wyrmes dædum;

80 þone Si. 81 niðla Si. || un aus an korrig. 82 wergendra Gg.] fergendra. 84 nū Ke.] hu. 85 eowrum cynne üb. d. Zeile, wo das-selbe ausradiert ist. 90 dæd aus dæl korrig. 91 edwit] d üb. d. Zeile. 92 XL] danach ein l radiert. 02 bennum nach wæl ausradiert || reste] r korrig.

- 'him on efn ligeð ðaldorgewinna
 'sīexbennum seoc: swēorde ne mēahte
 2905 'on ðām āglæcean ænige pinga
 'wunde gewyrcean. Wiglāf siteð
 'ofer Biowulfe, byre Wihstānes,
 'ēorl ofer ððrum, unlifigendum,
 'hēaldeð higemēðum || heafodwēarde
 2910 'leofes ond lāðes. Nū ys leodum wēn
 'orlēghwīle, syððan under[ne]
 'Froncum ond Frȳsum fyll cyninges
 'wīde wēorðeð. — Wæs sio wrōht scepen
 'hēard wið Hūgas, syððan Higelāc cwōm
 2915 'faran flotherge on Frēsna land,
 'pær hyne Hetware hilde geḥnāgdon,
 'elne geeoden mid ofermægene,
 'pæt sē byrnwiga būgan sceolde.
 'Feoll on fēðan, nalles frætwe gēaf
 2920 'ēaldor dugoðe: ūs wæs ā syððan
 'merewīcingas milts ungyfeðe. —
 'Nē ic te Sweoðeode sibbe oððe treowe
 'wihte ne wēne, ac wæs wīde cūð,
 'pætte Ongenðio ðaldre besnyðede
 2925 'Hæðcen Hrēpling wið Hrefnawudu,
 'pā for onmēdlan ærest gesōhton
 'Geata leode Gūð-Scilfingas.
 'Sōna him sē frōda fæder Ōhtheres,
 'ēald ond egesfull ḥondslyht āgēaf,
 2930 'ābreot brimwisan, brȳd āhredde,
 'gomela iōmeowlan, golde berofene,
 'Onelan mōdor ond Ōhtheres;
 'ond ðā folgode fēorhgenīðlan,

193a

05 -læcean] c aus g korrig. 09 -mēðum Ke.] mæðum. 11 un-
 derne Gn. 16 -ware] r aus h korrig. || genægdon Gn. 21 wicingas
 Gg. || wioingas || milts der Hs. aus ingannilts korrig. 23 ne wene über
 der Zeile. 29 ond- Gn. 30 ahredde Bu.] aheorde.

- 'oð ðæt hī oðeodon ëarfoðlice
 2935 'in Hrefnesholt, hlāfordlease.
 'Besæt ðā sinherge swēorda lāfe,
 'wundum wēрге, || wean oft gehēt 193^b
 'ëarmre tēohhe ondlonge niht:
 'cwæð, h[i]e on mergenne mēces ecgum
 2940 'gētan wolde, [swylce] on galgtrēowu[m],
 '[fuglum] tō gamene. Frōfor eft gelamp
 'sārigmōdum somod ærdæge,
 'syððan hie Hygelāces horn *ond* bȳman,
 'gēaldor, ongeaton, pā sē gōda cōm
 2945 'leoda dugode on lāst faran.

'Wæs sio swātswaðu Sw[e]ona *ond* Geata, XLI.

- 'wælræs wēora, wīde gesȳne,
 'hū ðā folc mid him fæhðe tōwehton.
 'Gewāt him ðā sē gōda mid his gædelingum,
 2950 'frōd felageōmor, fæsten sēcean,
 'ëorl Ongenpio, ufor oncirde;
 'hæfde Higelāces hilde gefru[g]nen,
 'wlonces wīgcraeft, wiðres ne truwoðe,
 'pæt hē sēmānnum onsacan mihte,
 2955 'hēaðoliðendum hord forstandan,
 'bēarn *ond* brȳde; beah eft ponan,
 'eald under ëorðwēall. Ðā wæs oht boden
 'Sweona leodum, segn Higelāce[s]
 'frēoðowong pone forð ofereodon,
 2960 'syððan Hrēðlingas tō hagan þrungon.
 'Ðær wēarð Ongenðiw ecgum swēorda,
 'blondenfexa, on bid wrecen,
 'pæt sē peodcyning ðafian sceolde

---

40 swylce] sum || treowum *Ke.* 41 fuglum *Th.* 46 Sweona *Thk.*
 48 fæhðe] h *üb. d. Zeile.* 57 æht. 58 -laces *Ke.* 59 forþ *Thk.*]
 ford. 61 -ðiw] w *üb. d. Zeile.* || sweorda *Ke.*] sweordu.

- 'Eofores || āne dóm: hyne yrringa 194^a
 2965 'Wulf Wonrēding wāpne gerāhte,
 'pæt him for swenge swāt ædrum sprong,
 'forð under fexe. Næs hē forht swā ðēh,
 'gomela Scilfing, ac forgēald hraðe
 'wyrsan wrixle wælhlem þone,
 2970 'syððan ðeodecyning pyder oncirde:
 'ne mēahte sē snella sunu Wonrēdes
 'ældum cēorle hondslyht gīofan,
 'ac hē him on heafde helm ær gescer,
 'pæt hē blōde fāh būgan sceolde,
 2975 'feoll on foldan; næs hē fāge pā gīt,
 'ac hē hyne gewyrpte, peah ðe him wund hrine.
 'Lēt [pā] sē hēarda Higēlāces þegn
 'brād[n]e mēce, pā his brōðor læg,
 'ældswēord ēotonisc, entiscne helm,
 2980 'brecan ofer bordwēal: ðā gebeah cyning,
 'folces hyrde, wæs in fēorh dropen.
 'Ðā wæron monige, þe his mæg wriðon,
 'ricone ārærdon, ðā him gerȳmed wēarð,
 'pæt hie wælstōwe wēaldan mōston.
 2985 'Denden reafode rinc oðerne,
 'nam on Ongenðio irenbyrnan,
 'hēardswyrd hilted *ond* his helm somod,
 'hāres hyrste, Higēlāce bær.
 'Hē ð(ām) frætwum feng *ond* him fāgre gehēt
 2990 'leana (mid) || leodum *ond* gelæste swā: 194^b
 'gēald þone gūðræs Geata dryhten,
 'Hrēðles ēafora, pā hē tō hām becóm,
 'Iofore *ond* Wulfe mid ofermāðmum,
 'sēalde hīora gehwæðrum hund þūsenda [oðwitan
 2995 'landes *ond* locenra beaga, ne ðorfte him ðā lean

64 Eofores *Gg.*] Eafores. 72 ond- *Gn.* 77 pā *Si.* 78 brādne
Th. 89 ðām *Gg.* 90 mid *Gg.* || gelæste *Ke.*] gelæsta. 93 maðmum]
u aus a korrig.

‘mon on middangearde, syðða[n] hie ðā mārða ge-
 ‘ond ðā ȝofore forgēaf āngan dohtor, [slōgon;
 ‘hāmweorðunge, hylðo tō wedde. —

‘Dæt ys sio fāhðo ond sē feondscipe,

3000 ‘wælnið wera, ðæs ðe ic [wēn] hafo,

‘pe ūs sēceað tō Sweona leoda,

‘syððan hie gefricgeað frean ūserne

‘ēaldorleasne, pone ðe ær geheold

‘wið hettendum hord ond rīce

3005 ‘æfter hæleða hryre, hwate scildwigan,

‘folcrēd fremede, oððe furður gēn

‘ēorlscipe efnde. — Nū is ofost betost,

‘pæt wē peodecyning pær sceawian

‘ond pone gebringan, pe ūs beagas gēaf,

3010 ‘on ádfære. Ne scel ānes hwæt

‘meltan mid pām mōðigan, ac pær is mādma hord,

‘gold unrīme, grimme gecea(po)d,

‘ond nū æt siðestan sylfes feore

‘beagas (geboh)te: pā scēall brond fretan,

3015 ‘æled peccēan, || nalles ēorl wegan

195^a

‘māððum tō gemyndum, nē mægð scýne

‘habban on hēalse, hringweorðunge,

‘ac scēal geōmormōd, golde bereafod,

‘oft, nalles āne, elland tredan,

3020 ‘nū sē herewisa hlēahtor ālegde,

‘gamen ond gleodream. Forðon scēall gār wesan

‘monig morgencēald, mundum bewunden,

‘hæfen on handa, nalles hēarpan swēg

‘wīgend weccēan, ac sē wonna hrefn

3025 ‘fús ofer fāgum fela rēordian,

‘ēarne seegan, hū him æt āte speow,

‘penden hē wið wulf[e] wæl reafode.’

96 syððan Gg. 00 wēn Ke. 05 wigan Hoo.] ingas. 07 efnde |
 f eingefügt || nu Ke.] me. 12 geceapod Ke. 14 gebohte Gg. 16 mægð]
 g eingeschoben. 27 wulfe Gg.

- Swā sē secg hwata secggende wæs
lāðra spella: hē ne leag fela
3030 wyrda ne worda. Wēorod ēall ārās,
eodon unbliðe under Ēarnanæs,
wollenteare, wundur sceawian.
Fundon ðā on sande sāwulleasne
hlimbed hēaldan, pone þe him hringas gēaf
3035 ærrun mælum: þā wæs endedæg
gōdum gegongen, þæt sē gūðcýning,
Wedra þeoden, wundorðeaðe swēalt.
Ðā hi þær gesēgan syllicran wiht,
wyrm on wonge, wiðerræhtes þær
3040 lāðne licgean: wæs sē lēgdraca,
grimlic, gryr(efāh), || glēdum beswæled; 195^b
sē wæs fiftiges fōtgemearces
lang on legere; lyftwynne heold
nihtes hwilum, nyðer eft gewāt
3045 dennes niosian; wæs ðā deaðe fæst,
hæfde ēorðscrafa ende genyttod. —
Him biġ stōdan bunan ond orcas,
discas lāgon ond dýre swyrd,
ōmige, purhetone, swā hie wið ēorðan fæðm
3050 þūsend wintra þær ēardodon:
þonne wæs þæt yrfe eacencræftig,
iūmonna gold, galdre bewunden,
þæt ðām hringsele hrinan ne mōste
gumena ænig, nefne god sylfa,
3055 sigora sōðcýning, sēalde þām ðe hē wolde —
hē is hæleða gehyld — hord openian,
efne swā hwylcum manna, swā him gemet ðūhte.
Dā wæs gesýne, þæt sē sīð ne ðāh, XLII.

35 ærrun] u aus a korrig. 38 ða Si.] ær. 41 gryre Thk. || fah
Bu. 56 hæleða Bu.] manna.

- pām ðe unrihte inne gehȳdde
 3060 wræte under wēalle: wēard ær ofslōh
 feara sumne; pā sio fāhð gewēarð
 gewrecen wrāðlice. — Wundur hwar þonne
 ēorl ellenrōf ende gefēre
 lifgescēafta, þonne leng ne mæg,
 3065 mon mid his (mā)gum, meduseld būan!
 Swā wæs Biowulfe, || pā hē bīorges wēard 196^a
 sōhte sēaronīðe, — sēolfa ne cūðe,
 purh hwæt his worulðe-gedāl wēorðan sceolde —
 swā hit oð dōmes dæg diope benemdon
 3070 peodnas mære, pā ðæt pær dydon,
 pæt sē secg wære synnum scildig,
 hergum gehēaðerod, hellbendum fæst,
 wommum gewitnad, sē ðone wong strude.
 Næs hē goldhwæte[s] gēarwor hæfde
 3075 āgendes æht ær gesceawod.
 Wigláf maðelode, Wihstānes sunu:
 ‘Oft scēall ēorl monig ānes willan
 ‘wræc ādreogan, swā ūs geworden is.
 ‘Ne mēahton wē gelæran leofne peoden,
 3080 ‘rices hyrde ræd ænigne,
 ‘pæt hē ne grētte goldwēard þone,
 ‘lēte hyne licgean, pær hē longe wæs,
 ‘wicum wunian oð woruldende.
 ‘Heold on heahgescēap: hord ys gesceawod,
 3085 ‘grimme gegongen; wæs pæt gifeðe tō swið,
 ‘þe ðone [peodecyning] þyder ontyhte. —
 ‘Ic wæs pær inne ond pæt ēall gēondseh,
 ‘recedes gēatwa, pā mē gerȳmed wæs,

60 wræte *Th.*] wræce. 65 māgum *Ke.* 67 niðe] niðas. 73 strude
Gg.] strade. 74 hwætēs *Si.* 75 æht] est. 78 ādreogan *Ke.*] a dreo-
 geð. 86 peodecyning *Gn.*

- 'nēalles swæslice sīð ālyfed,
 3090 'inn under ēorðwēall. Ic on ofoste gefeng
 'micle mid mundum mægenbyrðenne
 'hordgestreona, hider || ūt ætbær 196^b
 'cyninge mīnum: cwico wæs pā gēna,
 'wīs *ond* gewittig, worn ēall gespræc
 3095 'gomol on gehðo *ond* eowic grētan hēt,
 'bæd, pæt gē geworhton æfter wines dædum
 'in bælstede bēorh pone hēan,
 'micelne *ond* mārne, swā hē manna wæs
 'wigend wēorðfullost wīde gēond ēorðan,
 3100 'penden hē burhwelan brūcan mōste. —
 'Uton nū efstan oðre [sīðe]
 'seon *ond* sēcean sēaro[gimma] gepræc,
 'wundur under wēalle: ic eow wīsigē,
 'pær gē genōge neon sceawiað
 3105 'beagas *ond* brād gold. Sie sio bær gēaro,
 'ædre geæfned, þonne wē ūt cymen,
 'ond þonne geferian frean ūserne,
 'leofne mannan, pær hē longe scēal
 'on ðæs waldendes wære gepolian!
 3110 Hēt ðā gebeodan byre Wihstānes,
 hæle hildedior, hæleða monegum
 boldāgendra, pæt hie bælwudu
 fēorran feredon, folcāgende,
 gōdum tōgēnes: 'Nū scēal glēd fretan,
 3115 'wēasan wonna lēg wigena strengel,
 'þonne ðe oft gebād isernscūre,
 'þonne stræla storm strengum gebāded
 'scōc ofer scildwēall, scest nytte heold,
 'federgearwum fūs flāne fullode.'

00 burh] b aus p korrig. 01 sīðe Gg. 02 -gimma Bu. 04 pær
 Si.] pæt. 15 weaxan. 17 strengum] gū über der Zeile. 19 feðer- Ke.]
 fæder.

- 3120 Huru sē snotra sunu Wihstānes
 ācīgde of corðre || cyni[n]ges þegnas, 198^a
 syfone (æt)somne, þā sēlestan,
 eode ēahta sum under inwithrōf
 hilderinc[a]; sum on handa bær
- 3125 æledleoman, sē ðe on orde geong.
 Næs ðā on hlytme, hwā þæt hord strude,
 syððan orwēarde ænigne dæl
 secgas gesēgon on sele wunian,
 lāne licgan; lýt ænig mearn,
- 3130 þæt hī ofostlic(e) ūt geferedon
 dýre mādmas; dracan ēc scufun,
 wýrm ofer wēallclif, lēton wēg niman,
 flōd fæðmian frætwa hyrde. —
 Ðā wæs wunden gold on wæn hladen,
- 3135 æghwæs unrīm, æpelingē boren,
 hār hilde[rinc], tō Hronesnæsse.
 Him ðā gegiredan. Geata leode XLIII.
 ád on ēorðan, unwāclícne,
 helm[um] behongen, hildebordum,
- 3140 bēorhtum byrnum, swa hē bēna wæs.
 Alegdon ðā tōmiddles mārne þeoden
 hæleð hiofende, hlāford leofne.
 Ongunnon þā on bēorge bālfýra mæst
 wīgend weccan: wud(u)réc āstāh
- 3145 swēart ofer swiððole, swōgende lēg,
 wōpe bewunden, — windblond gelæg —
 oð þæt hē ðā bānhūs gebrocen hæfde,
 hāt on hreðre. Higum unrōte
 mōdcēare mēndon, mondryhtnes cw(ě)alm;

21 cyninges *Ke.* 22 æt *Gn.* 24 -rinca *E.* 30 ofostlice *E.* 33 nach
 hyrde ein zweites hyrde radiert 34 þa *Thk.* | þæt. 35 æpeling *Ke.*
 36 -rinc *E.* 39 helmum *Gn.* 44 wudu- *Ke.* 45 swiððole *Th.*] swic-
 ðole || lēg *Th.*] let. 49 cwealm *Ke.*

- 3150 swylce giōmorgyd || (ge)at(isc) meowle 198^b
 (æfter Biowulfe), bundenhēorde,
 (so)ng sorgcēarig s(w)iðe genēahhe,
 þæt hio hyre (heofun)gda)gas hēarde ond(r)ēde,
 wælfylla worn, werudes egeſan,
- 3155 hȳ[n]ðo (*ond*) h(æ)ftn(ȳ)d: hēofon rēce swē(a)lg.
 Geworhton ðā Wedra leode
 hl(æw) on [h]liðe, sē wæs heah *ond* brād,
 (w)ēgliðendum wīde g(e)sȳne,
ond betimbredon on tȳn dagum
- 3160 bēadurōfes bēcn; bronda lāfe
 wēalle beworhton, swā hyt wēorðlicost
 foresnotre men findan mihton.
 Hī on bēorg dydon bēg[as] *ond* siglu,
 ēall swylce hyrsta, swylce on horde ær
- 3165 nīðhēdige men genumen hæfdon;
 forlēton ēorla gestreon ēorðan hēaldan,
 gold on greote, þær hit nū gēn lifað,
 eldum swā unnyt, swā hē(om) æ(r)or wæs.
 Dā ymbē hlæw rīodan hildedeore,
- 3170 æpelīnga bēarn, ēalra twelfe,
 woldon (cēare) cwīðan *ond* cyning mænan,
 wordgyd wrecan *ond* ymb we(r) sprecan;
 ēahtodan ēorlscipe *ond* his ellenwēorc
 duguðum dēmdon, swā hit gedē(fe) bið,
- 3175 þæt mon his winedryhten wordum herge,
 ferhðum freoge, þonne hē forð scile,
 of lichaman (lȳs)ed wēorðan. —

---

50 geatisc *Po.* Sisam || anus über meowle. 51 æfter Biowulfe *Bu.* 52 || swiðe *Po.* 53 heofung *Po.* da)gas *Bu.* || ond(r)ēde *Bu.* 54 worn *Bu.*] wonn. 55 || hynðo ond hæftnȳd *Bu.* || swealg *E.* 57 hlæw *Ke.* || hliðe *Th.* 63 beagas *Th.* 68 hit æror *Ke. Po.* 70 twelfe *E.*] twelfa 71 ceare *Gn.* || ond *Si.* 72 wer *Gn.* 74 -dēfe *Ke.* 77 lysed *Kl.*

Swā begnornodon   Geata leode
 hlāfordes (h)ryre,   hēorðgeneatas,
 3180 cwædon, þæt hē wære   wyruldcyning[a]
 manna mildust   ond mon(ðw)ærust,
 leodum liðost   ond lofgēornost.

---

79 hryre *Th.* 80 cyninga *Ke.* 81 þwærust *Gg.*

Beowulf text von Sievers (Febr. 1930).

V. 1 – 17.

- (ex^a)   Hwet wē Gār-°dena in ȝiār-°dágum
 þēud-°cúininga þrúim °gifrúinun,
 hū ðā eðilingas ellen fræmidun!
- Ax^a   Oft °Sceld °Scéibing | sceáðuna þræatum,
 5 mónagum mægðum | medu-°sépl °obtæah, | ...
- (ex^b)   éisude iórlas | siððan áerist weárp
 féa-°sceaft fúndin. | hē ðes fróbre °gibád,
 wéux under wolenum, | wéurp-°muindum páh,
 óp ðet him éi-°hwelc | úimb-°sit-téndra
 10   ober hrón-°rādi héiran sciólde,
 gómban giéldan. | °ðet wés gōd °cúining!
- A||^b   °Ðāim eábura wés efter °cénnid | ...
- [αx^a] [ȝeóng in géardum, | ðóne god °sēnde
 fólce tó frófre: | fyren-°peárfe ongéat
 15   ðā hī ær °druzun áldor-léase
 lānge hwíle. | him ðæs °lif-fréa,
 wúldres weáldend | woruld-°ære forgeáf!]

II. Die kleineren Denkmäler der altenglischen Heldensage.

I. Das Finnsburg-Bruchstück.

*   *   *   *

‘[..... hor]nas byrnað nǣfre’.

Ðā hleopode hēaþogēong cyning:

‘Ne ðis ne dagað eastan, ne hēr draca fleogeð,
‘ne hēr ðisse hēalle hornas ne byrnað,

5 ‘ac hēr forþ berað [fēorhgeniðlan

‘fætte scildas], fugelas singað,

‘gylleð græghama, gūðwudu hlynneð,

‘scyld scefte onewyð. Nū scýneð þes mōna,

‘waðol, under wolcnum; nū ārīsað weadæda,

10 ‘ðe ðisne folces nīð fremman willað.

‘Ac onwæcnað nū, wīgend mīne,

‘hebbað eowre handa, hīcgeaþ on ellen,

‘winnað on orde, wesað onmōde!’

Ðā ārās [of ræste rūmhēort] mænig,

15 goldhladen [gum]ðegn, gyrde hine his swurde.

Ðā tō dura eodon drihtlice cēpan,

Sigeferð and Eah[h]a, hyra sword getugon,

and æt ōprum durum Ordlaef and Gūplāf

and Hengest sylf: hwēarf him on lāste.

20 Ðā gýt Gārulf[e] Gūðere stýrðe,

ðæt hē swā freolic fēorh forman sīpe,

tō ðære hēalle durum hyrsta ne bære,

nū hyt nīpa heard ānyman wolde;

---

1 hornas *Ri.* 2 ðā hl. *Tr.*] hl. ðā || heaþo *Gg.*] hearo. 3 eastan *Gg.*] eastun. draca ne *Hs.* 5b *erg. Gn.* 11 onwacnigeað. 12 hebbað *Gn.*] habbað || handa *Gn.*] landa || hīcgeaþ *Gg.*] hie geap. 13 winnað *Th.*] þindað. 14 of ræste *Tr.* 20 Gārulfe *Tr.* || stýrde *E.* 22 bære *Ke.*] bæran.

ac hē frægn ofer ēal[le] undearnunga,
 25 deormōd hælep, hwā ðā duru heolde.
 'Sigferþ is mīn nama, ic eom Secgēna leod,
 'wreccēa wīde cūð; fæla ic weana gebād,
 'hēandra hīlda: ðē is gýt hēr witod,
 'swæper ðū sylf tō mē sēcean wylle!

30 Ðā wæs on hēalle hlyn wælslihta,
 sceolde cē[or]læs bord cēnum on handa,
 bānhelm, berstan, — buruhðelu dynede —
 oð æt ðære gūðe Gārulf gecrang
 ēalra ærest ēorðbūendra,

35 Gūðlāfes sunu, ymbē hyne gōdra fæla.
 Hwēarf [h]lacra earn, hræfen wandrode,
 swēart and sēalobrūn; swurdleoma stōd,
 swylcē ēal Finn[e]s buruh fýrenu wære.

Ne gefrægn ic nāfre wurplicor æt wera hilde

40 sixtig sigebēorna sēl gebēarann,
 ne nāfre swānas swētnē medo[drinc]
 sēl forgyldan [hira sigedryhtne],
 ðonne Hnæfe guldan his hægstealdas.
 Hīg fuhton fīf dagas, swā ne fēol hira nān,
 45 drihtgesīða, ac hīg ðā duru heoldon.

Ðā gewāt him wund hæleð on wæg gangan,
 sēde þæt his byrne ābrocen wære,
 herescēorp unhrōr, and eac wæs his helm ðyr[e]l.

Ðā frægn hine sōna folces hyrde,
 50 hū ðā wīgend hyra wunda genæson,
 oððe hwæper ðæra hyssa . . . . .

* * *

---

24 ealle *Tr.* 26 nama *Ri.*] nama cweþ he. 27 wreccēa *Gg.*]
 wrecen || weana *Cb.*] weuna. 28 heardra *Ke.*] heordra. 30 wæls-
 lihta gehlyn. 31 bord *Ke.*] borð || cenum *Gn.*] genum. 35 ymb
Th. 36 earn *Kock*] hrær. 41 næfre *Gg.*] nefre || swānas *Gn.*] swa-
 noc || swetne *E.*] hwitne. 44 ne feol hira nan *HS.* 48 -sceorp unhror
Th.] sceorþum hrōr. 49 hine sona frægn.

II. Die Waldere-Bruchstücke.

I.

- ..... || hyrde hyne gëorne: I^a
 'Huru Welande(s) worc ne gewiceð
 'monna ænigum, ðāra ðe Mimming can,
 'hëar[d]ne gehëaldan: oft æt hilde gedreas
 5 'swātfā(g) and swëordwund sec[g] æfter ððrum.
 'Ætlan ordwyga, ne læt ðin ellen nū gȳ(t)
 'gedreosan tō dæge, [pīnne] dryhtscipe,
 '[deormōd hæle!] (Nū) is sē dæg cumen,
 'pæt ðū scēalt āninga ððer twēga,
 10 'līf forleosān, oððe l(an)g[n]e dóm
 'āgan mid eldum, Ælfheres sunu!
 'Nalles ic ðē, wine mīn, wordum cīde,
 'ðȳ ic ðē gesāwe æt ðām swëordplegan
 'ðurh edwitscype æniges monnes
 15 'wīg forbūgan, oððe on wēal flēon,
 'līce bēorgan, ðeah pē lāðra fela
 'ðinne byrn||homon billum heowun; I^b
 'ac ðū symle furðor fēohtan sōhtest,
 'māel ofer mearce: ðȳ ic ðē metod ondrēd,
 20 'pæt ðū tō fyrenlice fēohtan sōhtest
 'æt ðām ætstēalle, ððres monnes
 'wīgrædenne. Wëorða ðē selfne
 'gōdum dædum, ðenden ðin god recce!
 'Ne murn ðū for ði mēce: ðē wëarð mādma cyst
 25 'gifeðe tō [g]eoce: mid ðȳ ðū Gūðhere scēalt
 'beot forbīgan, ðæs ðe hē ðās bēadūwe ongan
 'm(i)d unryhte ærest.sēcan!
 'Forsōc hē ðām swurde ond ðām syncfatum,

---

2 Welandes St. 4 heardne Bu. 5 fag St. || secg Mü. 6 gyt St.
 7 pinne Tr. 8 deor Gn. || nu Bu. 10 lange St., langne D. 13 plegan
 St.] wlegan. 25 gifeðe Ri.] gifede || geoce St. 27 mid St.

- 30 'beaga mænigo: nū scēal bēaga leas
'hworfan from ðisse hilde, hlāfurd sēcan
'ēaldne ēðel, oððe hēr ær swefan,
'gif hē ðā . . . . .

II.

II^a

- . . . . . [mē]||ce bæteran
'būton ðām ānum, ðe ic eac hafa,
'on stānfate stille gehided.
'Ic wāt, pæt hine ðōhte ðeodric Widian
5 'selfum ons(en)don, ond eac sinc micel
'māðma mid ði mēce, monig oðres mid him,
'golde gegirwed: iūlean genam,
'pæs ðe hine of nēarwum Nīðhādes mæg,
'Welandes bēarn, Widia ūt forlēt:
10 'ðurh fifela gewē(a)ld forð onette.'

Waldere mað(e)lode, wiga ellenrōf, —
hæfde him on handa hildefrō[f]re,
gūðbill on gripe, — gyddode wordum:

- 'Hwæt, ðū huru wēndest, wine Burgenda,
15 'pæt mē Hagenan hand hilde gefremede
'ond getwæmde (fē)ðewigges! Feta, gyf ðū dyrre, ||
'æt ðus hēaðuwerigan hāre byrnan! II^b
'Standeð mē hēr on ēaxelum Æltheres lāf,
'gód ond geapneb, golde geweorðod,
20 'ēalles unscende æðelinges reaf
'tō habbanne, þonne ha[n]d wereð
'feorhhord feondum: ne bið fāh wið mē,
'þonne mec unsmægas eft ongynnað,
'mēcum gemētað, swā gē mē dydon.

29 bega D. 31 ⚔. — II, 1 mece St. 4 hine Tr.] ic. 5 onsendon Bu. 7 gegirwed Cos.] gegirwan. 10 geweald Klu.] gefeald St. 11 maðelode St. 12 frofre D. 13 on Tr.] a. 15 Hagenan] e üb. d. Zeile. 16 getwæmde] æ aus u korrig. || feðe St. 18 standeð Mü.] standað. 19 geweorðod] ð üb. d. Zeile. 21 hand Ri. 22 ne Mü.] he. 23 mec Tr.] on.

- 25 'Deah mæg sige syllan, sē ðe symle byð
 'recon *ond* rādfest ryh(t)a gehwilces.
 'Sē ðe him tō ðām hālgan helpe gelifeð,
 'tō gode gioce, hie þær gēaro findeð,
 'gif ðā ěarnunga. ær gedenceð.
- 30 'Donne mōton wlance welan britnian,
 'æhtum wēaldan: þæt is . . . . .

III. Deors Trost.

1. Wēlund him be warnum wrāces cunnade, 100^a
 anhȳdig ěorl, ěārfoþa dreag;
 hæfde him tō gesīppe sorȝe *ond* longap,
 wintercēalde wrāce: wean oft onfond,
 5 sippan hine Nīðhād on nēde legde,
 swoncre sēonobende on sȳllan monn. —
 Dæs ofereode, pisses swā mæg!
2. Bēadohilde næs hyre brōþra deap
 on sefan swā sār, swā hyre sylfre ping,
 10 pā heo gēarolice ongīeten hæfde,
 þæt heo eacen wæs: æfre ne mēahte
 prīste gepencan, hū ymb þæt sceolde. —
 Dæs ofereode, pisses swā mæg!
3. Wē þæt Mæðhilde mōd gefrugnon:
 15 wurdon grundlease Geates frīȝe,
 þæt hi[ne] seo sorglufu slāp ěalle binōm.
 Dæs ofereode, pisses swā mæg!
4. Deodric āhte prītig wintra
 Mæringa burg: þæt wæs monegum cūþ. —
 20 Dæs ofereode, pisses swā mæg!
5. Wē geāscodan Ēormanrīces
 wyifenne gepōht: āhte wīde || folc 100^b
 Gotena rīces; þæt wæs grim cyning.

26 ryhta *St.* 28 he *HS.* 30 moten *St.*] mtoten. — III. 1 warnum
Wü.] wurman. 8 næs] ne wæs. 10 pā *Th.*] þæt. 14 mod *Klae.*] mon.

- Sæt secg monig, sorgum gebunden,
 25 wean on wēnan, wýscte genēahhe,
 þæt þæs cynerīces ofercumen wære. —
 Dæs ofereode, þisses swā mæg!
6. Siteð sorgcēarig, sǣlum bidǣled,
 on sefan swēorceð: sylfum þinceð,
 30 þæt sý endeleas ěarfoda dǣl.
 Mæg þonne gepencan, þæt geond þās woruld
 wītig dryhten wendeþ genēahhe
 ěorle monegum, āre gesceawað,
 34 wislicne blǣd, sumum weana dǣl.
7. Dæt ic bī mē sylfum secgan wille,
 þæt ic hwile wæs Hēodeninga scop,
 dryhtne dýre: mē wæs Deor noma.
 Āhte ic fela wintra folgað tilne,
 holdne hlāford, op þæt nú Hēorrenda,
 40 leoðcræftig monn, londryht gepāh,
 þæt mē ěorla hleo ær gesǣalde. —
 Dæs ofereode, þisses swā mæg!

IV. Widsið.

1. Widsið madolade, wordhord onleac, 84^b
 sē þe [monna] mǣst mægpa ofer ěorpan,
 folca geondfērde: oft hē [on] flette geþ[ē]ah
 mynelicne māppum. Him from Myrgingum
 5 æpele onwōcon. Hē mid Ēalhilde,
 fǣlre frēopuwebban, forman sīpe
 hrēðcyniges hām gesōhte,
 eastan, of Ongle, Ēormanrīces,
 9 wrāpes wærlogan. Ongon [hē] þā worn sprecan:
 2. 'Fela ic monna gefrægn mægpum wēaldan;

30 earfoða *Cb.*] earfoda. 39 Heorrenda nu. — IV, 2 monna
Gn. || mægpa *Ke.*] mærpā. 3 on *Gn.* 4 him *Th.*] hine. 5 æpelo
Ri.] æpele. 9 he *Si.*

- 'scēal peod[n]a gehwyle þeawum lifgan,
 'ēorl æfter ōprum ēðle rædan,
 'sē þe his peodenstōl geþeon wile! ||
 'Dāra wæs [H]wāla hwile sēlast
 15 'ond Alexandeas ēalra rīcost
 'monna cynnes, ond hē mæst gepāh,
 'pāra þe ic ofer foldan gefrægen hæbbe.
 'Ætla weold Hūnum, Ēormanric Gotum,
 'Becca Bāningum, Burgendum Gifca;
 20 'Cāsere weold Crēacum ond Cēlic Finnum,
 'Hagena Holm-Rygam ond Hēoden Glommum;
 'Witta weold Swæfum, Wada Hælsingum,
 'Mēaca Myrgingum, Mēarcwēald Hundingum;
 'Deodric weold Froncum, Dyle Rendingum,
 25 'Brēoca Brondingum, Billing Wernum;
 'Oswine weold Eowum, Ytum Gefwulf,
 'Fin Folcwalding Frēsna cynne;
 'Sigehere lengest Sæ-Denum weold,
 'Hnæf Hōcingum, Helm Wulfingum,
 30 'Wald Wōingum, Wōd Dyringum,
 'Sæferð Sycgum, Sweom Ongendēow,
 'Scēafthere Ymbrum, Sceafa Longbēardum,
 'Hūn Hætwerum ond Hole[g]n Wrosum;
 'Hringwēald wæs hāten Herefarena cyning.
 35 'Offa weold Ongle, Alewih Denum:
 'sē wæs pāra manna mōdgast ēalra;
 'nōhwæpre hē ofer Offan ēorlscype fremede,
 'ac Offa geslōg ærest monna
 'cnihtwesende cynerica mæst;
 40 'nænig efenēald him ēorlscipe māran
 'on ōrette: āne swēorde
 'merce gemārde wið Myrgingum

11 peodna *Klae*. 14 [H]wāla *E*. 21 rygam *Gm.*] rycum || Heoden
Gm.] Henden. 23 Mearchealf *Hz*. 26 ond Ytum. 31 Ongendēow *E*.
 33 Holegn *Si*.

- 'bi Fifeldore: heoldon forð sippan
 'Engle *ond* Swāfe, swā hit Offa geslōg.
 45 'Hrōpwulf *ond* Hrōðgār heoldon lengest
 'sibbe || ætsomne, suhtorfædran, 85^b
 'sippan hȳ forwræcon Wicinga cynn
 'ond Ingeldes ord forbigdan,
 'forheowan æt Hēorote Hēaðo-Bēardna prym.
 50 'Swā ic geondfērde fela fremdra londa
 'geond ginne grund; gōdes *ond* yfles
 'ic pær cunnade, cnōsle bidæled,
 'freomægum fēor, folgade wīde.
 'Forpon ic mæg singan *ond* secgan spell,
 55 'mānan fore mengo in mēoduhēalle,
 'hū mē cynegōde cystum dohten.
 3. 'Ic wæs mid Hūnum *ond* mid Hrēð-Gotum;
 'mid Sweom [ic wæs] *ond* mid Geatum *ond* mid
 Sūð-Denum;
 'mid Wen[d]lum ic wæs *ond* mid Wærum *ond* mid
 Wicingum;
 60 'mid Gefpum ic wæs *ond* mid Winedum *ond* mid
 Gefflegum;
 'mid Englum ic wæs *ond* mid Swāfum *ond* mid
 Ænenum;
 'mid Sēaxum ic wæs *ond* [mid] Syegum *ond* mid
 Swēordwerum;
 'mid Hronum ic wæs *ond* mid Dea-num *ond* mid
 Hēapo-Reamum;
 'mid Dyringum ic wæs *ond* mid Drōwendum
 65 'ond mid Burgendum; pær ic beag geþ[ē]ah:
 'mē pær Gūðhere forgēaf glædlicne mǣppum
 'songes tō leane: næs þæt sǣne cyning!
 'Mid Froncum ic wæs *ond* mid Frȳsum *ond* mid
 Frumtingum;

49 beardna] *das d üb. d. Zeile.* 52 ic pær Si.] pær ic. 62 mid E.
 63 Denum Si. 65 geþeah *Hs.*

- 'mid Rugum ic wæs *ond* mid Glommum *ond* mid
 Rūmwalum.
 70 'Swylce ic on Ēotule wæs mid Ælfwine:
 'sē hæfde moncynnes mīne gefræge
 'leohteste hond lofes tō wyrceane,
 'hēortan unhneaweste hringa gedāles, ||
 'bēorhtra beaga, bēarn Eadwines. 86^a
 75 'Mid Sercingum ic wæs *ond* mid Sēringum;
 'mid Crēacum ic wæs *ond* mid Finnum *ond* mid
 'sē þe winburga gewēald āhte, [Cāsere,
 'wiolena *ond* wilna *ond* Wala rīces.
 'Mid Scottum ic wæs *ond* mid Pēohtum *ond* mid
 Seride-Finnum;
 80 'mid Lidwicingum ic wæs *ond* mid Leonum *ond* mid
 Longbēardum;
 'mid Hæðnum [ic wæs] *ond* mid Hæreþum *ond* mid
 Hundingum;
 'mid Israhelum ic wæs- [ond mid Indeam] *ond* mid
 Assyringum;
 'mid Ebreum [ic wæs] *ond* mid Iūdeum *ond* mid
 Ēgyptum;
 'mid Mēdum ic wæs *ond* mid Persum *ond* mid Mȳ-
 singum;
 85 'mid Mofdingum [ic wæs] *ond* ongēnd Myrgingum;
 'mid Amoringum [ic wæs *ond*] mid East-Syringum;
 'mid Eolum [ic wæs] *ond* mid Istum *ond* [mid] Idu-
 mingum.
 4. 'Ond ic wæs mid Ēormanrice ēalle prāge,
 'pær mē Gotena cyning gōde dohte;
 90 'sē mē beag forgæaf, burgwarena fruma,

70 Eotule *Mö.*] eatule. || on Eotule wæs *Si.*] wæs on E. 72 wyr-
 cenne. 78 wiolena *Ri.*] wiolane. 81 ic wæs *E.* || Hæreþum *Gn.*]
 Hælepum. 82 As- *Mü.*] Ex-. 83 Judeum *Gn.*] Indeam. 84 Moidum. ||
 Myrgingum. 85 mid] *ond*. 86 mid Amoringum] *ond* mid Amothin-
 gum || pyringum. 87 ic wæs *ond* mit Eolum || mid *E.*

- 'on þām siexhund wæs smātes goldes
 'gescyred scēatta scillingīme;
 'pone ic Eadgilse on æht sēalde,
 'mīnum hleodryhtne, þā ic tō hām biewōm,
 95 'leofum tō leane, pæs þe hē mē lond forgēaf,
 'mīnes fæder ēpel, frea Myrginga,
 'ond mē þā Ēalhild ōperne forgēaf,
 'dryhtwēn dugupe, dohtor Eadwines.
 'Hyre lof lengde geond londa fela,
 100 'ponne ic be songe secgan sceolde,
 'hwær ic under swegl[e] sēlast wisse
 'goldhrodene cwēn || gīefe bryttian. 86^b
 'Donne wit Scilling scīran rēorde
 'for uncrum sigedryhtne song āhōfan,
 105 'hlūde bi hēarpan, hleoþor swinsade:
 'ponne monige men mōdum wlonce
 'wordum sprēcan, þā þe wēl cūpan,
 'pæt hī nāfre sēllan song ne hȳrdon.
 'Donan ic ēalne geondhwēarf ēpel Gotena:
 110 'sōhte ic á [ge]sīpa þā sēlestan:
 'pæt wæs innwēorud Ēormanrīces.
 'Heðcan sōhte ic ond Bēadecan ond Herelingas,
 'Emercan sōhte ic ond Fridlan ond Eastgotan,
 'frōdne ond gōdne fæder Unwēnes.
 115 'Seccan sōhte ic ond Beccan, Sēafolan ond Deodrīc,
 'Hēaporīc ond Sifecan, Hlīpe ond Inegenpeow.
 'Eadwine sōhte ic ond Elsan, Ēgelmund ond Hūngār
 'ond þā wloncan gedryht Wīg-Myrginga.
 'Wulfhere sōhte ic ond Wyrmore: ful oft pær wīg
 120 'ponne Hræda here hēardum swēordum [ne ālæg,
 'ymb Wistlawudu wergan sceoldon
 'ēaldne ēpelstōl Ætlan leodum.

101 swegle *Leo*. 103 ðonne *E.*] *donne*. 108 song seldan *Hs.*
 110 gesīpa *E.* 111 Eorman- *Leo*] Earman-. 118 wip.

Namenverzeichnis

Die Buchstaben hinter den Namen bezeichnen das Geschlecht und die Stammbildung (*k.* = konsonantisch). Bei den Verszahlen ist D. = Deor, Wa. = Waldere, Wi. = Widsið. Die einfachen Zahlen gelten für den Beowulf. Ein * bedeutet, daß die betr. Form gebessert ist.

- Ābel* ma. 108.
Ægel-mund ma. ein Langobardenkönig. Wi. 117. [as. *agal*].
Ælf-here mja. [ne. *elf*] 1) Verwandter Wiglāfs. 2604. 2) Vater Walderes. Wa. I, 11, II, 18.
~wine mi. Alboin, Langobardenkönig († 573). Wi. 70.
Ēnenas ma. ein Volk. Wi. 61.
Æsc-here mja. ein Däne, Bruder Yrmenlāfs. 1323. 1329. 1420. 2122.
Ētla mk. Attila, der Hunnenkönig († 453). Wa. I, 6. Wi. 18. 122.
Ale-wih ma. Dänenkönig. Wi. 35.
Alexandreas ma. Alexander d. Gr. Wi. 15.
Amoringas ma. Amoriter. Wi. *86.
Assyringas ma. Assyrier. W. *82.
Bāningas ma. [aisl. *beinn*] Beininge, ein Volk. Wi. 19.
Bēadeca mk. [ahd. *Batuchō*] ein Fürst. Wi. 112.
Bēado-hild fjō. [aisl. *Boðv-ild-r*] Tochter Nīðhāds, Mutter Widdias. D. 8.
Beah-stān ma. [zu *beag* Ring] Brecas Vater. *524.
Becca mk. [aisl. *Bikki*] ein Bāningenfürst. Wi. 19. 115.
Bēorht-Dēne s. *Dēne*.
Beow ma. ein Dänenkönig, Sohn Scylds, Vater Hēalfdenes. *18. *53.
Béo-, Bio- Gautenfürst, Sohn Ecgpeows, Enkel Hrēðels. 343. 364. 405. 457. 501. 506. 529. 609. 623. 631. 653. 676. 795. 818. 856. 872. 946. 957. 1020. 1024. 1043. 1051. 1191. 1216. 1299. 1310. 1383. 1441. 1473. 1651. 1704. 1758. 1817. 1854. 1880. 1971. 1987. 1999. 2194. 2207. 2324. 2359. 2389. 2425. 2510. 2663. 2681. 2724. [2792]. 2807. 2842. 2907. 3066. [3151].
Billing ma. [zu ae. *bile-wit* gut, nhd. *billig*, *Unbill*, oder zu ae. *bill* Schwert?] ein Warnen- könig. Wi. 25.
Breca, Brēcā mk. ein Brondingen- fürst, Sohn Beahstāns, 506. 531. 583. Wi. 25.
Brondingas ma. german. Stamm. 521. Wi. 25.
Brōsingas ma. german. Geschlecht (vgl. Anm.). 1199.
Burgendas ma. Burgunder. Wa. II, 14, Wi. 19. 65.
Cælic ma. ein Finnenkönig. Wi. 20.
Cain ma. Kain 107. 1261.
Cāsere mja. der oström. Kaiser. Wi. 20. 76.
Crēcas ma. Griechen. Wi. 20. 76.

Dæg-hrefn ma. hugischer Krieger. 2501.

Dène mi. Dänen. 155. 242. 253. 271. 350. 359. 389. 465. 498. 599. 657. 668. 668. 696. 767. 823. 1090. 1158. 1323. 1417. 1582. 1670. 1680. 1712. 1720. 1814. 1904. 2035. 2050. 2068. 2125. Wi. 35. 63. — Beinamen der Dänen: *Bëorht* ~. 427. 609. *East* ~. 616. 828. *Gār* ~. 1. 601. 1856. 2494. *Hring* ~. 116. 1279. 1769. *Nord* ~. 783. *Sē* ~. Wi. 28. *Sūð* ~. 463. 1996. Wi. 58. *West* ~. 383. 1578. vgl. *Hēalf* ~.

Deor ma. ein Sänger. D. 37.

Ead-gils ma. [aisl. *auð-r* Reichtum, ae. *gīsel* Geisel]. 1) schwed. Fürst, Sohn Öththeres, Bruder Eanmunds. 2392. 2) Myrgingfürst. Wi. 93.

~ *wine* mi. Audoin, Langobardenkönig († 561), Vater Ælfwines und Ealhilds. Wi. 74. 98. 117.

Eahha mk. [ahd. *Ouwo*] dänischer Krieger. Finnsb. *17.

Ēalh-hild fjō. [got. *alh-s* Tempel] Tochter des vorigen, Gattin Ermanrichs. Wi. 5. 97.

Ean-mund ma. ein schwed. Fürst, der Sohn Öththeres. Bruder von Eadgils. 2611 [aisl. *Aun*].

Ēarna-næs ma. 'Adlerkap', im Gautenlande. 3031.

East-Dène s. *Dène*.

~ *Gota* mk. ostgot. König. Wi. 113.

~ *Syringas* ma s. *Ass.-S.*

Ēbreas ma. Hebräer. Wi. 83.

Ecg-lāf ma. Däne, Vater Unferōs. 499. 590. 980. 1465. 1808.

~ *þeo(w)*, -*þio(w)* mwa. [go. *þiu-s* Diener] Gautenfürst, Wæg-munding, Vater Beowulfs II., Schwiegersohn Hrēðels. 263. 373. 529. 631. 957. 1383. 1473.

1550. 1651. 1817. 1999. 2177. 2367. 2398. 2425. 2587.

Ecg-wela mk. Dänenkönig. 1710.

Egyptas ma. die Ägypter. Wi. 83.

Elsa mk. [< *Alisa] Fürst. Wi. 117.

Emerca mk. ein Fürst. Wi. 113.

Ēngle mi. die Angeln. Wi. 44. 61.

Ēofof, *Īofof* ma. 'Eber', Gaute, Sohn Wonrēds, Bruder Wulfs, Schwiegersohn Hygelācs. 2486. *2964. 2993. 2997.

Eolas ma. ein Volk. Wi. 87.

Eo-mēr ma. [ēoh Pferd u. *mære*] Sohn Offas und prȳðs. 1960.

Ēormen-rīc ma. [vgl. *Yrmen*] der Ostgotenkönig Ermanrich, († 375). 1201. D. 21. Wi. 8. 18. 88. 111.

Eotan mk. Jüten. 902. 1072. "88. 1141 "5. [ais. *Jōtar*]. (Vgl. *Yte*.)

Ēotul ma. Italien. Wi. *70.

Eowas ma. ein Volk. Wi. 26.

Ex-Syringas, *East* ~ ma. Assyrier. Wi. *82. *86.

Fīfel-dor na. 'Ungeheuertor', Örtlichkeit (die Eider?). Wi. 43.

Finn ma. ein Friesenkönig, Sohn Folcwaldas, der Gemahl Hildeburgs, Schwiegersohn Hōcs. 1068. 1081. 1096. 1128. 1146. 1152. 1156. Finnsb. 38. Wi. 27.

Finnas ma. 'Finnen', Lappen. 580. Wi. 20. 76.

Fitela mk. [aisl. *Fiōthi*, ahd. *Fiz-zilo* 'der Scheckige, Bunte'] Sohn und Neffe Sigmunds. 879. 889.

Folc-walda mk. Finns Vater. 1089.

~ *walding* ma. Sohn des F. Wi. 27.

Frāncan mk. Franken. 1210. 2912. Wi. 24. 68.

Frea-waru fjō. [zu *wær* gewahr] Tochter Hrōðgārs, die Gemahlin Ingelds. 2022.

Frēoþe-rīc ma. 'Friedrich', ein Fürst Wi. 124.

Frēsan, Frȳsan mk. die Friesen 1093. 1104. 1207. 2912. 2915. W. 7. 68.

Frēs-cyning ma. der Friesen-könig. 2503.

Frēs-, Frȳs-land na. Friesland. 1126. 2357.

~ *wæl* na. Friesenwalstatt. 1070.

Fridla mk. ein Fürst. Wi. 113.

Frōda mk. Hēaðobardenfürst, Vater Ingelds. 2025.

Froncan s. *Francan*.

Frumtingas ma. ein Volk. Wi. 68.

Frȳs- s. *Frēs-*.

Gār-Dēne s. *Dēne*.

~ *mund* ma. Angelnkönig, Vater Offas. 1962.

~ *ulf* ma. [= *wulf*] Sohn Gūðlāfs, Krieger Finns. Finnsb. 20. 33.

Geat ma. [aisl. *Gaut-r*] 1) Gaute, skandin. Stamm in Schweden, jetzt *Götar*. 195. 205. 260. 362. 374. 378. 443. 601. 625. 640. 669. 676. 1171. 1173. 1191. 1202. 1213. 1301. 1432. 1484. 1551. 1642. 1785. 1792. 1831. 1836. 1856. 1911. 1930. 2184. 2192. 2318. 2327. 2356. 2390. 2402. 2419. 2472. 2483. 2560. 2576. 2584. 2623. 2658. 2901. 2927. 2946. 2991. 3137. 3178. Wi. 58. — Beinamen: *Gūð* ~. 1538. *Sæ* ~. 1850. 1986. *We-* der ~. 1492. 1612. 2379. 2551 (s. *Wederas*). 2) der Geliebte Hilds. D. 15.

~ *mæcg, -mécg* mja. Gaute. 491. 829.

Gefflegas ma. ein Volk. Wi. 60.

Gef-wulf ma. Jütenkönig. Wi. 26.

Gefþas, Gifðas ma. Gepiden, ein got.-wandal. Stamm an der Weichselmündung. 2494. Wi. 60.

Gifca mk. Gibicho, Burgunder-

könig, Vater Gūðheres II. Wi. 19.

Gīsl-hére mja. ein Fürst. Wi. 123.

Glommas ma. Volk am Glommen in Norwegen.(?) Wi. 21. 69.

Gotan mk. Goten. D. 23. Wi. 18. 89. 109. vgl. *East-, Hrēð* ~.

Gréndel ma. [* *Grandil* 'Zermalmer', zu *grindan* ?] ein Ungeheuer. 102. 127. 151. 195. 384. 409. 424. 474. 478. 483. 527. 591. 666. 678. 711. 819. 836. 927. 930. 1054. 1253. 1258. 1266. 1282. 1334. 1354. 1391. 1538. 1577. 1586. 1639. 1648. 1775. 1997. 2002. 2006. 2070. 2078. 2118. 2139. 2353. 2521.

Gūð-héremja. 'Gunther': 1) Krieger Finns. Finnsb. 20. 2) Burgunderkönig, der Sohn Gifcas. Wa. I, 25. Wi. 66.

~ *lāf* ma. 1) dän. Krieger. 1148 Finnsb. 18. 2) ein Friese, der Vater Gārulfs. Finnsb. 35.

Gylden-hilt na. ein Schwert 1677.

Hælsingas ma. ein Volk. Wi. 22.

Hæred ma. Vater Hygds. 1929. 1981.

Hæreþas ma. [aisl. *Hordar*] Anwohner des Hardangerfjords. Wi. *81.

Hætwere s. *Het* ~.

Hæð-cyn ma. [*Hæðu-*, vgl. aisl. *Hākonr*] ein Sohn Hrēðels, Bruder Herebalds u. Hygelācs. 2434. 2437. 2482. 2925.

Hæðnas ma. [aisl. *Héinir*] Bew. der norweg. Heiðmørk. Wi. 81.

Hagena mk. Hagen: 1) burgund. Krieger. Wa. II, 15. 2) König der Holmrygen. Wi. 21.

Hālgā mk. Bruder Hrōðgārs, Vater Hrōðulfs(?). 61.

Hāmamk. [zu *hām*] Heimo. 1198. Wi. 124. 130.

Hēalf-dēne mī. 1) dän. König, Sohn von Beow, Vater Hēo-

- rogārs, Hrōðgārs und Hālgas. 57. 189. 268. 344. 645. 1009. 1020. 1040. 1064. 1474. 1652. 1699. 1867. 2011. 2143. 2147.
- 2) Halbdänen, die Hōcingen und Segen. 1069.
- Hēard-rēd* ma. ein Gautenkönig, Sohn Hygelācs. 2202. 2375. 2388.
- Hēaðo-bēardan* mk. ein german. Stamm am l. Ufer der unteren Elbe (= Langobarden). 2032. 2037. 2067. Wi. 49.
- Hēaðo-lāf* ma. Krieger der Wylfinge. 460.
- ~*reamas* ma. [isl. *Rauumar*]skand. Stamm im südl. Norwegen, in *Romerige*, latein. *Raumariciū* (Jordanes). 519. Wi. 63.
- ~*rīc* ma. ein Fürst. Wi. 116.
- ~ *Scilfingas* s. *Scilfingas*.
- Helm* ma. Wulfingenfürst. Wi. 29.
- Helmingas* ma. die Familie Wēalhpeows. 620.
- Hēmning* ma. ein Verwandter (Vetter?) Offas. 1944. 1961.
- Hēngest* ma. dän. Anführer. 1083. 1091. 1096. 1127. Finnsb. 19.
- Hēoden* ma. [ahd. *Hetan*, aisl. *Heðin-n*] ein Glommenfürst. Wi. 21.
- Hēodeningas* ma. [aisl. *Hjǫðningar*] Stamm oder Geschlecht des vor. D. 36.
- Hēoro-*, *Hjoro-gār* ma. der älteste Sohn Hēalfdenes, ein Bruder Hrōðgārs, Vater Hēorowēards. 61. *467. 2158. [2161.
- ~*wēard* ma. Sohn Hēorogārs.
- Hēorot*, *Hjorot* ma. 'Hirsch', das Hallengebäude Hrōðgārs. 78. 166. 403. 432. 475. 497. 593. 766. 991. 1017. 1176. 1267. 1279. 1302. 1330. 1588. 1671. 1990. 2099. Wi. 49. [eigtl. ein Schiffsname.]
- Hēorrenda* mk. [aisl. *hjarrandi*] 'Schnarrer', ein Sänger. D. 39.
- Hēre-bēald* ma. der älteste Sohn Hrēðels. 2434. 2463.
- ~*jaran* mk. 'Heerfahrer', ein Volk. Wi. 34.
- ~*lingas* ma. Harlunge, ein Geschlecht. Wi. 112.
- ~*mōd* ma. ein Dänenkönig. 901. 1709.
- ~*rīc* ma. der Oheim Hēardrēds, Bruder Hygds(?). 2206.
- ~ *Scyldingas* s. *Scyldingas*.
- [*Hēri-brant* ma. Vater Hiltibrants. H. 7. 44. 45.]
- Hēt-ware*, *Hcet-were* mi. fränk. Stamm (lat. *Hattuarii*) am Niederrhein bei Kleve. 2363. 2916. Wi. 33.
- Heðca* mk. ein Fürst. Wi. 112.
- Hige-* s. *Hyge-*.
- Hilde-burh* fk. die Tochter Hōcs, Schwester Hnæfs, Gattin Finns. 1071. 1114.
- ~*leoma* mk. 'Kampflicht', ein Schwert. 1143.
- [*Hilti-brant* ma. Heribrants Sohn, Hadubrants Vater. H. 3. 7. 14. 17. 36. 44. 45. 49. 58.]
- Hjoro-* s. *Hēoro-*.
- Hliþe* mi. ein Fürst. Wi. 116.
- Hnæf* ma. [zu aisl. *hnefi* Faust] Sohn Hōcs, Bruder Hildeburhs. 1069. 1114. Finnsb. 42. Wi. 29.
- Hōc* ma. [ne. *hook*] Vater Hnæfs und Hildeburhs. 1076.
- Hōcingas* ma. der Stamm des vor. Wi. 29.
- Holen* ma. [ne. *holly*] König der Wrosnas. Wi. 33.
- Holm-Rygas* mi. [aisl. *Holm-Rygir*] Bewohner des norweg. Rogaland. Wi. 21.
- Hond-sciōh* ma. 'Handschuh', ein Gautenkrieger. 2076.
- Hrædas* ma. die Goten. Wi. *120.
- Hrædla* s. *Hrēðel*.
- Hrefna-wudu* mu. 'Rabenholz'. Gehölz in Schweden (?). 2925.

Hrefnes-holt na. dass. 2935.
Hreosna-bēorh ma. unbekannter
 Berg in Schweden oder Gaut-
 land. 2477.
Hrēð-gotan mk. die 'Ruhmgoten'.
 Wi. 57.
 ~*mēn* mk. 'Ruhmmänner', Gau-
 ten(?). 445.
 ~*ric* ma. Sohn Hrōðgārs. 1189.
 1836.
Hrēðel ma. [*Hrōþil] ein Gauten-
 könig, Schwager Swertings,
 Vater Herebēalds, Hæðcyns u.
 Hygelācs. 374. *1485. 1847.
 2191. 2358. 2430. 2474. 2992.
Hrēðla mk. [*Hrōþula] *454.
Hrēðling ma. Sohn oder Krieger
 Hrēðels. 1923. 2925. 2960.
Hring-wald ma. 'Ringwalt', Kö-
 nig der Herefaran. Wi. 34.
Hronas ma. ein Volk. Wi. 63.
Hrones-næs ma. 'Walkap', Vor-
 gebirge Gautlands. 2805. 3136.
Hrōð-gār ma. [s. *hrōðor*] ein dän.
 König, Sohn Hēalfdenes. 61.
 64. 152. 235. 277. 335. 339. 356.
 367. 371. 396. 407. 417. 456.
 613. 653. 662. 717. 826. 863.
 925. 1017. 1066. 1236. 1296.
 1321. 1399. 1407. 1456. 1483.
 1580. 1592. 1646. 1687. 1816.
 1840. 1884. 1899. 1990. 2010.
 2020. 2129. 2155. 2351. Wi. 45.
 ~*mund* ma. Sohn Hrōðgārs.
 1189.
 ~(w)*ulf* ma. Sohn Hālgas (?).
 1017. 1181. Wi. 45.
Hrunting ma. [vgl. aisl. *Hrotti*]
 'Stange', Unferðs Schwert.
 1457. 1490. 1659. 1807.
Hūgas ma. Beiname der Franken.
 2502. 2914.
Hūn ma. 'Hüne', Hetwarenfürt.
 Wi. 33.
 ~*gār* ma. ein Fürst. Wi. 117.
 ~*lāfing* ma. Sohn Hūnlāfs 1143.
Hūnas ma. die Hunnen. Wi. 18.
 57. 35. 39.

Hundingas ma. ein Volk. Wi.
 23. 81.
Hwāla mk. ein König. Wi. *14.
Hyge-, Hige-lāc ma. ein Gauten-
 könig, Sohn Hrēðels, Vater
 Hēardrēds, Oheim Beowulfs.
 194. 261. 342. 407. 452. 737.
 758. 813. 914. 1202. 1483. 1530.
 1574. 1820. 1830. 1923. 1970.
 1983. 2000. 2151. 2169. 2201.
 2355. 2372. 2386. 2434. 2914.
 2943. 2952. 2958. 2977. 2988.
Hygd fi. Tochter Hæreðs, Gattin
 Hygelācs, Mutter Hēardrēds
 (?), Schwester Hererīcs(?).
 1926. 2172. 2369.
Idumingas ma. Idumäer. Wi. 87.
Indeas ma. Inder. Wi. 82.
In-geld ma. Sohn des Hēaðobar-
 denkönigs Frōða, der Gemahl
 Freawarus [*Ing-geld*] 2064.
Inegen-þeow mwa. ein Fürst. Wi.
 116.
Ing-wine mi. [zu aisl. *Yngvi*] 'Ing-
 freunde', ein Beiname der Dä-
 nen. 1044. 1319. *2577.
 ~*iofor* s. *Ēofor*.
Īring ma. ein Krieger *2577.
Israhelas ma. die Israeliten. Wi.
 82.
Iste ma. [aisl. *Eistir*] Esten. Wi. 87.
Iūdeas ma. Juden. Wi. *83.
Lāfing s. *Hūn*~
Leonas ma. ein Volk. Wi. 80.
Lid-wicingas ma. Bretonen, kel-
 tischer Stamm. Wi. 80.
Long-bēardan mk. Langobarden.
 Wi. 32. 80.
Mæðhild fjō. ein Mädchen. D. 14.
Mæringas ma. Ostgoten. D. 19.
Mēaca mk. ein König der Myr-
 gingen. Wi. 23.
Mēarc-wēald ma. König der Hun-
 dungen. Wi. *23.
Mēdas ma. die Meder. Wi. *84.

- Mimming* ma. Schwert Walthers. Wa. I, 3.
Mofdingas ma. Moabiter. Wi. 85.
Myrgingas ma. ein german. Volk. Wi. 4. 23. 42. 85. 96. vgl. *Wih* ~.
Mýsingas ma. Mysier. Wi. *84.
Nægling ma. Beowulfs Schwert. 2680.
Nīd-hād ma. ein König, der Vater Bēadohilds. Wa. II, 8. D. 5.
Offa mk. ein Angelnkönig, Sohn Gärmunds und Gemahl prȳðs, der Vater Eomērs. 1949. 1957. Wi. 35. 37. 38. 44.
Ōht-(h)ére mja. Sohn Ongenpeows, Vater von Eadgils u. Eanmund. 2380. 2394. 2612. 2928. 2932.
Onela mk. [aisl. *Áli*] Bruder des vor. 2616. 2932.
Ongel ma. Angeln in Schleswig. Wi. 8. 35.
Ongen-þeo(w), -þio(w) [isl. *Angan-* und g. *þiu-s* Diener] Schwedenkönig, Vater Ōhtheres u. Onelas. 1968. 2387. 2475. 2486. 2924. 2951. 2961. 2986. Wi. 31.
Ord-lāf ma. dän. Krieger. Finnsb. 18.
Ōs-lāf ma. [g. ahd. *ans*, aisl. *ās-s* Gott] dän. Krieger. 1148.
~wine mi. ein König der Eowen. W. 26.
Pēohtas ma. die Pikten. Wi. 79.
Persas ma. die Perser. Wi. 84.
Rēd-hēre mja. ein Fürst. Wi. 123.
Rond-hēre mja. ein Fürst. Wi. 123.
Rondingas ma. ein Volk. Wi. 24.
Rugas ma. Rugier, Volk (zwischen Oder und Weichsel). Wi. 69.
Rūm-stān ma. ein Fürst. Wi. 123.
Rūm-Walas ma. [lat. *Rōma*] die Römer, Welschen. Wi. 69.
Rygas s. *Holm* ~.
Sē-dēne mi. Seedänen. Wi. 28.
~ferð ma. 'Seefried', der König der Sygen. Wi. 31.
Sceaƿ mk. [vgl. *Scēƿing*] König der Langobarden. Wi. 32.
Scēaft-hēre mja. König der Ymbren. Wi. 32.
Scēde-land na. [vgl. das folg.] Schonen, Dänemark. 19.
Scēden-īg fjō. [lat. *Sca(n)dinavia*, aisl. *Skān-ey*] dasselbe. 1686.
Scēƿing ma. [zu *sceaƿ*, ne. *sheaf*, nhd. *Schaub*] Beiname Scylds. 4 (vgl. die Anm.).
Scild s. *Scyld*.
Scilf-, Scylf-ing, -ung ma. [mhd. *Schilbunc*, aisl. *Skilfing-r* Mann von Skiolf] schwed. Dynastie. 2381. 2487. 2603. 2968. Auch *Gūð* ~. 2927. *Hēado* ~. 63. 2205.
Scilling ma. 'Schilling', Säng. Wi. 103.
Seride-finnas ma. 'Schrittfinnen', Lappen im nördl. Skandinavien (Finnmarken). Wi. 79.
Scottas ma. die Schotten. Wi. 79.
Scyld ma. 'Schild', Dänenkönig. 4. 19. 26.
Scyld-ing, -ung ma. Nachkomme od. Untertan Scylds (= Däne). 30. 53. 58. 148. 170. 229. 274. 291. 351. 371. 428. 456. 500. 663. 778. 913. 1069. 1154. 1166. 1168. 1183. 1321. 1418. 1563. 1601. 1653. 1675. 1792. 1871. 2026. 2052. 2101. 2105. 2159. — Auch *Ār* ~. 464. 1710. *Hēre* ~. 1108. *Sige* ~. 597. 2004. *þeod* ~. 1019.
Scylfing s. *Scilfing*.
Sēaƿola mk. ein Fürst. Wi. 115.
Sēaxe mi. die Sachsen. Wi. 62.
Sēcca mk. ein Fürst. Wi. 115.
Sēcgan, Sycgan mk. ein german. Stamm. Finnsb. 26. Wi. 31. 62.
Sērcingas ma. Sarazenen, arab. Stamm. Wi. 75.

- Sēringas* ma. Serer, ostasiat. Volk. Wi. 75.
- Sifeca* mk. Sibicho, ein Ratgeber Ermanrichs. Wi. 116.
- Sige-ferđ* ma. [zu *frīđu*] 'Siegfried', Fürst d. Secgen. Finnsb. 17. 26.
- ~*hēre* mja. Dänenkönig. Wi. 28.
- ~*mund* ma. Sohn des Wäls, Vater und Oheim Fitelas. 875. 884.
- ~*Scylding* s. *Scylding*.
- Sūd-dēne* mi. Süddänen. Wi. 58.
- Swāfe* mi. [lat. *Suēvi*] die Nordschwaben a. d. Elbe. Wi. 22. 44. 61.
- Sweon* mk. [aisl. *Sviār*] die Schweden. 2472. 2946. 2958. 3001. Wi. 31. 58.
- Sweo-rīce* nja. [schwed. *Svea-rike*, *Sverige*] Schwedenreich. 2383. 2495.
- ~*þeod* fō. Schwedenvolk. 2922.
- Swēord-weras* ma. die 'Schwertmänner', ein Volk. Wi. 62.
- Swēting* ma. [zu *swēart*] Oheim Hygelācs. 1203.
- Sycgan* s. *Sécgan*.
- þeod-rīc* ma. 'Dietrich': 1) Theoderich d. Gr., Ostgotenkönig († 526). Wa. II, 4. Wi. 115. D. 18.
- 2) ein Frankenkönig. Wi. 24.
- þrōwendas* ma. [aisl. *þrōndir*] die Drontheimer. Wi. 64.
- þrȳð* fi. Gattin Offas. 1931.
- þyle* mi. Rendingenkönig. Wi. 24.
- þyringas* ma. Thüringer. Wi. 30. 64.
- Un-ferđ* ma. [zu *frīđu*] 'Unfried', Sohn Ecglāfs, Höfling Hrōðgārs. 499. 530. 1165. 1488.
- Un-wēn* mi. [ahd. *Un-wān*] 'Unwahn' Sohn des Eastgota (?), Wi. 114.
- Wada* mk. Wate, ein König der Hälsingen. Wi. 22.
- Wæg-munding* ma. Nachkomme Wægmunds. 2607. 2814.
- Wæls* ma. [go. *walis* auserwählt] Vater Sigemunds. 897.
- Wælsing* ma. [aisl. *Völsung-r*] Nachkomme von Wæls. 877.
- Wærnas* ma. Warnen. Wi. 25. 59.
- Walas* ma. Welsche, Briten. Wi. 78. vgl. *Rūm*~ und *Wēalh*.
- Wald* ma. ein Fürst der Woingen. Wi. 30.
- Wald-ēre* mja. [*hēre*] Walther, aquitan. Fürst. Wa. II, 11.
- Wēalh-þeo(w)* fjō., fk. [*Wēalh* Kelte, go. *þiwi* Magd] Gemahlin Hrōðgārs, aus dem Geschlecht der Helminge. 612. 629. 664. 1162. 1215. 2173.
- Wederas* ma. Beiname der Gauten. 225. 341. 423. *461. 498. 697. 1894. 2120. 2336. 2462. 2656. 2705. 2786. 2900. 3037. 3156. — Auch *Weder-Geatas*. 1492. 1612. 2379. 2551.
- Weder-mēarc* f. Gautenland. 298.
- Wēland* ma. 'Wieland', berühmter Schmied, Vater Wīdias. 455. Wa. I, 2. II, 9. D. 1.¹⁾
- Wēndlas* ma. [*Wandrl] schwed. Stamm in Uppland. 348. Wi. 59.
- Weoh*-. *Weox-stān* s. *Wihstān*.
- Wernas* s. *Wærnas*.
- West-Dēne* s. *Dēne*.
- Wīcingas* ma. Wikinger. Wi. 47. 59. vgl. *Lid*~.
- Wīdia*, *Wudga* mk. Witege, Sohn Wīlands. Wa. II, 4, 9. Wi. 124. 130.
- Wīd-sīđ* ma. 'Weitfahrer', ein Sänger. Wi. 1.
- Wīg-lāf* ma. der Sohn Wihstāns. 2602. 2631. 2745. 2852. 2862. 2906. 3076.

¹⁾ *Wēlund* Hs.

- Wīh-Myrgingas* ma. ein Volk. Wi. *118. vgl. *Myrg.* ~.
Wīh-, Weoh-, Weox-stān ma. [zu *wīh*, go. *weih-s* heilig] Vater Wīglāfs, ein Wægmunding. 2602. 2613. 2752. 2862. 2907. 3076. 3110. 3120.
Wīlf- s. *Wylf*-.
Wīnedas ma. die Slawen. Wi. 60.
Wīstla-wudu mu. Weichselwald. Wi. 121.
Wittamk, Schwabenkönig. Wi. 22.
Wīðer-gīeld ma. ein Hadobardenkrieger 2051. Wi. 124.
Wōð ma. 'Wut', Thüringerfürst. Wi. 30.
Wōingas ma. [zu *wōh?*] ein Volk. Wi. 30.
Won-rēd ma. [zu *wan*, got. *wan-s* mangelnd] Gaute, Vater Wulfs und Eofors. 2971.
Wonrēding ma. Sohn Wonrēds. 2965.
Wrosnas ma. ein Volk. Wi. 33.
Wudga s. *Widia*.
Wulf ma ein Gautenkrieger, Sohn Wonrēds, Bruder Eofors. 2965. 2993.
~gār ma. ein Wendelfürst, Hofmann Hróðgārs. 348. 360. 390.
~hære mja. ein Fürst. Wi. 119.
Wulfigas ma. 'Wölfinge', ein Stamm. Wi. 29. vgl. *Wylf* ~.
Wylfigas ma. [aisl. *Ylfingar*] Nachkommen Wulfs, ein gautisches Geschlecht. 461. 471.
Wyrn-hære mja. [aisl. *Ormar-r*] ein Fürst. Wi. 119.
Ymbre m. ein Volk. Wi. 32.
Yrmen-lāf ma. [vgl. *Ēormen-*, as. ahd. *irmin-*, aisl. *iormun-* gewaltig] Däne, Bruder Æscheres. 1324.
ȳte mi. [s. *Eotan*] Jüten. Wi. 26.

Stammtafeln I.

Punktierte Linien: unsicheres Verwandtschaftsverhältnis; + verheiratet; Frauennamen kursiv.

1. Dänen

Scyld Scēfing

Beow

Hælfdene

Helmig

2. Hadubarden

Hëorogār

Hrōðgār

Wēalhþeow

Hālgā (*Tochter*)

Onela (?)

Ölthere

Frōða

Hëorowëard

Ingeld + *Freawaru*

Hrēðric

Hrōðulf

Hrōðmund

3. Schweden

Scyflingas:

Ongenþeow

Eanmund

Eadgils I.

4. Friesen

Folcwalda

Hōc

Finn + *Hildeburh*

Hnæf

(ein Sohn)

5. Angeln

Gārmund

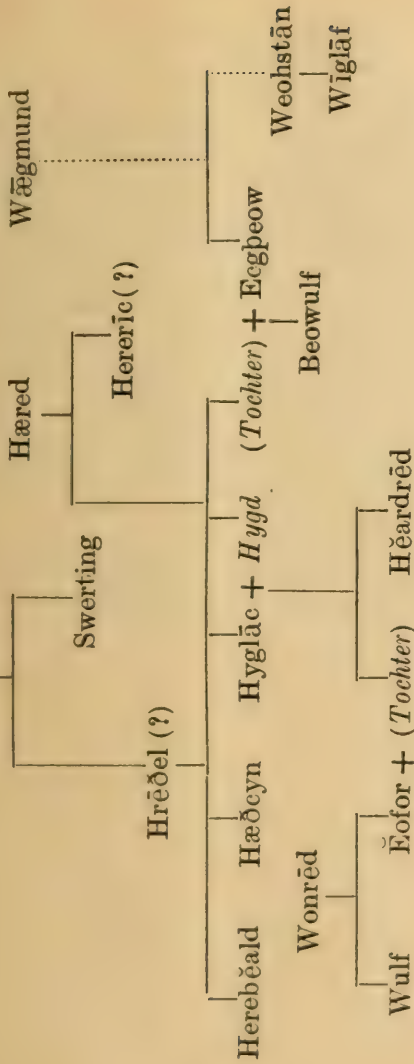
Hemming

Offa + *þrȳð*

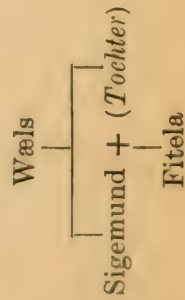
Eomēr

Stammtafeln 2.

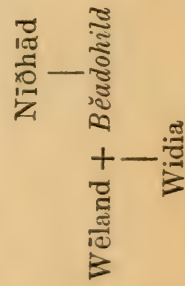
6. Ganten

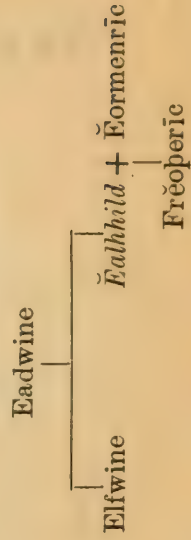
7. Franken

8. Wielandssage

9. Langobarden

Nachtrag

Durch die Güte M. Försters erhielt ich die 2. Nummer des ersten Bandes der *London mediæval studies*, worin ein wichtiger Aufsatz von A. H. Smith auf S. 179ff. über *The photography of manuscripts* handelt. Der Abhandlung sind mehrere, durch verschiedene Farbenfilter hergestellte Photographien der letzten, sehr schlecht erhaltenen Seite der Beowulf-Hs. beigelegt, und so kann man nun einige Stellen besser und sicherer erkennen als bisher. So ist in V. 3150b statt *sio* nur *iat* zu lesen, von *geo* noch *ge*; V. 3151 ist das *b* von *bunden* deutlich; V. 3152 von *song* auch das *ng*; V. 3153 statt *hearmdagas* ergänze ich nach den Resten (*hefi*)*g(e da)gas*; ib. l. *ond(r) ēde*; V. 3154 steht deutlich *werudes*, nicht *wigendes*, da; V. 3155 bietet die Photographie *hyðo* und *h. f. tnyd*; V. 3157 lesen Förster und ich *liðe*, nicht mit Smith *hoe*; V. 3158 l. (*w*)*eg*; V. 3168 steht *swa he . . e . or da*; V. 3179 l. (*h*)*ryre*.

Neuerdings hat sich Pope: *The Rhythm of Beowulf* (vgl. das Vorwort) S. 232ff. eingehend mit der Stelle beschäftigt.

Beowulf

PR
1580 -
.H77
v.1
cop.2

PONTIFICAL INSTITUTE
OF MEDIAEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK
TORONTO 5, CANADA

